

แนวทางการเปิดจุดผ่านแดนถาวร กรณีที่ยังไม่มีความชัดเจน
ในเรื่องเส้นเขตแดน ไทย-กัมพูชา

โดย

พลตรี ธีรกร ธรรมวินทร
ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ 6
กองทัพภาคที่ 2
กองทัพบก
กระทรวงกลาโหม

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 56
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2556-2557

คำนำ

แนวทางการเปิดจุดผ่านแดนถาวร กรณีที่ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องเส้นเขตแดน ไทย-กัมพูชา เป็นเรื่องที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550-2554 และยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ.2556-2560 ที่มุ่งประสงค์ให้เกิดการบริหารจัดการในพื้นที่ที่มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาข้อพิพาทและยกระดับความสัมพันธ์ให้มีความไว้วางใจอยู่ในระดับที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ผู้วิจัยในฐานะผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ 6 และผู้บัญชาการกองกำลังสุรนารี จึงได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลให้บังเกิดผลขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

การวิจัยได้รับความเอื้อเฟื้อสนับสนุนอย่างยิ่งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านความมั่นคงในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุนอย่างดียิ่งมาโดยตลอด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในอนาคตสืบไป

พลตรี

(ธรากร ธรรมวินทร)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 56

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
คำอธิบายคำย่อ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
คำจำกัดความ	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550-2554	6
ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ.2556-2560	21
กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พ.ศ.2551	24
กระบวนการตัดสินใจแก้ไขข้อพิพาท	26
วงรอบการบริหารจัดการคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
สรุป	32
บทที่ 3 สถานการณ์และการดำเนินงานด้านความมั่นคงชายแดน	34
สถานการณ์ภายนอกประเทศ	34
สถานการณ์ภายในประเทศ	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เงื่อนไขปัจจัยหลัก	48
แผนงานด้านความมั่นคงชายแดน กองกำลังสุรนารี	53
สรุป	56
บทที่ 4 รูปแบบที่เหมาะสม	58
ผลการวิเคราะห์	58
รูปแบบที่เหมาะสมในการประเมินผล	61
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	66
สรุป	66
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	70
ผนวก ก แบบสำรวจการติดตามประเมินผล	71
ผนวก ข แบบรายงานการประเมินผล	75
ประวัติย่อผู้วิจัย	80

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1-1 กระบวนการตัดสินใจแก้ปัญหาข้อพิพาทและผลแห่งการตัดสินใจ	29

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1-1 แผนที่สังเขปบริเวณชายแดนไทยกัมพูชา	3
2-1 วงจรการจัดการ	30
3-1 แผนที่สังเขปชายแดนไทยกัมพูชาบริเวณช่องอานม้า	38
3-2 ชุมชนตลาดกัมพูชา บริเวณช่องอานม้า	38
3-3 พื้นที่ช่องอานม้า	39
3-4 อนุสาวรีย์คนจี่ม้า (ตาอูม) บริเวณจุดผ่อนปรนช่องอานม้า	40
3-5 ปัญหาเส้นเขตแดนบริเวณช่องอานม้า	41
3-6 แนวกันคลังน้ำมัน ช่องอานม้า	42
3-7 แผนที่สังเขปชายแดนไทยกัมพูชาบริเวณช่องสายตะกู	43
3-8 สภาพทั่วไปบริเวณจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมช่องสายตะกู ด.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์	44
3-9 การประชุมหารือแนวทางการเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู เมื่อ 8 ธ.ค.54 ณ ห้องประชุมพนมรุ้งชั้น 2 ศาลากลาง จ.บุรีรัมย์	45
3-10 การประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 และด้านภูมิภาคทหารที่ 4	46
3-11 หมุดหลักฐาน	47
3-12 การบุกรุกพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังของประชาชนกัมพูชาด้านทิศตะวันออก ช่องสายตะกู	57
3-13 กัมพูชานำเครื่องจักรกลปรับปรุงถนนบริเวณตลาดจุดแลกเปลี่ยนสินค้า เพื่อมนุษยธรรมช่องจ๊อบ โกกี้ - สายตะกู	48
3-14 การตรวจการณ์เส้นทางเข้าสู่ช่องอานม้า	50
3-15 เส้นเขตแดนที่ยังไม่ชัดเจน บริเวณช่องอานม้า	51
3-16 เส้นเขตแดนที่ยังไม่ชัดเจน บริเวณช่องสายตะกู	52
4-1 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข	58
4-2 รูปแบบที่เหมาะสม	60

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

	หน้า
4-3 แผนบริหารจัดการพื้นที่ฝั่งไทย	62
4-4 พิมพ์เขียวการบริหารจัดการพื้นที่ฝั่งกัมพูชา	63
4-5 พิธีเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู-จ๊อบ โกลี เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2557	64
4-6 การประชุมหารือกำหนดกรอบแนวคิดในการเปิดจุดผ่านแดนถาวร ช่องอานม้า เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2557	64
4-7 รูปแบบที่กำหนดเพื่อดำเนินการเปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องอานม้า อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	65

คำอธิบายคำย่อ

กกส.	กองกำลัง
กอ.รมน.	กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
ขตล.	ขบวนการต่อต้านลาว
ทบ.	กองทัพบก
ทภ.๒	กองทัพภาคที่ ๒
มท.	กระทรวงมหาดไทย
ศปชด.ทภ.๒	ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองทัพภาคที่ ๒
สมช.	สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
อพป.	โครงการฝึกทบทวนและจัดตั้งหมู่บ้านอาสาพัฒนา และป้องกันตนเอง

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาเส้นเขตแดน นับเป็นปัญหาสำคัญที่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชามาโดยตลอด ต้นเหตุของปัญหาสืบเนื่องจากลัทธิล่าอาณานิคมฝรั่งเศสที่เข้ามายึดครองอินโดจีนในหัวตันกรุงรัตนโกสินทร์ ทำให้ต้องจัดทำหลักฐานแผนที่แสดงอาณาเขตระหว่างกรุงสยามกับอินโดจีนฝรั่งเศสตามสนธิสัญญาสนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส ฉบับลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1904 และสนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส ฉบับลงวันที่ 23 มีนาคม ค.ศ. 1907 แสดงเส้นเขตแดนระหว่างกันที่มีความยาว 798.4 กิโลเมตร แยกเป็นแบ่งด้วยสันปันน้ำ 521.6 กิโลเมตร แบ่งด้วยร่องน้ำลึกและลำน้ำ 208 กิโลเมตร และแบ่งด้วยแนวเส้นตรงระหว่างหลักเขตแดน (straight line) 68.8 กิโลเมตร แต่ด้วยวิทยาการการจัดทำแผนที่เมื่อกว่า 100 ปีที่ผ่านมา และด้วยปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ทำให้แผนที่ที่เป็นผลจากคณะกรรมการปักปันฯ ซึ่งเป็นแผนที่มาตราส่วนใหญ่ขนาด 1 : 200,000 มีความคลาดเคลื่อนมากและไม่เป็นที่ยอมรับมากนักในปัจจุบัน แต่เนื่องจากแผนที่ฉบับดังกล่าวยังมีผลในทางกฎหมาย จึงเป็นเหตุให้กัมพูชาหยิบยกมาใช้เป็นหลักฐานในการเจรจาต่อรองเพื่อให้ฝ่ายตนได้เปรียบมาโดยตลอด ทั้งการยกเป็นหลักฐานการต่อสู้ในศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ(ศาลโลก) ที่กัมพูชายื่นฟ้องให้ศาลโลกพิจารณาว่าปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในดินแดนภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา เมื่อปี 2505 รวมถึงการพิจารณาตีความคำพิพากษาดังกล่าวในปี 2556

การแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดนอย่างถาวร ทั้งสองประเทศได้พยายามใช้กลไกทวิภาคีในการเจรจาสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกร่วมกัน ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการเขตแดนร่วม ไทย-กัมพูชา (Thai-Cambodian Joint Commission on Demarcation for Land Boundary) ขึ้น ในปี 2540 และต่อมาได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ ระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก ซึ่งเป็นกรอบในการดำเนินการเจรจา และสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนไทย-กัมพูชา ในปี 2543 (MOU 43) กำหนดขั้นตอนการดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การค้นหาที่ตั้งและสภาพของหลักเขตแดนเดิม รวมถึงการซ่อมแซมหลักเขตแดนเดิมที่เคยจัดทำไว้แล้ว 2) การจัดทำแผนที่ภาพถ่ายทาง

อากาศ (Orthophoto Maps) มาตรฐาน 1 : 25,000 ตลอดแนวชายแดน 3) การลากแนวที่จะเดินสำรวจบนแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ 4) การตรวจสอบภูมิประเทศ และ 5) การจัดทำและปักหลักเขตแดนใหม่ การดำเนินการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกร่วมกันตามกลไกความร่วมมือดังกล่าวนี้ยังไม่มีความก้าวหน้ามากนัก ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสองฝ่ายยังขาดความจริงใจที่จะสำรวจตามหลักฐานข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา ยังดำเนินการด้วยการแอบซ่อนผลประโยชน์ของชาติไว้เบื้องหลัง ทำให้ผลการสำรวจโดยส่วนใหญ่มีความเห็นไม่ตรงกัน ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาอีกนานกว่าที่ผลการดำเนินการจะได้รับการยอมรับของทั้งสองฝ่าย เป็นผลผลิตที่จะสามารถแก้ไขความขัดแย้งเรื่องเส้นเขตแดนได้อย่างถาวรตามที่ทั้งสองประเทศต้องการ

ในปี 2558 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศ จะรวมกลุ่มกันเป็นประชาคมอาเซียน ด้วยความมุ่งหวังที่จะให้ทุกประเทศในภูมิภาคนี้มีอัตลักษณ์เดียวกัน มีตลาดเดียวกัน มีความตระหนักเรื่องความมั่นคงเหมือนกัน มีการแก้ไขข้อกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆที่เป็นข้อจำกัดระหว่างกันเพื่ออำนวยความสะดวกให้สมาชิกอาศัยอยู่ ทำธุรกรรมได้เสมือนเป็นประเทศเดียวกัน การดำเนินการต่างๆตามแนวความคิดดังกล่าว ในขณะที่ปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนยังไม่ได้รับการแก้ไขให้เรียบร้อยเสร็จสิ้นจะเป็นการเดินที่สวนทางกัน โดยเฉพาะการค้าชายชายแดนที่ในอนาคตจะต้องมีการเปิดจุดผ่านแดนเพื่อขนส่งสินค้า เดินทางข้ามแดนระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น

ประกอบกับ เมื่อวันที่ 11 พ.ย.56 ที่ผ่านมา ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ หรือศาลโลก ได้พิพากษาคัดความข้อพิพาทบนปราสาทพระวิหารระหว่างไทย-กัมพูชา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

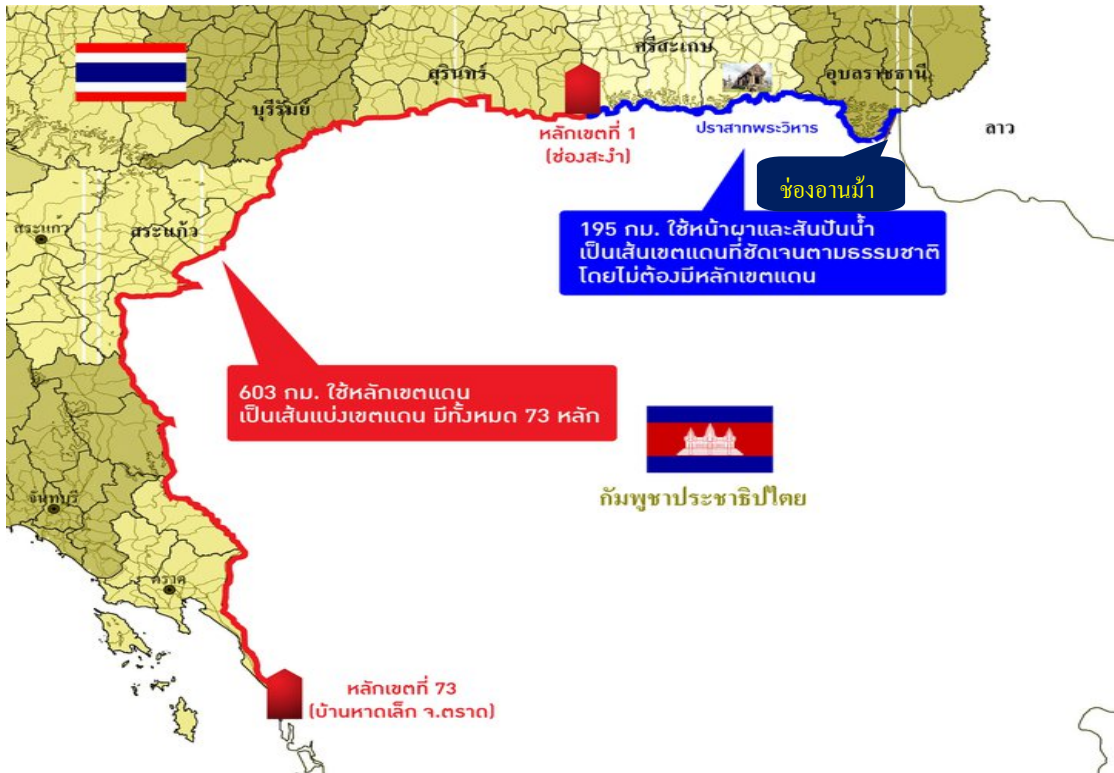
1. ศาลรับฟังข้อต่อสู้ของไทยและได้ตัดสินยืนยันที่จะตัดสินภายในขอบเขตของคำพิพากษาเดิมเมื่อปี 2505

2. ศาลรับฟังข้อต่อสู้ของไทย โดยยืนยันว่าคำพิพากษาเดิมเมื่อปี 2505 นั้น ไม่ได้ตัดสินเกี่ยวกับประเด็นเขตแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา เพราะเป็นประเด็นที่อยู่นอกเหนือจากคำพิพากษาเดิม ซึ่งหมายความว่าศาลไม่รับพิจารณาข้อเรียกร้องของกัมพูชาเหนือพื้นที่ 4.6 ตารางกิโลเมตร และที่สำคัญศาลไม่ได้ตัดสินว่าแผนที่มาตราส่วน 1:200,000 ผูกพันกับไทย โดยผลของคำพิพากษาเมื่อปี 2505

3. ศาลรับตีความเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับ พื้นที่บริเวณใกล้เคียงปราสาทตามคำพิพากษาเดิมเมื่อปี 2505 โดยศาลอธิบายว่า พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ขนาดเล็กมาก ซึ่งกำหนดขึ้นตามสภาพภูมิศาสตร์ที่ประกอบขึ้นเป็นยอดเขาพระวิหาร โดยไม่ได้กำหนดเส้นเขตแดนและที่สำคัญไม่รวมพื้นที่กุ่มะเขือ ซึ่งในส่วนของพื้นที่บริเวณใกล้เคียงปราสาทนี้ ทั้งสองประเทศจำเป็นต้องหารือกันในรายละเอียดต่อไปโดยกลไกทวิภาคีที่มีอยู่

4. ศาลได้แนะนำให้ความสำคัญกับการที่ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือกัน ในการอนุรักษ์ และพัฒนาปราสาทพระวิหารในฐานะที่เป็นมรดกโลก

ซึ่งต่อจากนี้ไปไทยและกัมพูชา จะต้องเจรจาหรือภายใต้กลไกที่มีอยู่ระหว่างทั้งสอง ประเทศ เพื่อให้ได้ข้อยุติให้เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย โดยจะคำนึงถึงขั้นตอนและกระบวนการ ของกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

แผนภาพที่ 1-1 แผนที่สังเขปบริเวณชายแดนไทยกัมพูชา

ดังนั้นการศึกษาถึงแนวทางที่เป็นไปได้ในการเปิดจุดผ่านแดน กรณียังไม่มีความ ชัดเจนเรื่องเส้นเขตแดน จึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะนอกจากเส้นเขตแดนไม่ชัดเจนแล้ว บริเวณ ชายแดนเทือกเขาพนมดงรักยังเป็นพื้นที่อันตราย ยากลำบาก เคยมีการสู้รบ ป่าไม้รกทึบ เป็น แหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร บางแห่งเป็นหน้าผาสูงชัน มีท่อนระเบิดกับระเบิดหลงเหลืออยู่จำนวนมาก เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งมีการลักลอบกระทำผิด กฎหมายหลายรูปแบบ โดยผู้วิจัยได้หยิบยกจุดผ่านแดน 2 จุด มาเป็นกรณีศึกษา คือ จุดผ่อนปรน เพื่อการค้าช่องอานม้า ต.โชน อ.น้ำยั้น จ.อุบลราชธานี ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญระหว่าง จ.อุบลราชธานี ของไทย กับ จ.พระวิหาร ของกัมพูชา ที่ทั้งสองฝ่ายได้เปิดเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อ การค้าให้ประชาชนสองฝั่งทำการค้าขายกันมาตั้งแต่ปี 2546 และจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อ

มนุษยธรรมช่องสายตะกู ต.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญระหว่าง จ.บุรีรัมย์ ของไทย กับ จ.อุดรธานี ของกัมพูชา ที่ทั้งสองฝ่ายได้เปิดเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพช่วยเหลือประชาชนชาวกัมพูชามาตั้งแต่ปี 2552 ทั้งนี้ รัฐบาลทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบให้มีการยกระดับจุดผ่านแดนทั้งสองจุด เป็นจุดผ่านแดนถาวรช่อง อานม้า และเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นไป เพื่อให้ช่องทางดังกล่าวสามารถเป็นช่องทางให้ประชาชนสองประเทศใช้ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย สินค้าสามารถนำเข้า-ส่งออกได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นเป็นการส่งเสริมการค้าชายแดนของจังหวัดทั้งสองฝั่ง โดยมอบหมายให้ จ.อุบลราชธานี กับ จ.พระวิหาร และ จ.บุรีรัมย์ กับ จ.อุดรธานี ทหารร่วมกันเพื่อดำเนินการต่อไป แต่จากการดำเนินการในห้วงที่ผ่านมาพบว่า ยังมีปัญหาสำคัญอยู่หลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ โดยเฉพาะปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนที่ยังไม่มีความชัดเจน และทั้งสองฝ่ายยังยึดถือหลักฐานอ้างอิงที่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม ในการเปิดจุดผ่านแดนถาวร ในขณะที่ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องเส้นเขตแดนไทย-กัมพูชา
2. เพื่อเสนอแนะใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการต่อช่องทางอื่นๆ ที่ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องเส้นเขตแดนตลอดแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ขอบเขตของการวิจัย

พิจารณาเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี ได้แก่ จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องอานม้า ต.โขง อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี และจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมช่องสายตะกู ต.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ เท่านั้น โดยศึกษาตามกรอบนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550-2554 และยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ.2556-2560

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิของหน่วยปฏิบัติ รายงานตามห้วงระยะเวลาตามแบบฟอร์มที่กำหนด รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้รับทราบสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม ในการเปิดจุดผ่านแดนถาวร ในขณะที่ยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่องเส้นเขตแดนไทย-กัมพูชา
2. ได้แนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม เสนอแนะให้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการต่อช่องทางอื่นๆที่ยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่องเส้นเขตแดน ตลอดแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี

คำจำกัดความ

เส้นเขตแดน	หมายถึง เส้นแบ่งพื้นที่ระหว่าง 2 ประเทศ
จุดผ่านแดน	หมายถึง ช่องทางที่เปิดระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกัน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) จุดผ่านแดนถาวร คือ ช่องทางเข้า-ออก ที่รัฐบาลทั้งสองประเทศเปิด เพื่ออนุญาตให้ประชาชนทั้งสองประเทศ บุคคลประเทศที่สาม นักท่องเที่ยวและยานพาหนะ สามารถสัญจรไป - มาเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่นๆ โดยออกเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยเปิดจุดผ่านแดนถาวร 2) จุดผ่อนปรนทางการค้า คือ ช่องทางที่รัฐบาลไทยเปิดเพื่อช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน ในด้านมนุษยธรรมและส่งเสริมความสัมพันธ์ของประชาชนในระดับท้องถิ่น โดยการผ่อนปรนให้มีการค้าขายสินค้าอุปโภค - บริโภคและยารักษาโรคที่จำเป็น จุดผ่อนปรนการค้า ถือเป็น การเปิดฝ่ายเดียว โดยกระทรวงมหาดไทยแจ้งจังหวัดออกประกาศเปิดจุดผ่อนปรนการค้า และกำหนดรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับบริเวณจุดผ่อนปรนทางการค้า

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาเส้นเขตแดน ปัญหาสำคัญที่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้น ระหว่างประเทศไทย กับประเทศกัมพูชามาโดยตลอด จึงทำให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้มีการ แก้ปัญหากันอย่างจริงจัง ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาจะต้องร่วมมือในรูปแบบต่างๆ ดังนั้นในบทที่ 2 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550-2554
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ.2556-2560
3. กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พ.ศ.2551
4. กระบวนการตัดสินใจแก้ข้อพิพาท พ.ศ.2550
5. วงรอบการบริหารจัดการคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550-2554

1. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเฉพาะหน้า

โดยที่สภาวะวิกฤติในปัจจุบันเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกัน ทั้งด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ โดยในด้านการเมืองนั้น ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบการเมืองที่ใช้อำนาจ เพื่อประโยชน์เฉพาะกลุ่ม การบริหารราชการที่ไม่โปร่งใสขาดธรรมาภิบาล ผลจากเศรษฐกิจ ทุนนิยมที่ขาดความสมดุล ได้สร้างวัฒนธรรมความไม่พอเพียง สังคมไทยเกิดความแตกแยก อันเนื่องจากการตกอยู่ในกระแสนิยมทางการเมือง ที่ทำให้เกิดการแบ่งฝ่ายและปัญหาความไม่สงบ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กลายเป็นวิกฤติความมั่นคงในระดับประเทศ จึงกำหนดนโยบายความ มั่นคงแห่งชาติไว้ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์

- 1.1.1 เพื่อให้สังคมไทยผ่านพ้นสถานการณ์วิกฤติไปได้ โดยเกิดผลกระทบน้อยที่สุด
- 1.1.2 เพื่อให้เกิดพลังความสามัคคีของคนในชาติ และทุกคน ทุกฝ่าย เข้าใจ สถานการณ์จริง พร้อมเผชิญและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

1.2 นโยบาย

1.2.1 สร้างความเชื่อมั่นกับสาธารณชนและประชาคมระหว่างประเทศเกี่ยวกับสถานการณ์ของประเทศในระยะเปลี่ยนผ่านทางการเมืองได้ชัดเจน โดย

1.2.1.1 ป้องกันปัญหาความขัดแย้ง สืบเนื่องจากการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองโดยสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชน ให้สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองโดยทุกคนทุกฝ่ายต้องอดทน ยอมรับ และเคารพความเห็นต่างทางการเมือง ปฏิเสธการตกอยู่ในกระแสความเคลื่อนไหวในทางที่อาจเกิดการแตกแยกเผชิญหน้า และความขัดแย้งที่รุนแรง

1.2.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลที่มีพลังนำปัญหาที่เป็นกลาง อยู่นอกความขัดแย้ง และเป็นที่ยอมรับของสังคม เข้ามามีบทบาททำความเข้าใจต่อคนในชาติให้ตระหนักถึงความสงบสุขในสังคมและความมั่นคงของชาติ โดยสื่อของภาครัฐและภาคเอกชนสนับสนุนการเผยแพร่ความเข้าใจสู่สังคมและกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ

1.2.1.3 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักต่อข้าราชการ ทุกฝ่ายในความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยสนับสนุนอย่างเต็มที่และในทุกวิถีทาง ให้ประชาชนตระหนักว่าเป็นหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีสิทธิและมีอิสระการตัดสินใจทางการเมืองด้วยตนเอง ไม่ยอมเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

1.2.1.4 ส่งเสริมให้สถาบันทางการเมือง สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการรณรงค์ทางการเมืองที่มุ่งเน้นสรรหาบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง มีความรู้ ความสามารถ และเป็นมืออาชีพเข้าสู่ระบบการเลือกตั้ง โดยเอาชนะทางการเมืองด้วยพลังทางปัญญา มากกว่าพลังอิทธิพลเชิงอำนาจ

1.2.1.5 ให้ต่างประเทศมีความเข้าใจที่ถูกต้องและมั่นใจ ในเสถียรภาพและศักยภาพของประเทศไทย

1.2.2 พัฒนาการใช้สันติวิธีและความร่วมมือของกลุ่มพลังวัฒนธรรม เพื่อลดการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย

1.2.2.1 ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรม และไม่มีการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้กฎหมายมีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยึดของประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเท่าเทียมกัน

1.2.2.2 ยึดมั่นหลักการสร้างความสมานฉันท์ เป็นฐานหลักที่สำคัญในอันที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมาย ทั้งในมิติการปฏิบัติการปราบปรามผู้กระทำความผิด และในมิติการดำเนินกระบวนการยุติธรรม ไม่ย้อนกลับมาเป็นเงื่อนไขข้ออ้างการใช้ความรุนแรง

1.2.2.3 ยึดมั่นในหลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เป็นแนวทางในการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยความรู้จริงในสาเหตุและสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องทุกมิติของปัญหาการใช้ความรุนแรง เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือ ร่วมใจของทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในพื้นที่ดังกล่าว

1.2.2.4 กำหนดรูปแบบการจัดระบบรักษาความปลอดภัยใหม่ โดยให้มีการวางแผนร่วมกับชุมชน เพื่อพัฒนากลไกที่สามารถไว้วางใจร่วมกันได้ ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ทั้งนี้มาตรการที่ใช้ต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นร่วมกันที่นำไปสู่การลดใช้อาวุธและกำลังทหารในพื้นที่ในที่สุด

1.2.2.5 ให้มีการจัดการด้านการศึกษา ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง และรู้เท่าทันสถานการณ์ เพื่อไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มผู้ใช้ความรุนแรง

1.2.2.6 สร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะการเผชิญหน้า ความขัดแย้งด้วยสันติวิธี กับข้าราชการและประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ และปฏิบัติการสร้างสันติโดยไม่ใช้อาวุธ ในกรณีเกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับประชาชน โดยจัดทำยุทธศาสตร์สันติวิธีเพื่อความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแนวทางในเรื่องนี้ขึ้นโดยเฉพาะ และมีแผนปฏิบัติการสันติวิธีที่มีความชัดเจนในระดับปฏิบัติการ

1.2.2.7 ส่งเสริมโครงการและกิจกรรมที่นำไปสู่การทำงานร่วมกันในชุมชนของกลุ่มพลังวัฒนธรรม ทั้งผู้นำศาสนา ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน ในการป้องกันเหตุร้ายและลดเงื่อนไขการใช้ความรุนแรงในชุมชน การจัดการความขัดแย้งในชุมชน การสร้างความเป็นธรรมและการอำนวยความสะดวกในชุมชน ตลอดจนการพัฒนาชุมชน

1.2.2.8 ส่งเสริมการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทุกฝ่ายที่มีความเห็นหรืออุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ เพื่อศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมในการให้สังคมการเมืองไทยสร้างที่ยืนสำหรับทุกคนทุกฝ่าย โดยให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมใช้อำนาจ ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างจริงจัง

1.2.2.9 เพิ่มระดับและความต่อเนื่องของการติดต่อสัมพันธ์ กับประเทศโลกมุสลิมทั้งในระดับเจ้าหน้าที่และในระดับผู้บริหาร เพื่อมิให้เกิดช่องว่างเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศ โดยเฉพาะความสัมพันธ์กับมาเลเซีย อินโดนีเซีย และ

องค์การระหว่างประเทศที่สำคัญของโลกอิสลามเพื่อเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริง และสนับสนุนการจัดการปัญหาความรุนแรง รวมทั้งการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.3 เสริมสร้างการเตรียมความพร้อมของสังคมในการเผชิญกับสถานการณ์การใช้ความรุนแรง โดย

1.2.3.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจ ต่อภาคประชาชนเกี่ยวกับการระงับภัยและการแจ้งเตือนภัย เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายป้องกันภัยและลดความเสี่ยงจากการใช้ความรุนแรง

1.2.3.2 รักษาความเป็นปกติของสังคมภายใต้สถานการณ์การใช้ความรุนแรง โดยจัดทำมาตรการเพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานเตรียมความพร้อม การบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ การเยียวยาและการฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อให้สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

2. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติระยะ 5 ปี

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1 เพื่อให้สถาบันพระมหากษัตริย์มีความมั่นคงในการเป็นศูนย์รวมจิตใจและความรักสามัคคีของคนในชาติ

2.1.2 เพื่อให้ระบบการเมืองและระบบราชการดำเนินไปด้วยความโปร่งใส มีความเป็นธรรม ตรวจสอบได้ มีการบริหารจัดการประเทศตามหลักนิติธรรม และเอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมในทุกระดับ

2.1.3 เพื่อเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมให้คนภายในชาติสามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้ความเห็นต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม เคารพศักดิ์ศรีความเท่าเทียมกันของความเป็นมนุษย์และมีความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อจัดการกับความขัดแย้งในสังคมโดยสันติวิธี

2.1.4 เพื่อให้เกิดความสมดุล ความมั่นคง และความยั่งยืนในการพัฒนาและบริหารประเทศ รวมทั้งลดความเสี่ยงจากการแข่งขันในกระแสโลกาภิวัตน์

2.1.5 เพื่อให้การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติมีความสมดุลกับการขยายตัวของการพัฒนาประเทศ และสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพจากการถูกแสวงประโยชน์โดยต่างประเทศ

2.1.6 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศให้มีความเข้มแข็งและสามารถผนึกกำลังทุกภาคส่วนเป็นพลังเสริมภารกิจของกองทัพในการเผชิญกับภาวะภัยคุกคามด้านการป้องกันประเทศได้ทุกรูปแบบ รวมทั้งให้กองทัพมีบทบาทในการรักษาสันติภาพของโลกใน

กรอบของสหประชาชาติ เพื่อส่งเสริมเกียรติภูมิของประเทศไทยในประชาคมโลก โดยไม่ก่อผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงภายในประเทศตลอดจนการร่วมบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งภายในประเทศและในภูมิภาคใกล้เคียง

2.1.7 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของระบบการเตรียมความพร้อมแห่งชาติในทุกขั้นตอนของการเผชิญภัยพิบัติขนาดใหญ่ สามารถนำทรัพยากรและเครื่องมือจากทุกภาคส่วนมาใช้ในการบริหารเหตุการณ์ภายใต้ภาวะวิกฤติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน

2.1.8 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคาม รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการระวังป้องกันการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ

2.1.9 เพื่อให้เกิดสถานะแวดล้อมในเชิงสร้างสรรค์ของการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาค บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความเข้าใจและการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีความร่วมมือที่จริงใจเป็นพลังการพัฒนาร่วมกันและเพิ่มภูมิคุ้มกันจากอิทธิพลภายนอกภูมิภาค

2.1.10 เพื่อรักษาภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของประเทศไทยในประชาคมโลก และขยายการยอมรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ก้าวทันโลกาภิวัตน์อย่างปราศจากความเสียหาย

2.1.11 เพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในมิติด้านความมั่นคง ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกสาธารณะ รวมทั้งมีความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ มีความรู้ความเข้าใจมิติวัฒนธรรม วิถีชีวิต วิถีคิดของประเทศเพื่อนบ้าน และมีทักษะในการปรับตัวให้สอดคล้องกับพลวัตของโลก

2.2 นโยบาย

2.2.1 เสริมสร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดี เกิดทุนและปฏิบัติตนเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นศูนย์รวมจิตใจและความสามัคคีภายในชาติอย่างมั่นคงและยั่งยืน

2.2.2 เสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศและรากฐานประชาธิปไตยที่ยั่งยืนในระดับชุมชน โดย

2.2.2.1 ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของรัฐและความโปร่งใสของฝ่ายบริหารที่เป็นอิสระ โดยเฉพาะที่มาขององค์กรอิสระให้ปราศจากการครอบงำหรือแทรกแซงจากฝ่ายใดๆ

2.2.2.2 สนับสนุนบทบาทของภาคส่วนต่างๆ ในการควบคุมการเลือกตั้งให้เกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรมและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการตรวจสอบการเลือกตั้งทุกระดับ โดยให้องค์กรภาคประชาสังคมที่เชื่อถือได้เข้ามามีส่วนร่วมทำหน้าที่โดยมีกฎหมายหรือระเบียบรองรับ

2.2.2.3 สร้างความยุติธรรมและความเป็นธรรมในสังคมด้วยการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการประเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยครอบคลุมในด้านการบัญญัติกฎหมายที่เป็นธรรม การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายโดยคำนึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นสำคัญ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้มีความพร้อมทั้งในด้านสมรรถนะและความซื่อสัตย์สุจริต และการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความเชื่อมั่นและเคารพต่อหลักกฎหมายของประเทศ

2.2.2.4 เสริมสร้างประสิทธิภาพการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง โดยเพิ่มบทลงโทษทางกฎหมาย และปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำกับดูแลกิจการสาธารณูปโภคที่มีการผูกขาด ตลอดจนส่งเสริมเครือข่ายภาคประชาสังคมและภาคประชาชน ในการตรวจสอบ ติดตาม และรวบรวมข้อมูลสายสัมพันธ์ของกลุ่มธนาภิการเมือง เพื่อสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามเครือข่ายทุจริตคอร์รัปชัน

2.2.2.5 ปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สมดุลระหว่างการเป็นองค์กรทางการเมือง หน่วยงานราชการ และองค์กรประชาชนโดยปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับการสร้างการเรียนรู้ทางด้านกฎหมายและการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมให้สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.2.6 ส่งเสริมการจัดตั้งกลไกการทำงานร่วมกันของท้องถิ่น โดยอาจเป็นรูปแบบสภาองค์กรชุมชนท้องถิ่น ทำหน้าที่สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการคน โดยคำนึงถึงมิติทางวัฒนธรรม การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี การอนุรักษ์ และการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน การสร้างความเป็นธรรมในชุมชน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการอำนวยความสะดวกในชุมชนและขยายเป็นเครือข่ายเชื่อมต่อกันในแนวราบคู่ขนานไปกับการดำเนินงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.2.7 สนับสนุนการจัดกิจกรรมสานเสวนาระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนและในระหว่างประชาชน เพื่อสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึงและความต้องการในชุมชนโดยต่อเนื่อง

2.2.3 ฟื้นฟูความสมานฉันท์ เสริมสร้างความรักชาติและเอกภาพของคนในชาติ โดย

2.2.3.1 ผลักดันให้เกิดวาระแห่งชาติในการฟื้นฟูความสมานฉันท์ภายในชาติ และรวมพลังคนในชาติ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนาภาคประชาสังคม ภาคสื่อสารมวลชน และภาคประชาชนให้ยึดมั่นในความรักชาติ มีความสามัคคีตลอดจนตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ในการเสริมสร้างเอกภาพของคนในชาติ

2.2.3.2 ส่งเสริม เผยแพร่องค์ความรู้ในการใช้สันติวิธี ทั้งในภาคเจ้าหน้าที่รัฐและในภาคประชาชนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการความขัดแย้ง โดยสนับสนุนการจัดให้มีการเสวนาทั้งภายในกลุ่มวัฒนธรรมและศาสนาเดียวกัน และระหว่างกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมและศาสนาเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์

2.2.3.3 ให้มีการจัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ความเข้าใจแนวคิดและแนวทางสันติวิธีที่ชัดเจน โดยกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาทั้งในและนอกระบบสำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนและทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนเรียนรู้ มีความเข้าใจและยอมรับความเป็นจริงของสังคมพหุวัฒนธรรม เคารพในความเห็นต่าง และสามารถหาทางออกในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในระยะยาว เพื่อลดช่องว่างของความไม่เข้าใจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเป็นพลังในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคม โดยให้ลำดับความเร่งด่วนกับปัญหาการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.3.4 เสริมสร้างความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนไทยให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน ครอบคลุมถึงเรื่องหลักการศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชากรที่เข้ามาอาศัยอยู่ภายในประเทศ นำไปสู่การปรับทัศนคติเพื่อให้มีการปฏิบัติต่อประชากรกลุ่มดังกล่าวอย่างเป็นธรรม มีความเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติเพื่อให้นุคคลเหล่านี้สามารถคาดการณ์อนาคตได้และมีส่วนร่วมในการป้องกันพฤติกรรมในเชิงลบที่มีผลต่อความมั่นคงทางสังคม

2.2.3.5 ส่งเสริมการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมโดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างการยอมรับสังคมและผู้คนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้ทัศนคติที่ดีมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

2.2.3.6 ส่งเสริมและสนับสนุนทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนเรียนรู้แนวคิดและแนวทางสันติวิธี เพื่อให้สามารถเผชิญสถานการณ์ความขัดแย้งด้วยความมีสติและรู้เท่าทันสถานการณ์ รู้จักการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และจัดการกับความขัดแย้งบนพื้นฐานของความเป็นจริง ไม่มองผู้ที่ขัดแย้งเป็นฝ่ายตรงข้าม

2.2.4 เสริมสร้างความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนในระดับฐานราก โดย

2.2.4.1 ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำรง อยู่และการปฏิบัติตนของคนในชาติ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ โดยใน ระดับชุมชนให้ความสำคัญในลำดับต้นกับการจัดการให้มีแผนแม่บทชุมชน เป็นเครื่องมือในการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีการประยุกต์ใช้ในระดับปัจเจกชน ระดับชุมชน และเชื่อมโยงชุมชนเป็นเครือข่าย ขยายขอบเขตกิจกรรมจนถึงระดับชาติ และระดับนานาชาติ

2.2.4.2 สร้างระบบเตือนภัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นอิสระจากการเมืองและให้ข้อมูลต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สังคมรู้สถานการณ์และการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านการเงิน การคลังของประเทศ และเอื้อต่อการสร้างความคุ้มกันและลดความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบายด้านการเงิน การคลังและเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการ ดำรงชีวิตภายใต้ความผันผวนของระบบเศรษฐกิจของประเทศและระบบเศรษฐกิจโลก

2.2.5 สร้างคุณภาพของการบริหารจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและคุ้มครองสิทธิเหนือทรัพยากรชีวภาพ โดย

2.2.5.1 สร้างจิตสำนึกของความรัก ความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนมีส่วนร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม ด้วยความมั่นคง และยั่งยืน โดยมีกฎหมายรองรับ

2.2.5.2 เผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึก และปรับปรุงมาตรการการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน เพิ่มมาตรการควบคุมตรวจสอบกิจกรรมที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งลดการส่งเสริมกิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยปราศจากการสร้างทดแทนในลักษณะการพัฒนาแบบยั่งยืน

2.2.5.3 พิจารณาทางเลือกของการพัฒนาและการวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศอย่างยั่งยืน และสนับสนุนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอื่นทดแทน

2.2.5.4 สร้างระบบเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สังคมตระหนักถึงสถานการณ์และความเสี่ยงของภัยคุกคามที่กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาระบบการเฝ้าระวัง และบรรเทาภัยธรรมชาติ เพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนควบคู่กับการเพิ่มหลักสูตรการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และธรรมชาติ ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ลักษณะของธรรมชาติและภูมิประเทศในถิ่นที่ตนอาศัยอยู่มากขึ้น อาทิ แผ่นดินไหว ดินถล่ม และสึนามิ

2.2.5.5 สนับสนุนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดหาและการบริหารจัดการพลังงานทดแทนที่เหมาะสม และกำหนดมาตรการด้านพลังงานสะอาด รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพลังงานแบบยั่งยืนและสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.5.6 ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรชีวภาพโดยคนไทย และสร้างความร่วมมือกับต่างชาติในการศึกษาวิจัยในกรณีต้องอาศัยเทคโนโลยีจากต่างชาติ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของชาติเป็นสำคัญ

2.2.5.7 กำหนดมาตรการหรือกฎหมายในการปกป้องไม่ให้ต่างชาติเข้ามาลักลอบฉกฉวยผลประโยชน์จากการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรชีวภาพเพื่อนำไปจดสิทธิบัตร ตลอดจนส่งเสริมการเข้าร่วมกำหนดมาตรฐานเรื่องสิทธิบัตรและประเด็นที่เกี่ยวข้องในกรอบการประชุมระหว่างประเทศ

2.2.5.8 ส่งเสริมให้ชุมชนมีจิตสำนึกและรู้จักปกป้องผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพยากรชีวภาพและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาคราชการและเอกชนสร้างเป็นเครือข่ายในการดูแลเฝ้าระวัง แข็งเถือการเข้ามาฉกฉวยผลประโยชน์ของต่างชาติ

2.2.5.9 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบาย แผน หรือโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ขั้นต้นและในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนา เพื่อป้องกันหรือลดความขัดแย้งในสังคม

2.2.5.10 สร้างระบบความยุติธรรมเฉพาะในการพิจารณาประเด็นปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความขัดแย้งจากโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชน

2.2.5.11 จัดให้มีกลไกและระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวเขตชายแดน รวมทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลกระทบจากภายนอกประเทศ

2.2.6 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ โดย

2.2.6.1 พัฒนากองทัพให้มีโครงสร้างกำลังกองทัพที่เหมาะสมมีความพร้อม และมีขีดความสามารถในการป้องกัน ป้อมปราม และต่อต้านภัยคุกคาม ที่มีต่ออธิปไตยของดินแดน น่านน้ำและน่านฟ้า รวมทั้งคุ้มครองเส้นทางคมนาคมทางทะเล ตลอดจนผลประโยชน์ของชาติภายนอกประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกระดับของสถานการณ์ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ

2.2.6.2 สนับสนุนให้กองทัพมีระบบอาวุธและระบบการแจ้งเตือนภัยทางทหารที่มีขีดความสามารถในการป้องปรามทางยุทธศาสตร์ และพึ่งตนเองได้อย่างมั่นใจ เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในอนาคต โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศการมีส่วนร่วมระหว่างกองทัพกับหน่วยงานวิจัยของภาครัฐ องค์กร สถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษาด้านเทคโนโลยีของภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นลำดับต้น และจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอเป็นการต่อเนื่อง รวมทั้งมีกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ชัดเจน

2.2.6.3 พัฒนาศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศด้วยการผนึกกำลังจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ

2.2.6.4 นำศักยภาพของกองทัพในยามปกติเข้ามาช่วยเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชาติและการพัฒนาประเทศ และมีส่วนร่วมบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติและ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนและชุมชนพื้นที่ชายแดน

2.2.6.5 พัฒนาความร่วมมือทางทหารและความเข้าใจอันดีกับกองทัพของประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มอาเซียนรวมทั้งมิตรประเทศอื่นๆ อย่างใกล้ชิดในทุกระดับ และการเสริมสร้างความร่วมมือทางทหารกับประเทศมหาอำนาจอย่างสมดุลบนพื้นฐานของการรักษาผลประโยชน์ร่วมกันโดยสอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนภารกิจในการรักษาสันติภาพของโลกภายใต้กรอบของสหประชาชาติตลอดจนมีส่วนร่วมบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติในภูมิภาค

2.2.7 พัฒนาศักยภาพการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

2.2.7.1 ปรับปรุง พัฒนานโยบาย และแผนรองรับ ให้สอดคล้องกับภัยด้านสาธารณสุขและภัยด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันภัย ระวังภัย บรรเทาภัย และฟื้นฟูภายหลังจากการเกิดภัย รวมทั้งให้มีแผนปฏิบัติการ มาตรการ ในการเตรียมพร้อมของหน่วยงาน โดยสามารถประสานและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานพลเรือน

ทหาร และภาคประชาชน ในการบริหารจัดการภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา โดยเน้นการเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้อย่างทั่วถึง

2.2.7.2 เสริมสร้าง บุคลากร และพัฒนาประสิทธิภาพของ ระบบการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการวิกฤติการณ์ นอกเหนือจากการมีระบบการเตือนภัยล่วงหน้า การบริหารจัดการระบบการสื่อสารและโทรคมนาคม ที่มีเอกภาพและครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัยอย่างทั่วถึง เพื่อป้องกันและลดผลกระทบอันเกิดจากภัยพิบัติ รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และภาคประชาชน มีส่วนร่วมในระบบการแจ้งเตือนภัย

2.2.7.3 เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและทักษะของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภาคประชาชน และองค์กรเครือข่ายต่างๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงของภัยโดยให้มีการฝึกซ้อมแผนเป็นระยะตามเหมาะสม

2.2.7.4 ให้มีระบบการบริหารจัดการภัย อย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และทันเหตุการณ์ โดยกำหนดหน่วยงานและผู้รับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้างการบัญชาการเหตุการณ์ที่ชัดเจน

2.2.7.5 ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อพร้อมเผชิญกับประเภทของภัย โดยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแจ้งเตือนภัย การป้องกันภัยและแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งสนับสนุนการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความมั่นคง เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยต่างๆ และความรุนแรงทางสังคม

2.2.7.6 ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของประเทศในการบริหารจัดการภัย รวมทั้งสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือแก่ประเทศต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ อันจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาคมโลก

2.2.7.7 เพิ่มประสิทธิภาพมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับการช่วยเหลือการบรรเทาและการฟื้นฟูภายหลังจากการเกิดภัย เพื่อลดความเสียหายและความรู้สึกลบอบซ้ำได้อย่างทั่วถึงและกลับคืนสู่ภาวะปกติของสังคมโดยเร็ว

2.2.8 เสริมสร้างศักยภาพการจัดการปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ โดย

2.2.8.1 ให้ความสำคัญกับการมียุทธศาสตร์ป้องกันการก่อการร้ายที่วางน้ำหนักในการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ การลดเงื่อนไขและปัจจัยที่สนับสนุนการก่อการร้าย

2.2.8.2 ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายทุกรูปแบบ การจัดการกับขบวนการหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนการก่อการร้าย การขจัดปัจจัย

สนับสนุนการก่อการร้ายโดยเฉพาะเงินทุน แหล่งฟাঁงัก เครือข่ายสนับสนุน และแหล่งอาวุธ วัตถุ เชื้อโรคอันตรายที่ผิดกฎหมาย และสินค้าที่สามารถใช้เป็นส่วนในการก่อการร้าย

2.2.8.3 ยึดมั่นในนโยบายไม่สะสมอาวุธและไม่ยอมให้มีการใช้ดินแดนของประเทศไทยเป็นทางผ่านของการขนส่งอาวุธที่ผิดกฎหมาย

2.2.8.4 พัฒนาระบบและกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความเป็นเอกภาพทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะอาชญากรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการก่อการร้าย ได้แก่ ขบวนการลักลอบนำคนเข้าเมือง ขบวนการค้ามนุษย์ ขบวนการค้ายาเสพติด ขบวนการค้าอาวุธ ขบวนการปลอมแปลงเอกสาร ฯลฯ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรระบบข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้ในเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.8.5 เพิ่มประสิทธิภาพของระบบมาตรการการป้องกันและเตรียมความพร้อมในการเผชิญภาวะวิกฤติจากเหตุการณ์การก่อการร้ายด้วยการฝึกกำลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และให้มีการประสานแผนและสนธิทรัพยากรของภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้มีขีดความสามารถในการบริหารวิกฤติการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการให้สังคมกลับคืนสู่สภาพปกติได้โดยเร็วในกรณีเกิดเหตุการณ์การก่อการร้าย

2.2.8.6 พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและครอบคลุมต่อการสกัดกั้นและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและกลุ่มก่อการร้าย และให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้มีการเพิ่มบทลงโทษทางกฎหมาย โดยเฉพาะในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง

2.2.8.7 ส่งเสริมให้มีมาตรการทางการข่าวที่มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์ และสามารถติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

2.2.8.8 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับนานาชาติ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ โดยให้ความสำคัญในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี แสวงหาและเพิ่มระดับความร่วมมือด้านการข่าว การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การจัดตั้งช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างกัน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ

2.2.8.9 ส่งเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศภายใต้กรอบสหประชาชาติในการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งให้มีการ

ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายและระเบียบข้อบังคับเพื่อให้รองรับต่อพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

2.2.8.10 ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในวงกว้าง เพื่อสร้างบรรทัดฐานความเข้าใจและการรับรู้ต่อสภาพภัยคุกคามดังกล่าว อันจะนำไปสู่การทำให้ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2.8.11 เตรียมความพร้อมระยะยาวให้กับสังคมไทยได้ตระหนักและตื่นตัวในการรับรู้และเรียนรู้ถึงธรรมชาติของการก่อการร้าย รวมทั้งรู้เท่าทันการเคลื่อนตัวของภัยจากการก่อการร้ายที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน สังคม และความมั่นคงของประเทศ โดยสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องการระวังป้องกันการก่อการร้ายอย่างเหมาะสมในทุกภาคส่วน

2.2.9 เสริมสร้างสถานะแวดล้อมที่สงบสันติในการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคโดย

2.2.9.1 เสริมสร้างศักยภาพของคน ชุมชนและพื้นที่เป้าหมายในบริเวณชายแดนให้มีความเข้มแข็งมีจิตสำนึกด้านความมั่นคงรวมทั้งสร้างสถานะแวดล้อมที่สงบสันติ และพัฒนาในชุมชนชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน

2.2.9.2 เสริมสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้ประชาชนในพื้นที่ชายแดน ป้องกันไม่ให้เกิดอยู่ในอิทธิพลมืดและอำนาจแฝง โดยให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าถึงพื้นที่เข้าถึงความรู้สึกนึกคิด เข้าใจความต้องการด้านการพัฒนาของประชาชน ตลอดจนผนึกกำลังสร้างความเข้มแข็งร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน

2.2.9.3 ส่งเสริมบรรยากาศที่นำไปสู่การปักปันเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุผล โดยเร็ว โดยรักษาความต่อเนื่องของคณะเจรจาปักปันเขตแดนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

2.2.9.4 เตรียมความพร้อมของระบบและบุคลากร รวมทั้งมาตรการในการรองรับการขยายโครงข่ายเส้นทางคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค ตลอดจนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดระเบียบการข้ามแดน การป้องกันการลักลอบเข้าเมือง การอำนวยความสะดวกด้านการเข้าเมืองที่เป็นมาตรฐานสากลและการป้องกันโรคติดต่อ

2.2.9.5 รักษาความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนกับผลประโยชน์ด้านความมั่นคง โดยสร้างความตระหนักต่อภาครัฐ ภาคธุรกิจ และเอกชน ให้คำนึงถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าว

2.2.9.6 ติดตามพัฒนาการของสถานการณ์ความเคลื่อนไหวสำคัญ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในของประเทศไทยและปัจจัยภายนอกประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงตาม แนวชายแดนของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือเป็นมูลเหตุให้เกิดความ กระทบกระทั้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

2.2.9.7 เสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการเฝ้าตรวจ สกัดกั้นและปราบปรามการลักลอบเข้าเมือง การขนถ่ายยาเสพติดการ โจรกรรมข้ามแดน และขบวนการผิดกฎหมายกลุ่มต่างๆ โดยเน้นการใช้กลไกความร่วมมือระดับ ท้องถิ่นของไทยและประเทศเพื่อนบ้านในการประสานการดำเนินการ

2.2.9.8 ส่งเสริมให้ประเทศเพื่อนบ้านมีศักยภาพในการพัฒนา ประเทศโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต การสาธารณสุข การศึกษาและการฝึก อาชีพแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนทั้ง 2 ฝ่าย รวมทั้งให้องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่ง การดำเนินการข้างต้นจะช่วยป้องกันการโยกย้ายถิ่นหรือหลบหนีเข้ามายังประเทศไทย รวมทั้ง ปัญหาข้ามพรมแดนในลักษณะอื่นๆ ทั้งนี้จะต้องเป็นการดำเนินการภายใต้การยอมรับของประเทศ เพื่อนบ้านเป็นสำคัญ

2.2.9.10 มุ่งสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจกับประเทศเพื่อน บ้านเพื่อเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความร่วมมือ และความสัมพันธ์ในด้านต่างๆรวมทั้งจัดปัญหาข้อ ขัดแย้งและความหวาดระแวงให้ยุติลงในระดับท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดประเด็นความมั่นคงและ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาความมั่นคงที่สอดคล้องกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อนำไปสู่ การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพร่วมกัน ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยการพัฒนากลไกในระดับ ท้องถิ่นและกลไกระดับชาติให้สามารถดำเนินงานอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพในการแก้ไข ปัญหาาร่วมกัน

2.2.9.11 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความเป็นจริงทาง ประวัติศาสตร์ของภูมิภาค ซึ่งมีจุดเชื่อมโยงใกล้ชิดในมิติทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันมาอย่าง ยาวนาน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ก่อให้เกิด ความรู้สึกเหนียวหรือการคูหมีนชาติพันธุ์และ วัฒนธรรมอื่น โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันด้านการวิจัย จัดโครงการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องท้องถิ่นที่มีมิติเชื่อมโยง กับประเทศเพื่อนบ้าน และควรดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมกับประเทศ เพื่อนบ้าน เพื่อนำไปสู่ความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างประชาชนต่อประชาชน

2.2.10 เสริมสร้างความเชื่อมั่น และเกียรติภูมิของประเทศ รวมทั้งส่งเสริม
คุ้มครองผลประโยชน์ของชาติในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดย

2.2.10.1 ดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศอย่างมีเอกภาพด้วย
การประสานงานของส่วนราชการและภาคส่วนต่างๆ อย่างใกล้ชิด สนับสนุนการเข้าเป็นภาคี
ข้อตกลงระหว่างประเทศที่จะช่วยคุ้มครองรักษาหรือขยายผลประโยชน์ของประเทศ ตลอดจนความ
ร่วมมือกับสหประชาชาติ และปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศโดยให้กระทบต่อผลประโยชน์
ของชาติน้อยที่สุด

2.2.10.2 ดำเนินความสัมพันธ์กับทุกประเทศมหาอำนาจอย่าง
รอบคอบและมีเป้าหมายที่ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมให้มีคุณภาพแห่งอำนาจระหว่างมหาอำนาจ
ต่างๆ ในเอเชีย - แปซิฟิก โดยเลือกโอกาสเวทีและประเด็นในการแสดงบทบาทที่เหมาะสมบนพื้นฐาน
ของผลประโยชน์แห่งชาติ

2.2.10.3 ส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีความมั่นคงระหว่างประเทศ
โดยให้ความสำคัญกับประเด็นการส่งเสริมสันติภาพ การแก้ไขความขัดแย้งและวิกฤติการณ์ระหว่าง
ประเทศด้วยสันติวิธี และความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งสนับสนุนให้สถาบันทางวิชาการและภาค
ประชาสังคมเข้ามามีบทบาทร่วมกับส่วนราชการเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้

2.2.10.4 ส่งเสริมบทบาทขององค์กรความร่วมมือด้านความ
มั่นคงในภูมิภาค เพื่อเป็นเวทีในการเจรจาและลดความขัดแย้งในภูมิภาค รวมทั้งเป็นการลดแรง
กดดันจากชาติมหาอำนาจที่จะกระทำต่อภูมิภาคหรือต่อประเทศสมาชิกในภูมิภาค

2.2.10.5 ส่งเสริมบทบาทของไทยในการเป็นต้นแบบการพัฒนา
เศรษฐกิจพอเพียง โดยสนับสนุนภาคประชาสังคม ในการจัดกิจกรรมเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง รวมทั้งร่วมมือแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการกับประเทศต่างๆ ที่ใช้แนวทางพัฒนา
เศรษฐกิจเดียวกันนี้เป็นเครือข่ายในการสร้างกระแสเศรษฐกิจพอเพียงให้ขยายออกไป และเป็น
ทางเลือกใหม่ให้กับระบบเศรษฐกิจโลก

2.2.11 พัฒนาศักยภาพคนุชนในมิติด้านความมั่นคง โดย

2.2.11.1 เสริมสร้างปัญญา จินตนาการ และการเรียนรู้ควบคู่
กับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีทักษะในการเผชิญ
ปัญหา และสามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงรอบด้านได้อย่างเหมาะสม

2.2.11.2 รมรงค์เสริมสร้างพลังและเพิ่มพูนจิตสำนึกด้านความมั่นคง
ให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน ให้ตระหนักถึงภาระร่วมกันในการรักษาคุ้มครองผลประโยชน์
ความมั่นคงของชาติ และยึดมั่นหน้าที่ในการจรรโลงสถาบันหลักของชาติให้มั่นคง ยั่งยืนสืบต่อไป

2.2.11.3 ส่งเสริมกลุ่มเยาวชนให้เรียนรู้และเข้าใจต้นทุนสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งมีความเข้าใจในบริบทที่เปลี่ยนแปลงของภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ และความเสียดต่อความมั่นคงของชาติที่มากขึ้น โดยประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวกับสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน และภาครัฐในการเปิดพื้นที่ให้กลุ่มเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการกำหนดทิศทางของชาติ

2.2.11.4 ส่งเสริมให้ประชาชนรู้เท่าทันพัฒนาการของโลกไร้พรมแดน โดยเพิ่มงานศึกษาวิจัยเชิงลึกเพื่อป้องกันค่านิยมแฝงและอาชญากรรมที่มาพร้อมกับความทันสมัยของเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศและลดความเสี่ยงของผลกระทบในด้านลบ และสร้างความเตรียมพร้อมในระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม โดยนำองค์ความรู้ดังกล่าวเผยแพร่ผ่านสื่อและช่องทางต่างๆ ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ

2.2.11.5 ขยายการสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาค ทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และภาษาศาสตร์ สำหรับข้าราชการและเยาวชนคนรุ่นใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้และเข้าใจประเทศเพื่อนบ้านตลอดจนประเทศใกล้เคียงในภูมิภาค ในมิติทางสังคมวัฒนธรรมและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เพื่อนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจ สร้างมาตรฐานและความมั่นใจในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกันทั้งในระดับบุคคล ระดับองค์กร และระดับรัฐ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ.2556-2560

1. กรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ

1.1 การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ได้ให้ความสำคัญกับหลักคิด 4 ประการ ดังนี้

1.1.1 การรู้จักตัวตนของเรา โดยการประเมินศักยภาพในภาพรวมและในระดับพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และ ข้อจำกัด โดยเฉพาะการประเมินพื้นที่จังหวัดชายแดน จังหวัดชายฝั่งทะเล และพื้นที่จังหวัดชั้นใน

1.1.2 การรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงในระดับต่างๆ โดยพิจารณาต่อเนื่องจากการประเมินตัวตนของเราที่ให้ความสำคัญกับประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในระดับต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยพิจารณาการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ ประเทศรอบบ้าน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภูมิภาคเอเชีย ภูมิภาคอื่นๆ และระดับโลก

1.1.3 การรู้จักสร้างภูมิคุ้มกัน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับการประเมินวิเคราะห์ สังเคราะห์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในระดับต่างๆ เพื่อกำหนดแนวทางการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่นำไปสู่การปรับตัวของคนและสังคมในระดับต่าง ๆ

1.1.4 การรู้จักสร้างโอกาสเชิงรุก โดยพิจารณากำหนดแนวทางและมาตรการดำเนินงานเชิงรุกที่ปรับตัวพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ความมั่นคงและมิติที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ เพื่อมุ่งเน้นการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ความมั่นคงของชาติ (Survival & Growth) และความผาสุกของคนในชาติ

1.2 การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติเชื่อมโยงกับ นโยบาย/ยุทธศาสตร์กระทรวง/กรม ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการทำงานร่วมกัน อาทิ นโยบายรัฐบาล นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) นโยบายกระทรวงมหาดไทย นโยบายกระทรวงการต่างประเทศ ยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์การจัดการสถานะและสิทธิของบุคคล แนวคิดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล แนวคิดยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ แผนป้องกันประเทศ แผนรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นต้น

1.3 การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงเชิงรุก ที่มุ่งเน้นการป้องกันหรือลดเงื่อนไขของปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยพัฒนาระบบการจัดทำและการประสานแผนงาน/โครงการของทุกภาคส่วน ให้ดำเนินงานร่วมกันในลักษณะบูรณาการ ด้วยการใช้กระบวนการทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันประเทศ ให้ประสานสอดคล้องและเกื้อหนุนกันเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ

1.4 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้คนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคง และให้ชุมชนและพื้นที่เป้าหมาย มีความพร้อมการผนึกกำลังทุกภาคส่วนร่วมมือกับภาครัฐในการรักษาความมั่นคง โดยเฉพาะเสริมสร้างความเข้มแข็งของงานมวลชนและระบบหมู่บ้านชายแดน ระบบป้องกันและสื่อสารชายแดน ระบบยุติธรรมชุมชน ระบบการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภาคประชาชน เพื่อให้สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ตลอดจนการเตรียมพร้อมด้านพื้นที่ให้สามารถเผชิญสถานการณ์ปัญหาความมั่นคง

1.5 การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงในเชิงภารกิจ (Function) และ เชิงพื้นที่ (Area Base) เพื่อเตรียมความพร้อมของคนและพื้นที่ชั้นใน พื้นที่ชายแดน พื้นที่ชายฝั่งทะเล ที่ต้อง กำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาในระดับกระทรวง/กรม (Function) และระดับจังหวัด (Area) ให้ประสานสอดคล้องกันในแต่ละสภาพปัญหาและบริบทของพื้นที่ โดยพิจารณาแผนงาน/โครงการ ที่เหมาะสมกับโอกาสและข้อจำกัดของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละ

พื้นที่ โดยหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานระดับพื้นที่ร่วมประเมิน วิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหา ความมั่นคง และกำหนดประเด็นหัวข้อ (Subject Matters) ประเด็นปัญหา ความมั่นคง (Issues) และ ประเด็นพื้นที่ (Area) รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญและระดับความรุนแรงของปัญหาที่ชัดเจน เพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกันตั้งแต่ระดับกระทรวง กรม และ จังหวัด โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลความเจริญและมีปัญหาความมั่นคง จำเป็นต้องพิจารณาจุดเน้นแนวทางดำเนินงานและ กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่และระดับความรุนแรงหรือจัดเงื่อนไขของปัญหา

1.6 การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับมิติความมั่นคงภายในประเทศและมิติความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมอาเซียน ที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC) ให้สนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดนเพื่อส่งเสริมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC)รวมทั้งการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนชายแดนไทยกับชุมชนชายแดนต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC) โดยเฉพาะประเด็นยุทธศาสตร์ การเสริมสร้างความมั่นคงที่เน้นสร้างความร่วมมือ สร้างพันธมิตร การบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนทั้งทางบก ทางทะเล รวมถึงการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่างๆ เช่น ฐานข้อมูล เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน เพื่อทำให้เมืองมีศักยภาพที่จะเชื่อมโยงกับสมาชิกอาเซียนใน ด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การลงทุน และ การค้าชายแดน โดยมีแนวทางการจัดการและกลไกการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่

1.7 การเสริมสร้างความร่วมมือในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับหน่วยงานท้องถิ่น และระหว่างหน่วยงานภายในของไทยกับสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยในประเทศเพื่อนบ้าน โดยพัฒนาระบบประสานและบริหารจัดการที่เน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆในส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่นและระหว่างหน่วยงานภายในประเทศไทยกับสถานเอกอัครราชทูตไทยและสถานกงสุลใหญ่ไทย

1.8 การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพในทุกกระดับ โดยมีกลไกบริหารจัดการระดับนโยบาย ระดับภาค และ ระดับจังหวัด ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ เพื่ออำนวยความสะดวกและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ

กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พ.ศ.2551

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้จัดความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม และความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง อยู่ในประเภทหนึ่งของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยด้วย ส่วนหนึ่งระบุว่า ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ ที่ได้ให้คำนิยามและแบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ชัดเจน จนกระทั่งประมาณต้นปี พ.ศ.2550 หน่วยงานด้านความมั่นคงได้มีการตื่นตัวอย่างสูงในความพยายามที่จะกำหนดกรอบแนวคิดเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ดังนั้นสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือ สมช. จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2543 นายกรัฐมนตรีได้ออกกฎกระทรวง ตามข้อ 1 วงเล็บให้ สมช. มีอำนาจในการกำหนดประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย 9 ประการ คือ

1. ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม
2. ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง
3. การขาดการสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด
5. ความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
6. การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ
7. แรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง
8. ยาเสพติด
9. ความยากจน

พล.อ.ประยุทธ์ ระบุว่า แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่จะเป็นภัยที่มีความซับซ้อน หลากหลายมิติร่วมกัน และจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ภัยคุกคามนี้จะส่งผลกระทบต่อ โครงสร้างของสังคมไทยโดยตรง เฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความมั่นคงของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างปัญหารากเหง้าของประวัติศาสตร์และปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งมีความเชื่อมโยงของผู้ก่อการร้าย อาชญากรรมและขบวนการค้ายาเสพติดทั้งในประเทศและนอกประเทศ ทั้งนี้การป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของรัฐบาลปัจจุบันมีลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีองค์กรที่ชัดเจนรับผิดชอบบูรณาการ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถป้องกัน ยับยั้ง และแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าได้อย่างมีระบบตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยที่ร้ายแรง สังคมไทยอาจจะต้องตกอยู่ในสภาวะระส่ำระสาย เสียขวัญ จน

ขยายวงกว้างไปสู่ความมั่นคงด้านอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในพื้นที่ภาคเหนือ ในขณะที่มีกลุ่มก่อการร้าย โจมตีด้วยการลอบวางระเบิดหลายๆ จุดพร้อมกันในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และกลุ่มก่อความไม่สงบภาคใต้ให้รุนแรงขึ้นอีก ในสถานการณ์วิกฤตร้ายแรงเช่นนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กองทัพไทย ซึ่งเป็นกลไกทางด้านการมั่นคงของรัฐบาล ที่มีขีดความสามารถและศักยภาพสูงในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงในลักษณะภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เป็นองค์รวม(Holistic) จะได้เตรียมปรับบทบาทและโครงสร้างการจัดของกองทัพให้เหมาะสมเพื่อเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน เฉียบพลันในอนาคตอันจะทำให้กองทัพได้เป็นที่พึ่งและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นต่อสังคมไทย และได้ตั้งข้อสังเกตว่า

1. ความแตกแยกของคนในสังคม สถานการณ์ระดับใด? ที่จะสามารถประกาศใช้ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ ได้ ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มคน 2 กลุ่มที่ขัดแย้งกันกำลังเริ่มทำร้ายซึ่งกันและกัน จนได้รับบาดเจ็บ และมีการสูญเสียชีวิต กรณี กลุ่ม นปช. ปะทะกลุ่มพันธมิตรฯ จนมีผู้เสียชีวิต 1 คน เมื่อ 10 ก.ย. 51 บทเรียนครั้งนี้ชี้ชัดว่า การประกาศใช้ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ ไม่สามารถกระทำได้ทันทีทั้งที่จนกระทั่งต้องมีการประกาศ พ.ร.ก. สถานการณ์ฉุกเฉินฯ ภายหลังเหตุการณ์ 1 วัน ซึ่งไม่ทันการณ์แล้ว

2. ปัญหาความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันทางการเมือง ก็เช่นเดียวกับสถานการณ์ตาม (1) มีคำถามต่อไปว่า ความเชื่อมั่นในระดับใด? ที่จะสามารถประกาศ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ ได้ ยกตัวอย่างเช่น กรณีการไม่เชื่อมั่นในอำนาจบริหารของรัฐบาล จนกระทั่งมีการยึดทำเนียบรัฐบาล มั่นเกินเลยอำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน. ไปแล้ว

3. ประเด็นปัญหาความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ มีประโยชน์ในการจัดตั้ง กอ.รมน. โดยมีกฎหมายรองรับชัดเจน ทำให้สามารถวางระเบียบ กฎ และข้อบังคับได้ ตามมาตรา 10 อีกทั้งยังสามารถสานงานต่อตามมาตรา 25 และ 26 ซึ่งเป็นคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 205/2549 เรื่องการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 207/2549 เรื่อง การบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในส่วนของ พตท. ไม่มีปัญหา สำหรับประเด็นการบังคับกฎหมายตาม พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ อาจจะได้ผลน้อย เพราะสถานการณ์ภาคใต้เป็นการใช้ความรุนแรงเกินจากระดับที่ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ ระบุไว้ และอยู่ในขั้นของ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 และ พ.ร.บ. กฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 ไปแล้วอีกประการหนึ่ง บทลงโทษก็น้อย ตามที่มาตรา 24 มีเพียง “ระวางโทษไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

กระบวนการตัดสินใจแก้ข้อพิพาท

ความขัดแย้งบ่อยครั้งที่เกิดขึ้นแล้วก็จบลงไป โดยมีกระบวนการแก้ไขในตัวเองของเราเอง คนเราบางครั้งก็ขัดแย้งกับตัวเอง อยากทำหรือไม่อยากทำ อยากไปหรือไม่อยากไป พอใจหรือไม่พอใจ แล้วในที่สุดเราก็เลือกที่จะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ทั้งสองอย่างหรืออาจจะเลือกอย่างที่สาม ความขัดแย้งก็ยุติลงไปได้ เช่นเดียวกันกับความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยา เพื่อนร่วมงานที่มักมีขึ้นตลอดเวลา เนื่องจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันที่อาจจะจบลงโดยง่ายด้วยกระบวนการที่ฝ่ายหนึ่งอาจจะยอมตามอีกฝ่ายหนึ่งหรือคุยกันอย่างง่าย ๆ หาข้อสรุปลงได้โดยไม่ต้องถึงมีปากเสียงกัน แต่บางครั้งความขัดแย้งอาจเพิ่มทวีความรุนแรงไปจนกลายเป็นข้อพิพาทขนาดที่ต้องการเอาชนะกันให้ได้ ในกรณีดังกล่าวอาจต้องมีกระบวนการเข้ามาจัดการกับข้อพิพาท ซึ่งมีรูปแบบ ดังนี้

1. ใช้ความรุนแรง (Violence หรือ Fight) เป็นกระบวนการที่มีความเชื่อว่าเป็นวิธีเดียวที่จะยุติความขัดแย้งหรือข้อพิพาทได้ กรณีดังกล่าวนี้มีให้เห็นอยู่เสมอเช่นในกรณีที่พันธมิตรใช้การทิ้งระเบิดปรมาณูที่เมืองฮิโรชิมาและนางาซากิยุติสงครามโลกครั้งที่สอง เพื่อให้สันติภาพกลับคืนมา หรือการตัดสินใจบุกประเทศอิรักเพื่อป้องกันและยุติความรุนแรงจากการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา โดยเชื่อว่าการเข้าไปจัดการกับซัดดัม ฮุสเซน ผู้นำอิรักจะยุติผู้ก่อการร้ายในอิรักและในประเทศต่างๆ รวมทั้งความหวาดวิตกที่อิรักกำลังเตรียมสะสมอาวุธนิวเคลียร์ ผลการต่อสู้จะออกมาเป็นแพ้และชนะ ซึ่งการใช้ความรุนแรงมักจะได้รับการตอบสนองออกมาเป็นความรุนแรงเช่นเดียวกัน ดังเช่นการปราบปรามคอมมิวนิสต์ในยุคต้นๆ ยิ่งฆ่าก็ยิ่งเพิ่มจำนวนเพราะญาติพี่น้องผู้ที่ถูกฆ่าได้หันไปจับอาวุธมาต่อสู้กับฝ่ายปราบปราม จนในที่สุดรัฐบาลได้ประกาศนโยบาย 66/23 โดยถือว่าคนที่เข้าป่าเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย

2. ใช้การเผชิญหน้าประท้วงอย่างสันติ หรือ อารยะขัดขืน (Non-Violence Direct Action or Civil Disobedience) เป็นกระบวนการต่อสู้อย่างสันติเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ โดยการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พุทธศักราช 2550 ซึ่งถือว่าเป็นสิทธิที่สามารถกระทำได้ การชุมนุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่างหรือชุมนุมประท้วงนี้เป็นการไม่ใช้ความรุนแรงหรือด้วยวิธีอหิงสา(Ahimsa) คือการไม่ใช้ความรุนแรงทั้งทางกาย วาจาและใจ และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด แต่ผลการชุมนุมประท้วงก็มีผลเป็นแพ้และชนะ คือผู้ประท้วงสำเร็จก็ถือว่าชนะ หรือถ้าไม่สำเร็จก็ถือว่าแพ้ หากไม่เปลี่ยนกระบวนการต่อสู้ไปสู่การเจรจาไกล่เกลี่ย ซึ่งพบหลายๆกรณีในประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกรณีของคานธี ก็ดี หรือกรณีที่เลควาเลนชกีของโปแลนด์ ที่ใช้วิธีเดียวกันเอาชนะพรรคคอมมิวนิสต์

3. ใช้การบัญญัติกฎหมาย (Legislation) บางกรณีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดจากปัญหาข้อกฎหมายที่ล้าสมัย หรือกฎหมายที่ออกมาแล้วเกิดปัญหาความขัดแย้ง เช่น กฎหมายป่าสงวนที่ออกมาภายหลังจากคนได้เข้าไปอยู่ในป่ามานานหลายสิบปี ป่าสงวนจึงมาครอบครองพื้นที่ที่ประชาชนอยู่มาก่อน จึงต้องมีการออกกฎหมายป่าชุมชนออกมาแก้ปัญหานี้

4. ใช้การฟ้องร้อง (Litigation) เป็นกระบวนการที่หากกลางเป็นผู้ตัดสินในข้อพิพาทของกลุ่มขัดแย้ง โดยใช้กฎหมายเป็นข้อพิจารณาในการตัดสิน ผลการตัดสินจะออกมาเป็นแพ้และชนะ ผู้ชนะอาจจะดีใจและชื่นชมกับกระบวนการยุติธรรม ในขณะที่เดียวกันผู้ที่ถูกตัดสินว่าแพ้ก็อาจจะไม่พอใจและกล่าวหาว่าคำตัดสินนั้นไม่ยุติธรรม ซึ่งคู่กรณีไม่มีโอกาสที่จะกลับมาคืนดีกันอีก

5. ใช้อนุญาโตตุลาการตัดสิน (Arbitration) เป็นกระบวนการที่ใช้คนกลางมาทำหน้าที่ตัดสิน และผู้ที่มาตัดสินเรียกว่า อนุโตตุลาการ แต่กระบวนการพิจารณาจะแตกต่างจากศาล คือสามารถหาข้อมูลอื่นมาเสริมในการพิจารณาได้ โดยไม่ต้องเอาเฉพาะประเด็นที่ฟ้องร้องกันอยู่ การตัดสินของอนุโตตุลาการอาจจะผูกพันให้ต้องปฏิบัติตาม โดยคู่กรณีหรือไม่ ก็แล้วแต่ว่าจะตกลงกันได้หรือทำสัญญาไว้ว่าอย่างไร ผลการตัดสินจะเป็นแพ้และชนะ ซึ่งการดำเนินการสำหรับคนไทยในวิธีนี้ยังมีปัญหาและมีการไปฟ้องร้องกันต่อศาลหากไม่พอใจคำสั่งศาล ทำให้มีความรู้สึกว่อนุโตตุลาการลำเอียงเช่นในกรณีค่าโง่ทางด่วน

6. การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง (Mediation) เป็นการที่คู่กรณีพยายามที่จะแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างกัน โดยความช่วยเหลือของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สามที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย คนกลางจะเป็น คนเดียว สองคน หรือมากกว่าก็ได้แล้วแต่กรณี แต่คนกลางจะต้องเป็นที่ยอมรับของคู่กรณีหรือคู่เจรจา รู้จักและเข้าใจกระบวนการการดำเนินไปของความขัดแย้งและสามารถกำกับกระบวนการให้ดำเนินไป ซึ่งต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ในเรื่องที่ขัดแย้งกัน ผลการตัดสินจะมีแต่เพียงผู้ชนะ

6.1 คุณลักษณะของคนกลาง

- 6.1.1 ชำนาญการสื่อสาร ทั้งการพูดและการฟัง การถามเป็น
- 6.1.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นกลาง เชื่อมมั่น
- 6.1.3 มีความยุติธรรมสามารถที่จะเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้โดยง่าย
- 6.1.4 มีจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมและจิตสำนึกในกระบวนการ

6.2 ประโยชน์ของการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง

- 6.2.1 ก่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกัน

6.2.2 ช่วยให้มีทางเลือกที่หลากหลาย

6.2.3 ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

7. การเจรจาไกล่เกลี่ยกันเอง (Negotiation) การเจรจาไกล่เกลี่ยกันเอง เป็นกระบวนการที่คู่กรณี ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใช้ในการแก้ปัญหาโดยสมัครใจ มาพูดคุยอภิปรายถึงความแตกต่างกันในเรื่องต่างๆ และเนื่องจากเป็นความสมัครใจที่คู่เจรจาทันทีมาพูดคุยกัน จึงเป็นการร่วมกันหาทางออกต่างๆ แล้วจึงร่วมกันตัดสินใจนำไปสู่ผลที่คู่เจรจาพึงพอใจ ถ้าคู่เจรจาเข้าใจกระบวนการและสามารถสื่อสารกันได้อย่างดี ก็อาจไม่ต้องให้มีคนกลางมาเป็นผู้กำกับกระบวนการ การที่จะตัดสินใจว่าเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้น ควรที่จะใช้การเจรจาไกล่เกลี่ยหรือไม่อาจดูได้จากตัวชี้วัดสามประการ คือ ประการแรก ความต้องการที่กลุ่มต่างๆที่มีส่วนได้ส่วนเสียจะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการที่สอง มีความขัดแย้งอย่างมาก และประการที่สาม คู่เจรจามีความเต็มใจ และสามารถที่จะดำเนินการร่วมกันได้ ผลการตัดสินใจจะมีแต่ผู้ชนะโดยไม่มีผู้แพ้

8. ใช้การหลีกเลี่ยงปัญหา (Avoidance/Flight) เป็นกระบวนการของสังคมตะวันออกที่ชอบใช้เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้ง เนื่องจากไม่อยากมีเรื่องหรือต่อล้อต่อเถียงกับใคร แต่ก็ไม่ได้ทำให้ปัญหาหมดไปเพียงแต่ยังไม่ได้หุบยกขึ้นมาพูดหวังเพียงเพื่อจะใช้เวลาช่วยเยียวยาให้ทุกอย่างดีขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะทางสังคมที่ไม่ชอบการเผชิญหน้า ในบางครั้งก็จะนำไปพูดในลักษณะของการนิทราหลับหลังกัน ซึ่งแตกต่างจากสังคมตะวันตกที่ชอบพูดจากันต่อหน้าให้รู้เรื่องกันไป และเมื่อเสร็จจากการเจรจาแล้วก็จะไม่เก็บมาเป็นปัญหาอีก

กล่าวโดยสรุป การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นกรณีข้อพิพาท ควรเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ การใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางและการเจรจาไกล่เกลี่ยกันเอง เป็นวิธีการที่ดีที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีและมีความพึงพอใจของคู่กรณี แต่จะเลือกใช้วิธีใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับระดับการเจรจาว่ามีความจำเป็นที่ต้องการใช้คนกลางหรือไม่เท่านั้น รวมทั้งเป็นวิธีการที่สามารถช่วยลดผลกระทบในเรื่องต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาในภายหลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นวิธีที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในปัจจุบัน โดยสามารถเปรียบเทียบให้เห็นได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1-1 กระบวนการตัดสินใจแก้ปัญหาข้อพิพาทและผลแห่งการตัดสินใจ

กระบวนการที่ใช้ (Process)	ผู้ตัดสินใจ (Decision)	ผลการตัดสินใจ (Result)
- ใช้ความรุนแรง (Violence/Fight)	- ผู้ชนะ (The Winner)	- แพ้ – ชนะ (Win – Lose)
- ใช้การเผชิญหน้าประท้วงอย่างสันติ (Non-Violence Direct Action or Civil Disobedience)	- ผู้ชนะ (The Winner)	- แพ้ – ชนะ (Win– Lose)
- ใช้การบัญญัติกฎหมาย (Legislation)	- สภานิติบัญญัติ (The Legislature)	- แพ้ – ชนะ (Win – Lose)
- ใช้การฟ้องร้อง (Litigation)	- ศาล (The Court)	- แพ้ – ชนะ (Win – Lose)
- ใช้อนุญาโตตุลาการตัดสิน (Arbitration)	- อนุญาโตตุลาการ (Arbitrator)	- แพ้ – ชนะ (Win – Lose)
- ใช้การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง (Mediation)	- คู่กรณี (The parties)	- ชนะ – ชนะ (Win -Win)
- ใช้การเจรจาไกล่เกลี่ย (Negotiation)	- คู่กรณี (The parties)	- ชนะ – ชนะ (Win – Win)
- ใช้การหลีกเลี่ยงปัญหา (Avoidance/Flight)		- คงสภาพเดิม (Status quo)

ที่มา จากการจัดการความขัดแย้ง โดย สำนักสันติวิธี สถาบันพระปกเกล้า 2550

กรุงเทพมหานคร

วงรอบการบริหารจัดการคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของเดมมิ่ง ปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากลที่ทุกคนทราบกันดี และถือเป็นเครื่องมือการบริหารที่จัดเป็นแกนร่วมของการบริหารที่หลากหลายบนพื้นฐานเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของเดมมิ่งและนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้กล่าวถึงวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ ดังนี้

เดมมิ่ง (Deming in Mycoted, 2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่าวงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

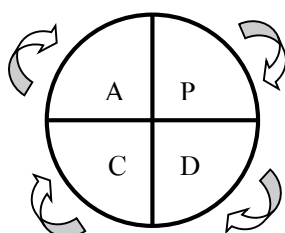
Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาบ้าง

Act คือ ขอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

ปริทรรศน์ พันธูบรรยงก์ (2545, หน้า 53-54) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ (PDCA : plan do check act) คือ องค์ประกอบหลักของวงจรการจัดการ ดังแผนภูมิที่ 2.1

แผนภาพที่ 2-1 วงจรการจัดการ

หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง

ที่มา (ปริทรรศน์ พันธูบรรยงก์, 2545, หน้า 53)

คำว่า หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง ที่อยู่ทางด้านขวาของวงจรการจัดการนั้น คือ การหมุนวงจรอย่างถูกต้องตามขั้นตอน 1 รอบ จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาได้ 1 ระดับ การหมุนให้เร็วจะทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างรวดเร็ว

P (Plan) คือ จะเริ่มนับจากการแสวงหาจุดที่เป็นปัญหา ระหว่างระดับความแตกต่างจุดที่มุ่งหวังและสภาพที่เป็นจริง เมื่อจับจุดที่เป็นปัญหาได้แล้ว จัดทำแผนมาตรการในการแก้ไข แล้วจึงเข้าสู่ขั้น D หรือ do ต่อไป

D (Do) คือ การปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขแผนใหม่ล่าสุด เพราะแผนคือสิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอ ต้องแน่ใจว่าแผนที่ลงมือปฏิบัตินั้นเป็นแผนที่ใหม่ล่าสุดจริงๆ

C (Check) คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์กับค่าเป้าหมายเสมอ

A (Act) คือ การปฏิบัติหลังการตรวจสอบ ซึ่งเป็นไปได้หลายประการ ดังนี้

1. ในกรณีที่ผลลัพธ์ต่ำกว่าเป้าหมายจะต้องมีการทบทวนแผนของมาตรการแก้ไข แล้วดูว่าสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหานั้นมีสิ่งใดที่ปฏิบัติได้ทันทีให้ลงมือปฏิบัติเลย ส่วนสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ทันที ให้สะท้อนสู่แผนการแก้ไขปัญหารอบต่อไป
2. ในกรณีที่ผลลัพธ์ดีกว่าเป้าหมาย จะต้องมีการทบทวนการกำหนดเป้าหมายว่าต่ำเกินไปหรือไม่ ควรมีการปรับเป้าหมายให้ดีกว่าเดิมหรือไม่ ผลลัพธ์เหนือกว่าความคาดหมาย โดยปัจจัยภายนอกอื่น ๆ หรือไม่
3. ในกรณีที่ผลลัพธ์ได้ตรงตามเป้าหมายให้ทบทวนดูว่าได้มีการปฏิบัติตามแผน มาตรการแก้ไขครบถ้วนหรือไม่ ถ้าใช่ แสดงว่าแผนนี้ถูกต้องและควรกำหนดเป็นวิธีการปฏิบัติงาน มาตรฐานเพื่อรักษาให้ผลลัพธ์คงอยู่ในระดับที่ต้องการต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การแปลงยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนสู่การปฏิบัติ ด้วยการบริหารโครงการ ในระดับพื้นที่ในเขตกองทัพภาคที่ 2 พ.ศ.2550 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (พล.ต.สุรพล ฤกษ์สำราญ, 2550)

ผลจากการแปลงยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนสู่การปฏิบัติ ได้ประเด็นกลยุทธ์ จำนวน 6 กลยุทธ์ และโครงการจำนวน 38 โครงการ ที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงต่อประเด็นกลยุทธ์ความมั่นคงชายแดนของกองทัพภาคที่ 2 พบว่า

1. กลยุทธ์ที่ 1 การจัดระบบหมู่บ้าน อพป. มีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยงจำนวน 4 โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด 39 คะแนนจาก 40 คะแนน คือ โครงการฝึกทบทวนและจัดตั้งหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) โดย แผนอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง(อพป.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ 1 เรื่องคือ ขั้นตอนของขอบเขต/กระบวนการ
2. กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาระบบป้องกันและการสื่อสารระดับตำบล มีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยงจำนวน 8 โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการ และมีคะแนนสูงสุด 38 คะแนนจาก 40 คะแนน คือ โครงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงชุมชนชายแดน โดยศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนกองทัพภาคที่ 2 (สปชด.ทภ.2) ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ 1 เรื่องคือ ในขั้นตอนงบประมาณและประมาณการกระแสเงินสดที่ยังมีข้อบกพร่อง
3. กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยงจำนวน 2 โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด

38 คะแนนจาก 40 คะแนน คือ โครงการก่อสร้างและซ่อมแซมถนนสายยุทธศาสตร์ โดยจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ 2 เรื่องคือ ขั้นตอนขอบเขต/กระบวนการและขั้นตอนผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง มีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยงจำนวน 8 โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด 36 คะแนนจาก 40 คะแนน คือ โครงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนชายแดน โดยศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนกองทัพภาคที่ 2 (สปชด.ทก.2) ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ 4 เรื่องคือ ขั้นตอนความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงเฉพาะในประเด็นความพร้อมของโครงการ ขั้นตอนของประโยชน์ที่จะได้รับ ขั้นตอนความสัมพันธ์กับโครงการอื่นและขั้นตอนของความเสถียร

5. กลยุทธ์ที่ 5 การเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในทุกกระดับ มีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยงจำนวน 7 โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด 39 คะแนนจาก 40 คะแนน คือ โครงการประชุมคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนไทยโดยจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ 1 เรื่องคือ ขั้นตอนผู้ที่เกี่ยวข้องของโครงการ

6. กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาระบบการควบคุมและกำกับดูแล มีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยงจำนวน 6 โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด 39 คะแนนจาก 40 คะแนน คือ โครงการการติดตามและประเมินผลการฝึกทบทวนและจัดตั้งหมู่บ้าน อพป. โดยจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ 1 เรื่องคือ ขั้นตอนผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด

สรุป

สรุปสิ่งที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ตลอดจนได้รับทราบแนวนโยบายด้านความมั่นคงของชาติ ที่ต้องการให้กองทัพเข้ามามีบทบาทในการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ รวมทั้งทบทวนบทบาทอำนาจหน้าที่ของกองทัพซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่มีบทบาทต่อการแก้ไขปัญหาว่ามีขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงไร รวมถึงได้ทราบรูปแบบการแก้ไขที่เป็นมาตรฐานสากลที่ถูกนำไปใช้ และประสบความสำเร็จต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆมาให้พิจารณาเลือกดำเนินการได้อย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินไปได้โดยสันติวิธี ตลอดจนวางกรอบการ

ดำเนินงานได้เป็นขั้นเป็นตอนอย่างเป็นระบบ สามารถประเมินผลการปฏิบัติได้ โดยผู้วิจัยสามารถกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการสนับสนุน การเปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องอานม้า ต.โซง อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานีและจุดผ่อนปรนช่องสายตะกู ต.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ในระหว่างที่ยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนต่อเส้นเขตแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมและสนับสนุนการเปิดเป็นเขตประชาคมอาเซียนในปี 58

บทที่ 3

สถานการณ์และการดำเนินงานด้านความมั่นคงชายแดน

สถานการณ์ภายนอกประเทศ

โดยประวัติศาสตร์แล้ว ดินแดนกัมพูชามีอารยธรรมที่เจริญก้าวหน้ามาก่อนดินแดนสยาม โดยบรรพบุรุษของคนเขมร คือ ขอม ได้สร้างบ้านเมืองเป็นปึกแผ่น มีศิลปวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ขยายอาณาจักรกว้างไกลรวมถึงดินแดนที่เป็นประเทศไทยบางส่วนในปัจจุบันด้วย หลักฐานสำคัญคือ ปราสาทหินต่างๆ ที่คนขอมในสมัยนั้นได้สร้างไว้ แต่ภายหลังจากขอมเสื่อมลง คนไทยได้อพยพลงมาจากตอนใต้ของจีน และได้สร้างบ้านแปลงเมืองขยายอาณาเขตลงมาจากตอนใต้ มีการผสมผสานกันของเผ่าพันธุ์ทั้งคนขอมเจ้าของดินแดนเดิม และคนไทยที่อพยพเข้ามาใหม่ ศิลปวัฒนธรรมได้ผสมผสานกันจนบางอย่างแยกไม่ออกว่าแท้จริงเป็นของใคร ชนทั้งสองเผ่าอยู่ร่วมกันได้โดยไม่มีสิ่งใดมาแบ่งกัน จนกระทั่งลัทธิลัทธิอาณาจักรมาจากตะวันตกแผ่ขยายเข้ามาในภูมิภาค ฝรั่งเศสเข้ายึดครองดินแดนด้านตะวันออก อังกฤษเข้ายึดครองดินแดนด้านตะวันตกและด้านใต้ ดินแดนสยามเป็นไข่มุกอยู่ในย่านกลางที่มหาอำนาจทั้งสองประเทศก็ต้องการเข้าครอบครอง แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องการคงส่วนหนึ่งไว้เป็นกันชน และด้วยพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์สยาม ที่เป็นผู้ปกครองประเทศในสมัยนั้น ได้ใช้กลวิธีทุกอย่างเพื่อคงแผ่นดินสยามไว้ไม่ให้ตกเป็นเมืองขึ้นของมหาอำนาจทั้งสอง ทำให้ในภายหลังเกิดการกำหนดขอบเขตของรัฐในรูปแบบสมัยใหม่โดยใช้เส้นเขตแดน มีการจัดทำแผนที่เพื่อกำหนดขอบเขตของรัฐจากภูมิประเทศจริงลงบนแผ่นกระดาษ อันเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญให้สยามกับอินโดจีนฝรั่งเศส (Indo China) แบ่งแยกกันชัดเจน ซึ่งนอกจากจะเป็นการแบ่งแยกดินแดนแล้ว ยังเป็นการแบ่งแยกผู้คนที่อาศัยอยู่ในแผ่นดิน ให้เป็นคนไทยกับคนอินโดจีน (เวียดนาม ลาว กัมพูชา) จนถึงปัจจุบัน

นอกจากห้วงเวลาการเข้าครอบครองอินโดจีนของมหาอำนาจฝรั่งเศสแล้ว หลังจากฝรั่งเศสคืนเอกราชให้แก่ประเทศในแถบอินโดจีนเมื่อปี พ.ศ.2493 แล้ว เหตุการณ์สำคัญที่ทำให้ไทยกับประเทศในแถบอินโดจีนมีความรู้สึกต่างพวกกัน คือ ห้วงเวลาการแผ่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในห้วง พ.ศ.2510-2530 ซึ่งลัทธิคอมมิวนิสต์ได้แผ่ขยายเข้าครอบครองประเทศเวียดนาม ลาว และกัมพูชา แล้วมุ่งที่จะขยายเข้าครอบครองประเทศไทยต่อไปตามทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) ซึ่งทำให้ไทยต้องใช้กลวิธีในทุกด้านเพื่อต่อต้านลัทธิดังกล่าว แม้แต่การใช้รัฐ

ตัวแทน (Buffer State) เข้าต่อสู้ต้านทานแทน จนเป็นเหตุให้เกิดความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจกันของประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งกัมพูชาที่หวาดระแวงเรื่องเขมรแดง หรือลาวที่หวาดระแวงเรื่องขบวนการต่อต้านลาว (ขตล.) ซึ่งในภายหลัง ถึงแม้จะสิ้นสุดห้วงเวลาการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์แล้ว ไทยก็ยังถูกโคດเคี้ยวในภูมิภาค โดยเวียดนาม ลาว และกัมพูชา ได้รวมกลุ่มกันเป็นสหพันธรัฐอินโดจีน มีความตกลงร่วมกันในหลายๆด้านที่จะช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชานั้น ที่ผ่านมากัมพูชาที่มีความสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพาไทย เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งภายในจนเกิดสงครามกลางเมืองทำให้ประเทศล้าหลังขาดการพัฒนาในทุกๆด้าน ประเทศในกลุ่มสหพันธรัฐอินโดจีนทั้งลาว และเวียดนามต่างก็เผชิญกับปัญหาการสู้รบ เกิดสงครามภายในประเทศมายาวนานเช่นกัน เมื่อสิ้นสุดภาวะสงคราม ประเทศมีความสงบสุข อยู่ในห้วงเริ่มต้นของการพัฒนาประเทศ จึงยังไม่สามารถให้กัมพูชาพึ่งพาได้ ดังนั้น กัมพูชาจึงต้องพึ่งพาไทยซึ่งพัฒนาประเทศเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และด้านอื่นๆมาก่อน วัฒนธรรมไทยหลังไหลเข้าสู่กัมพูชา คนกัมพูชานิยมสินค้า การแสดง ละคร เพลง และสิ่งต่างๆที่เป็นของไทย แต่หลังจากที่เวียดนามได้พัฒนาประเทศเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จนสามารถยื่นมือเข้าช่วยเหลือกัมพูชาได้แล้ว ด้วยกลไกความร่วมมือในนามสหพันธรัฐอินโดจีน ทำให้กัมพูชาหันไปพึ่งพาเวียดนาม เริ่มเว้นระยะห่างกับประเทศไทยมากขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับการเกิดปัญหาความขัดแย้งเรื่องเส้นเขตแดนจนเป็นเหตุให้เกิดการสู้รบโดยกำลังทหารในกรณีปราสาทพระวิหาร และปราสาทตาเมือน-ตาควาย ตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา ทำให้ระยะห่างด้านความสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

สถานการณ์ภายในประเทศกัมพูชาห้วงก่อนปี 2556 การปกครองถูกผูกขาดโดยสมเด็จฮุน เซน ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีปกครองประเทศมายาวนานกว่า 28 ปี จากการที่ขาดฝ่ายค้านที่เข้มแข็ง ทำให้การปกครองขาดการตรวจสอบ มีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการครอบครองอำนาจการปกครอง และอำนาจทางเศรษฐกิจเฉพาะในกลุ่มคนใกล้ชิดและเครือญาติ มีความแตกต่างของคนในสังคมมาก ความไม่พึงพอใจของประชาชนผู้ถูกปกครองเริ่มก่อตัวและมากขึ้นเรื่อยๆ ตาม วันเวลาที่ประเทศได้พัฒนาและการสื่อสารกับโลกภายนอก และมาแสดงออกชัดเจนในห้วงการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2556 ซึ่งประชาชนเลือกพรรคสงเคราะห์ชาติ ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้าน นำโดยนายฮอม รัสสิ ได้ที่นั่งในสภาถึง 55 ที่นั่ง แพ้พรรคประชาชนกัมพูชาของฝ่ายรัฐบาลที่ได้ 63 ที่นั่งอย่างเฉียดฉิว ซึ่งนายฮอม รัสสิ ผู้นำพรรคฝ่ายค้านประกาศไม่ยอมรับผลการเลือกตั้ง โดยกล่าวหาว่าพรรครัฐบาล ไม่โปร่งใสในการนับคะแนนเสียง เรียกร้องให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ โดยมีองค์การสหประชาชาติเป็นตัวกลาง แต่สมเด็จฮุน เซน ผู้นำพรรคประชาชนกัมพูชาฝ่ายชนะการเลือกตั้ง ไม่เห็นด้วย นำมาซึ่งการชุมนุมเรียกร้องทั้งในเมืองหลวงกรุงพนมเปญ

และตามหัวเมืองต่างๆ การที่พรรคฝ่ายค้านมีความเข้มแข็งมากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้การดำเนินนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลมีการตรวจสอบโดยเข้มแข็งมากขึ้น รัฐบาลไม่สามารถกำหนดนโยบายบริหารประเทศโดยไม่สนใจ เสียงคัดค้านจากพรรคฝ่ายค้านได้เหมือนในอดีต ดังนั้นการดำเนินนโยบายต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยซึ่งเป็นเป้าโจมตี อยู่แล้ว จึงต้องละเอียดรอบคอบมากยิ่งขึ้น ทั้งการกำหนดท่าที การเจรจาเพื่อปฏิบัติตามการตีความของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศกรณีพื้นที่โดยรอบปราสาท พระวิหาร การจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการค้าการลงทุน การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนร่วม รวมถึง การจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการเปิดจุดผ่านแดนระหว่างไทย-กัมพูชา เพราะถึงแม้จะเกิดประโยชน์ในด้านการค้าชายแดน ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นอยู่ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่พื้นที่ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนเรื่อง เส้นเขตแดน จึงอาจเป็นเป้าโจมตีว่าเป็นการดำเนินการที่นำไปสู่การเสียดินแดนได้

สถานการณ์ภายในประเทศ

ความรู้สึกต่อต้านกัมพูชาของคนไทยมีมาตั้งแต่อดีต มีการเขียนประวัติศาสตร์ในเชิงลบว่าคนเขมรคือผู้ทรยศ ไม่สำนึกบุญคุณ ไทยหรือสยามได้ให้ความอุปการะช่วยเหลือมาโดยตลอด แต่เมื่อมีจังหวะ โอกาสเขมรก็ตีตัวออกห่าง พยายามแยกตัวออกจากการปกครองของสยามอยู่ตลอดเวลา จนบางครั้งต้องทำสงครามใช้กำลังกัน ประวัติศาสตร์ยุคหลังมาปรากฏชัดเจนในห้วงเกิดกรณีพิพาทปราสาทพระวิหารเมื่อปี พ.ศ.2505 ซึ่งกัมพูชาได้ยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลก) จนศาลโลกตัดสินให้ปราสาทพระวิหารตั้งอยู่บนดินแดนที่เป็นอธิปไตยของกัมพูชา ทั้งนี้เนื่องจาก คนไทยมีความรู้สึกที่ปราสาทพระวิหารเป็นของไทยอย่างชัดเจน ทั้งด้านภูมิศาสตร์ที่ตั้ง และในด้านการใช้ประโยชน์ครอบครอง ในห้วงเวลานั้นได้เกิดกระแสความรักชาติของคนไทยต่อต้านกัมพูชา สูงมาก ถึงแม้ต่อมารัฐบาลไทยจะประกาศยอมรับคำพิพากษาของศาลโลก และมีการดำเนินนโยบายฟื้นฟูความสัมพันธ์ในทุกระดับทำให้ความรู้สึกต่อต้านกัมพูชา น้อยลงก็ตาม ในห้วงหลังการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์และสงครามกลางเมืองของกัมพูชา ไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชาเพื่อฟื้นฟูประเทศในหลายด้าน มีโครงการช่วยเหลือต่างๆ ต่อประเทศกัมพูชามากมาย ทั้งในระดับประมุขของรัฐที่ไทยกับกัมพูชายังคงมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจเช่นเดียวกัน ระดับรัฐบาล ระดับท้องถิ่น และระหว่างประชาชนด้วยกัน แต่ความรู้สึกของคนไทยนั้นยังคงความรู้สึกดูถูกเหยียดหยาม มองว่าคนกัมพูชาเป็นคนที่ด้อยกว่า ทั้งในด้านสถานะทางสังคม การศึกษา คุณภาพชีวิต ไม่ได้มองว่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีสถานะเท่าเทียมกัน แต่มองว่ากัมพูชาเป็นเมืองน้องที่พี่ใหญ่อย่างไทยต้องดูแลคุ้มครอง ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศกลับเลวร้ายลงอีกครั้งเมื่อเกิดปัญหากรณีพื้นที่โดยรอบปราสาท พระวิหารจนนำไปสู่

การสู้รบ และนำไปสู่การที่ฝ่ายกัมพูชายื่นขอให้ศาลโลกตีความ คำพิพากษาเมื่อ ปี 2505 เพื่อให้กำหนดขอบเขตของปราสาทพระวิหารให้ชัดเจนในปี 2556 ทำให้ประชาชนชาวไทยจำนวนมากเคลื่อนไหวต่อต้านกัมพูชา เรียกร้องให้รัฐบาลไทยตัดสินใจไม่ยอมรับ คำพิพากษาและดำเนินมาตรการขั้นเด็ดขาดต่อฝ่ายกัมพูชา แต่ภายหลังจากที่ศาลโลกได้ตีความ คำพิพากษาออกมา ซึ่งไม่เป็นคุณต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยชัดเจน แต่ได้เปิดช่องทางให้ทั้งสองฝ่ายเจรจาเพื่อร่วมมือกันอนุรักษ์และพัฒนาปราสาทพระวิหารในฐานะที่เป็นมรดกโลกแล้ว ทำให้กระแสการต่อต้านลดระดับลง แต่ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่จะชี้ทิศทางความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศในอนาคต คือ ท่าทีและผลการเจรจาเพื่อปฏิบัติตามการตีความของศาลโลก ที่ทั้งสองประเทศต้องหาจุดร่วมที่เป็นที่ยอมรับ และเกิดประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย และการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ที่ทั้งสองประเทศจะต้องพยายามแสวงหาจุดร่วม สงวนจุดต่าง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาร่วมกันในภูมิภาคให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งสองประเทศ

ในขณะที่สถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศไทย มีการแบ่งแยกฝ่ายกันอย่างชัดเจน รัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศขาดความมั่นคง ไม่สามารถกำหนดนโยบายในระยะยาวได้ รวมถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ทำให้การดำเนินนโยบายต่างๆ ขาดความเชื่อมั่นจากต่างประเทศ โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นประเทศที่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์กันมากที่สุด บังคับส่งเสริมความสัมพันธ์ที่สำคัญยังคงเป็นตัวบุคคล หรือกลุ่มแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำของกัมพูชามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีความเชื่อมั่นต่อพรรคแกนนำของประเทศไทยพรรคหนึ่ง หากพรรคดังกล่าวเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศจะมีทิศทางไปในเชิงบวก แต่หากแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลเป็นอีกพรรคหนึ่ง ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศจะเป็นไปในเชิงลบ ถึงแม้ภาคเอกชนของทั้งสองประเทศจะมีความร่วมมือในด้านต่างๆ ร่วมกันเป็นอย่างดีก็ตาม

การเปิดจุดผ่านแดน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน รวมถึงเพื่ออำนวยความสะดวกในการผ่านแดนของคนจากดินแดนของประเทศหนึ่งไปยังดินแดนของอีกประเทศหนึ่ง สำหรับข้อมูลพื้นฐานและปัญหาที่ตรวจพบทั้ง 2 พื้นที่ สรุปได้ดังนี้

1. พื้นที่ช่องอานม้า

ช่องอานม้า อยู่ในพื้นที่ ต.โชน อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี ซึ่งจะเชื่อมต่อไปยังช่องอานแฮ อ.จอมกระสาน จ.พระวิหาร ของกัมพูชา ลักษณะภูมิประเทศ เป็นคอเขาของเนิน 530 (VA 9489) กับเนิน 677 (VA 9790) ปากช่อง บริเวณแนวเขตแดน มีเนินสูง คือ เนิน 410 (VA 9690) ลักษณะภูมิประเทศในเขตไทย เป็นพื้นที่สูงและลาดชันลงสู่พื้นราบในเขตกัมพูชา ในอดีตพื้นที่ช่องอานม้า เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบระหว่างกองกำลังรักษาดินแดนกัมพูชากับทหารรัฐบาล

กัมพูชา โดยกำลังทั้งสองฝ่ายทำการสู้รบเพื่อแย่งยึดพื้นที่ช่องอานม้า ซึ่งเป็นภูมิประเทศสำคัญต่อหนทางปฏิบัติทางยุทธวิธี จึงทำให้สถานการณ์การสู้รบยืดเยื้อ และกระสุนอาวุธหนักกล้าแดนเข้ามาตกในเขตไทย สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรไทย มีการวางทุ่นระเบิด/กับระเบิดเป็นฉากขัดขวาง/ป้องกันตนเองจำนวนมาก รวมถึงมีกลุ่มโจรติดอาวุธเข้ามาสร้างความเดือดร้อนให้กับราษฎรไทยตามแนวชายแดน

แผนภาพที่ 3-1 แผนที่สังเขปชายแดนไทยกัมพูชาบริเวณช่องอานม้า

แผนภาพที่ 3-2 ชุมชนตลาดกัมพูชา บริเวณช่องอานม้า

เดิมช่องอานม้าเป็นช่องทางไปมาของชาวบ้าน จาก อ.น้ำยั้น จ.อุบลราชธานี ไปยัง อ.จอมกระสาน จ.พระวิหาร ของกัมพูชา ต่อมามีการปรับปรุงเส้นทางเพื่อชักลากไม้จากประเทศ กัมพูชาเข้ามาประเทศไทย และในปี 2535 เจ้าหน้าที่องค์การสหประชาชาติได้เข้ามาจัดตั้งสำนักงาน ก่อสร้างบ้านพักติดกับเส้นเขตแดนทางทิศใต้บริเวณปากช่องอานม้า เพื่อช่วยเหลือประชาชน กัมพูชาในห้วงที่เกิดความขัดแย้งภายในประเทศ ขณะเดียวกันฝ่ายไทยก็ได้ตั้งฐานปฏิบัติการแดน ไกลห่างจากสำนักงานขององค์การสหประชาชาติไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 300 เมตร

หลังเหตุการณ์สงบ เจ้าหน้าที่สหประชาชาติได้ถอนตัวกลับ ประชาชนกัมพูชาเข้าไปอยู่อาศัยแทน ประมาณ 10 – 15 ครอบครัว และมีการสร้างอาคารที่พัก ป้อมตรวจการณ์ของ ทหารกัมพูชาเข้ามาในบริเวณที่ซึ่งคาดว่าจะป็นสันปันน้ำ ซึ่งหน่วยในพื้นที่ขณะนั้นได้ใช้การเจรจา เพื่อควบคุมไม่ให้ชุมชนดังกล่าวขยายตัวมากกว่าเดิม ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายกัมพูชา

ต่อมาเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 จ.อุบลราชธานี ได้ประกาศให้ช่องอานม้า เป็น จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า โดยเปิดให้มีการแลกเปลี่ยนสินค้า ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี ตั้งแต่เวลา 0900 – 1500 ใช้พื้นที่ชุมชนกัมพูชาเป็นตลาดฝั่งกัมพูชา และ อ.น้ำยั้น ได้สร้างตลาดฝั่งไทย ที่ บริเวณ ทิศเหนือฐานปฏิบัติการแดนไกล ประมาณ 700 เมตร ในเวลาต่อมา

แผนภาพที่ 3-3 พื้นที่ช่องอานม้า

หลังจากที่รัฐบาลไทย และรัฐบาลกัมพูชา ได้ร่วมกันลงนามในบันทึกความเข้าใจร่วม (MOU ปี 43) ฝ่ายกัมพูชามีความตื่นตัวเรื่องเส้นเขตแดนเป็นอย่างมาก ขณะที่ฝ่ายไทยได้เริ่มดำเนินการสร้างถนนลาดยางขึ้นสู่ช่องอานม้า ในห้วงปี 2551 ซึ่งห่างฐานปฏิบัติการแดนไกล ประมาณ 200 เมตร ฝ่ายกัมพูชาได้ทักท้วง และมีการกล่าวอ้างว่าแนวรั้วฐานปฏิบัติการแดนไกลของฝ่ายไทยเป็น เส้นเขตแดนทั้ง ๆ ที่ในข้อเท็จจริงแล้วเส้นเขตแดนที่ฝ่ายไทยยึดถืออยู่เลยจากฐานปฏิบัติการไปทาง ทิศใต้ประมาณ 300 เมตร ซึ่งฝ่ายไทยยังคงดำเนินการปรับปรุงถนนจนแล้วเสร็จตามโครงการ โดยถือเป็นครั้งแรกที่ฝ่ายกัมพูชาเริ่มอ้างสิทธิ์ในพื้นที่ช่องอานแซะ (อานม้า)

ด้วยความสัมพันธ์ของหน่วยในพื้นที่ซึ่งอยู่ในระดับที่ดี ประกอบกับในห้วงดังกล่าว ฝ่ายกัมพูชาต้องพึ่งพาฝ่ายไทย เนื่องจากเส้นทางจากตอนในของประเทศเข้าสู่ชุมชนบริเวณช่องอานม้ายังมีความทุรกันดาร นอกจากนั้นยังมีการนำเข้าน้ำมันจากประเทศไทย โดยบริษัทพาลีแม็กซ์ของ กัมพูชาผ่านช่องทางดังกล่าว ทำให้ฝ่ายกัมพูชาควบคุมไม่ให้มีการก่อสร้างเพิ่มเติม และหลีกเลี่ยงที่จะสร้างปัญหาในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2553 ฝ่ายกัมพูชาได้ทำการก่อสร้างอนุสาวรีย์คนขี่ม้า (ตาคม) บริเวณจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องอานม้า (อานแซะ) พิกัด VA 966903 (L 7017) ซึ่งเป็นการละเมิด MOU ปี 43 และก่อสร้างแล้วเสร็จห้วงปลายเดือนสิงหาคม 2553 ซึ่งฝ่ายเราได้มีการประท้วงการก่อสร้างดังกล่าวมาโดยตลอด รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง

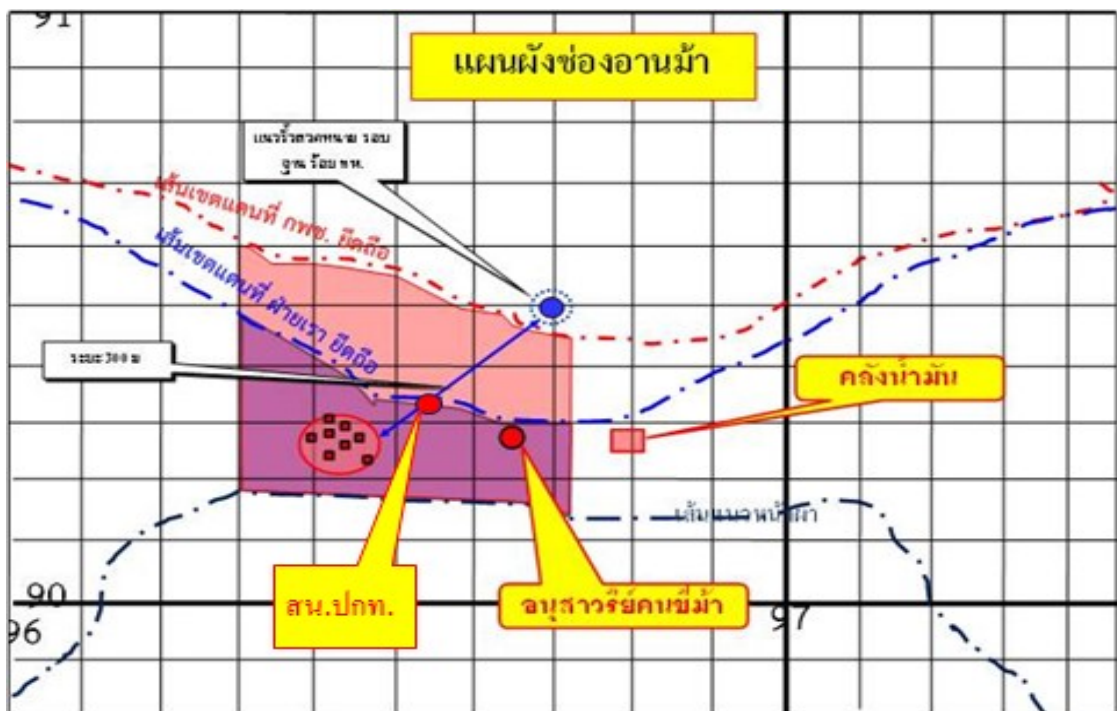

แผนภาพที่ 3-4 อนุสาวรีย์คนขี่ม้า (ตาคม) บริเวณจุดผ่อนปรนช่องอานม้า

เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2555 สมเด็จพระ สุน เชน นายกรัฐมนตรีกัมพูชา ได้พบปะหารือกับ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีของไทย ที่จังหวัดเสียมราฐ และนายกรัฐมนตรีไทย ได้เห็นชอบให้ยกระดับจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องอานม้าให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร

ปัญหาในพื้นที่ช่องอานม้าเริ่มปรากฏชัดหลังความขัดแย้งไทย-กัมพูชา ในพื้นที่เขาพระวิหาร ฝ่ายกัมพูชาได้เพิ่มเติมกำลังเข้ามาในพื้นที่ และมีความพยายามแสดงสิทธิเหนือดินแดนในรูปแบบต่างๆมากขึ้น จนนำไปสู่ปัญหาด้านความมั่นคงในรูปแบบต่างๆ ถึงแม้ในภายหลังรัฐบาลทั้งสองฝ่ายจะเห็นชอบให้ยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวรแล้วก็ตาม แต่การหารือร่วมกันระหว่างจ.อุบลราชธานี ฝ่ายไทย กับ จ.พระวิหาร ฝ่ายกัมพูชา เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ก็ยังไม่มีความคืบหน้ามากนัก สรุปปัญหาที่สำคัญดังนี้

1. ปัญหาเส้นเขตแดน : ฝ่ายกัมพูชากล่าวอ้างว่า แนวรั้วลวดหนามที่ใช้ล้อมฐานปฏิบัติการของทหารพรานไทยในปัจจุบัน คือ แนวเส้นพรมแดน แต่หน่วยในพื้นที่ได้ชี้แจง และทำความเข้าใจกับฝ่าย กัมพูชาว่า แนวรั้วดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อใช้ป้องกันฐานปฏิบัติการมิใช่เป็นแนวพรมแดน และจากการตรวจสอบในแผนที่ประกอบภูมิประเทศแล้ว ทราบว่า แนวพรมแดนที่แท้จริงลึกเข้าไป จากแนวรั้วลง ไปทางทิศใต้อีกประมาณ 300 เมตร ซึ่งมีป้อมตรวจการณ์ของทหารกัมพูชา และสำนักงานประสานงานกัมพูชา-ไทยประจำพื้นที่ช่องอานม้า ตั้งอยู่ในบริเวณดังกล่าว

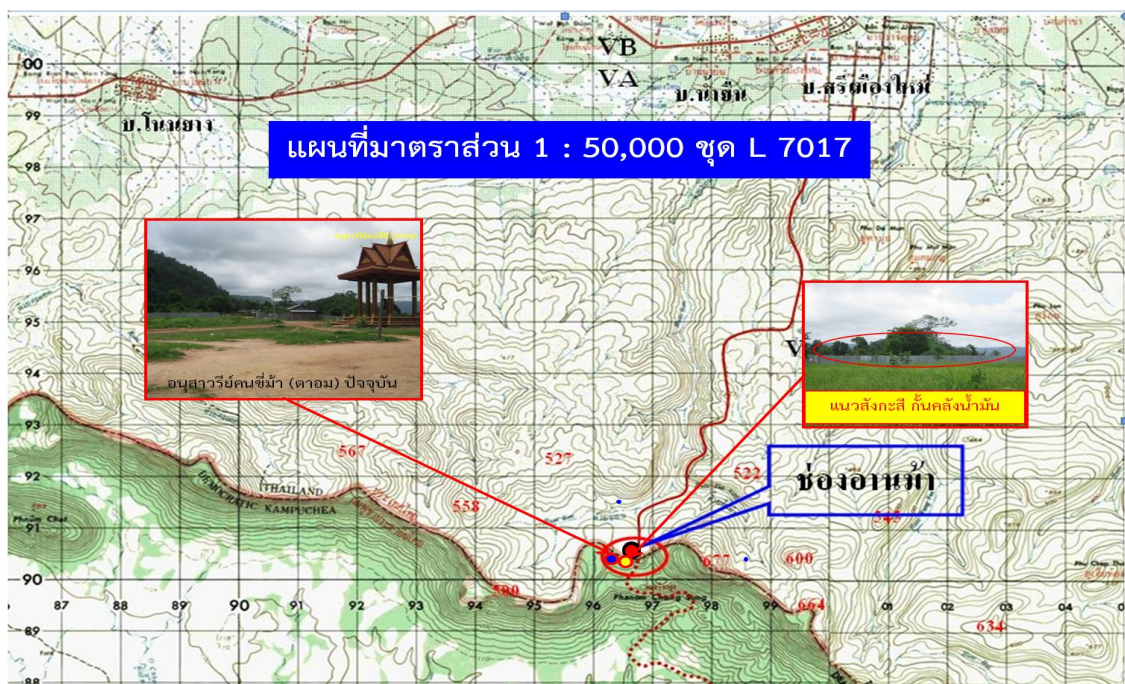
แผนภาพที่ 3-5 ปัญหาเส้นเขตแดนบริเวณช่องอานม้า

2. ปัญหาการละเมิด MOU ปี 43 : ในห้วงตั้งแต่ปี 2553 ฝ่ายกัมพูชามีการละเมิด MOU ปี 43 จำนวน 12 ครั้ง ที่สำคัญดังนี้

2.1 การก่อสร้างโรงเรือนเพิ่มเติมในตลาดชุมชนช่องอานม้า

2.2 การก่อสร้างอนุสาวรีย์คนจี่ม้า (ตอม) บริเวณหน้าคลังน้ำมันตรงข้ามทางลงช่องอานม้า (VA 966903) ฝั่งกัมพูชา

2.3 ทหารกัมพูชาสร้างแนวกันคลังน้ำมันด้วยสังกะสีทิศตะวันออกเฉียงใต้ช่องอานม้า (VA 968903)

แผนภาพที่ 3-6 แนวกันคลังน้ำมัน ช่องอานม้า

3. ปัญหาการลักลอบตัดไม้ : ยังปรากฏข่าวสารการลักลอบตัดไม้ของชาวกัมพูชา ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2555 – กันยายน 2556 มีการจับกุม จำนวน 464 ครั้ง โดยเฉพาะในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติจูงอนายอย ต.ห้วยข่า อ.บุญทริก และ ต.นาจะหลวย อ.นาจะหลวย จ.อุบลราชธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับช่องอานม้า

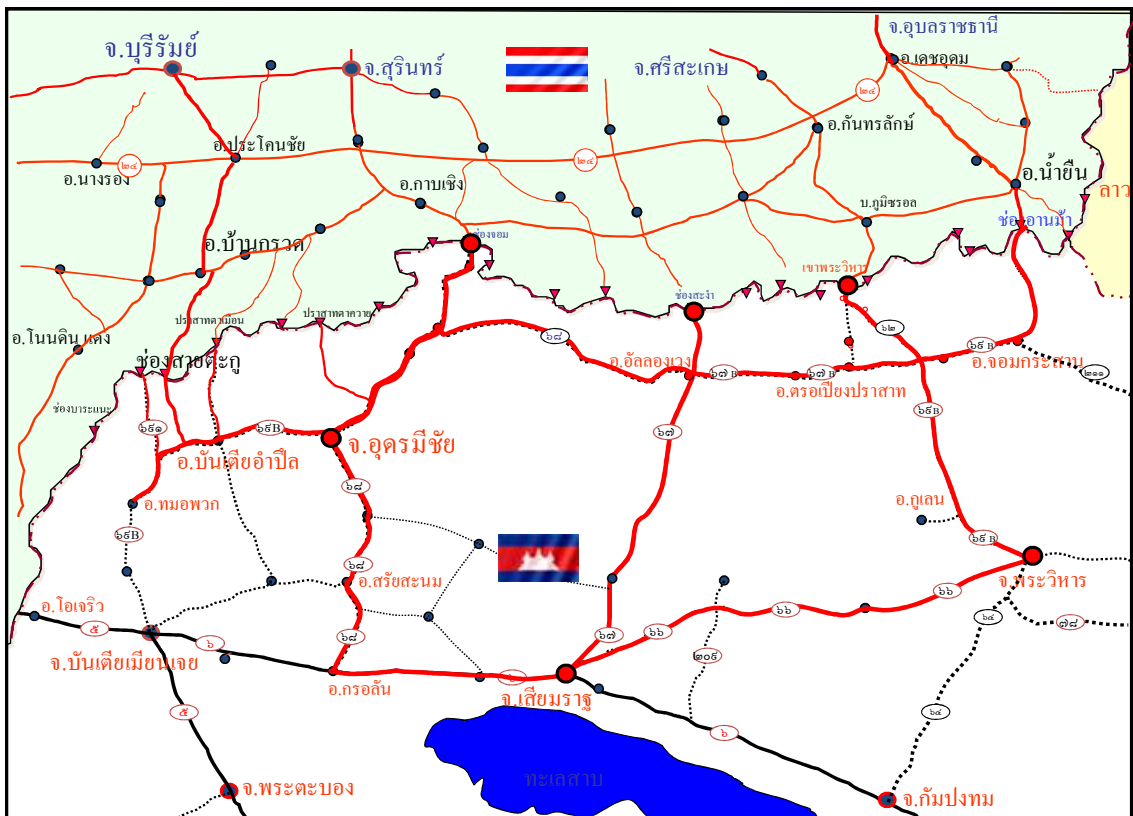
4. ปัญหาทุ่นระเบิดและกับระเบิด : ในพื้นที่บริเวณ โดยรอบช่องอานม้ายังเหลือพื้นที่ ที่ยังไม่เก็บกู้ทุ่นระเบิดและกับระเบิด 1,400,000 ตารางเมตร

5. ปัญหาความไม่พร้อมของส่วนราชการ : ปัจจุบันช่องอานม้า เปิดเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า แต่กำลังเจ้าหน้าที่ยังมีน้อย เมื่อเทียบกับพื้นที่รับผิดชอบ ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง

นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ศุลกากร และเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ก็ไม่มีอัตรากำลังพลมาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ดังกล่าว ต้องใช้เจ้าหน้าที่จากจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี เดินทางมาเฉพาะในห้วงมีการนำส่งสินค้าผ่านแดนที่สำคัญ ถึงแม้ปัจจุบัน จ.อุบลราชธานี จะประกาศขยายเวลาการเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องทางน้ำจากเดิม 2 วัน เป็นเปิดทุกวัน แต่ก็ไม่สามารถปฏิบัติได้ เพราะเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

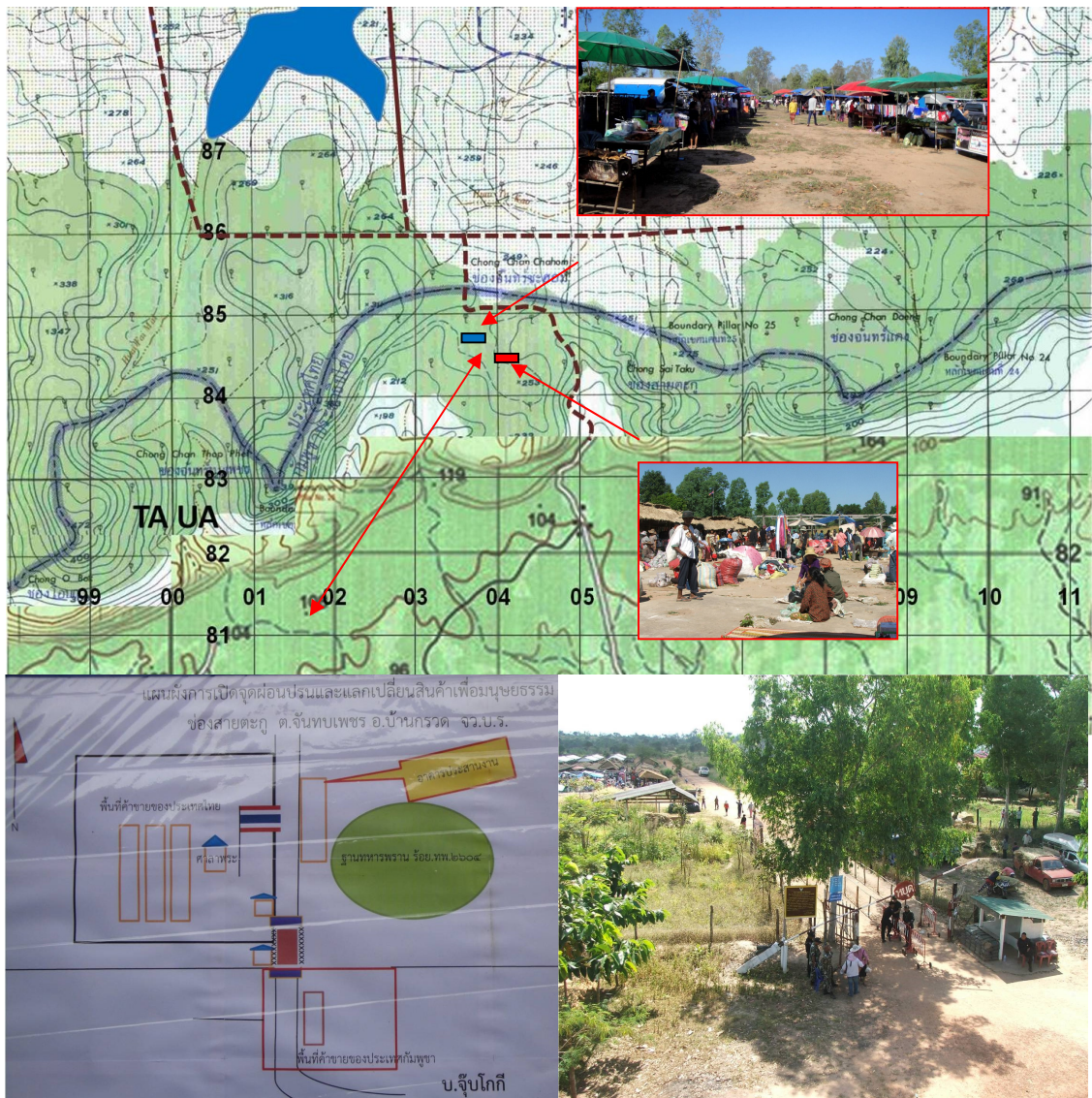
2. พื้นที่ช่องสายตะกู

ช่องสายตะกู อยู่ในพื้นที่ ต.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ซึ่งจะเชื่อมต่อไปยังช่องจ๊อบโกก อ.บันเดียอำปิล จ.อุดรรัมย์ เดิมเป็นช่องทางเดินเท้าผ่านแนวชายแดนไทย – กัมพูชา โดยประชาชนในพื้นที่ของทั้งสองประเทศใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปมาหาสู่ซึ่งกันและกัน รวมทั้งการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าในท้องถิ่น เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2535 รัฐบาลไทย โดยกระทรวงมหาดไทย ได้อนุมัติให้เปิดช่องสายตะกูเป็นจุดผ่านแดนชั่วคราว ต่อมาเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติสั่งปิดช่องสายตะกู ตามนโยบายห้ามนำเข้าไม้ซุงจาก ประเทศกัมพูชา และต่อมาเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2547 ได้มีการอนุโลมให้เปิดช่องสายตะกูเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรม สัปดาห์ละ 1 วัน (ทุกวันพุธ ตั้งแต่เวลา 0700 – 1200) และถูกปิดอีกครั้ง ในเดือนมิถุนายน 2550 เนื่องจากปัญหา ยาเสพติดและการลักลอบตัดไม้บริเวณแนวชายแดน

แผนภาพที่ 3-7 แผนที่สังเขปชายแดนไทยกัมพูชาบริเวณช่องสายตะกู

หลังจากช่องทางถูกปิด ทั้งฝ่ายไทย และฝ่ายกัมพูชา ได้หารือกันหลายครั้ง จนกระทั่งเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2554 หน่วยงานความมั่นคงโดยกองกำลังสุรนารี ฝ่ายไทย กับ สมรภูมिरบพื้นที่ 3 ฝ่ายกัมพูชา ได้เห็นชอบให้อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ กับ อ.บันเตียอัมปิล จ.อุดรรมิ ชัย เปิดเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมช่องสายตะกู เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชน กัมพูชาที่อาศัยอยู่บริเวณบ้านจู้บ โกกี ดิดชายแดนไทยซึ่งอยู่ห่างไกลจากชุมชนกัมพูชาอื่นๆ ให้ สามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยเปิดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทุกวันพุธห้วงเวลา 0900 – 1400

แผนภาพที่ 3-8 สภาพทั่วไปบริเวณจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมช่องสายตะกู ต.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์

หลังจากเปิดเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมแล้ว การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าบริเวณช่องสายตะกูขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากเป็นจุดซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าชายแดนแห่งเดียวของ จ.บุรีรัมย์ เส้นทางคมนาคมสะดวก อยู่ไม่ไกลจากชุมชนของไทย และอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของไทยหลายพื้นที่ เช่น ปราสาทหินพนมรุ้ง ปราสาทหินเมืองต่ำ อ่างเก็บน้ำลำนางรอง และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำให้มีการผลักดันจากภาคประชาชนต้องการให้เปิดเป็นจุดผ่านแดนที่ถูกต้องตามกฎหมาย จนเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2554 นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้เดินทางมาเป็นประธานการประชุมหารือแนวทางการเปิดช่องสายตะกู ต.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ เป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ที่ห้องประชุมพนมรุ้ง ชั้น 2 ศาลากลางจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการประชุมได้ให้ จ.บุรีรัมย์ ทำหนังสือถึงกระทรวงมหาดไทย เพื่อขออนุมัติเปิดช่องสายตะกูเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า โดยในห้วงขออนุมัติให้ จ.บุรีรัมย์ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่บริเวณจุดผ่อนปรนให้มีรายละเอียดจุดที่ตั้งต่างๆ ให้ชัดเจน พร้อมทั้งประสานการปฏิบัติกับ จ.อุดรธานี ของฝ่ายกัมพูชา เพื่อให้จัดทำคู่ขนานกันไป ด้วย และให้ฝ่ายความมั่นคงพิจารณาเพิ่มวันเปิดจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมจากเดิม 1 วัน เป็น 2 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งต่อมา กองทัพภาคที่ 2 ได้อนุมัติให้เปิดจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมช่องสายตะกูสัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันศุกร์ และวันเสาร์ ห้วงเวลา 0900 – 1400 เริ่มตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม 2555 เป็นต้นไป

แผนภาพที่ 3-9 การประชุมหารือแนวทางการเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู เมื่อ 8 ธ.ค.54 ณ ห้องประชุมพนมรุ้งชั้น 2 ศาลากลาง จ.บุรีรัมย์

เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2555 สมเด็จพระสันตปาปา เบเนดิกต์ที่ 16 ได้พบปะหารือกับ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีของไทย ที่จังหวัดเสียมราฐ และนายกรัฐมนตรีไทย

ได้เห็นชอบในการเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู หลังจากนั้น จ.บุรีรัมย์ ฝ่ายไทย และ จ.อุดรรัมย์ ฝ่ายกัมพูชา ได้จัดการประชุมหารือร่วมกันหลายครั้ง เพื่อประสานการปฏิบัติ และวางแผนการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกันเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาด้านอื่นๆตามมา ที่สำคัญ คือ การประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 และด้านภูมิภาคทหารที่ 4 เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2557 ณ จ.เสียมราฐ ประเทศกัมพูชา และการประชุมและตรวจพื้นที่ร่วมกัน เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557 ณ ช่องสายตะกู อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบในแผนบริหารจัดการพื้นที่ของแต่ละฝ่าย และกำหนดเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกูอย่างเป็นทางการร่วมกัน ในวันที่ 11 เมษายน 2557

แผนภาพที่ 3-10 การประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 และด้านภูมิภาคทหารที่ 4

อย่างไรก็ตามถึงแม้การหารือร่วมกันระหว่าง จ.บุรีรัมย์ ฝ่ายไทย กับ จ.อุดรรัมย์ ฝ่ายกัมพูชา จะมีความคืบหน้าไปมาก แต่ในพื้นที่ช่องสายตะกู ยังคงมีปัญหาที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องเส้นเขตแดน : พื้นที่ช่องสายตะกูยังมีปัญหาการอ้างเส้นเขตแดนที่ไม่ตรงกันของไทยและกัมพูชา ในพื้นที่ดังกล่าวถึงแม้จะมีการปักหลักเขตแดนตามสนธิสัญญาว่าด้วยการปักปันเขตแดนติดท้ายหนังสือ ลงวันที่ 23 มีนาคม ร.ศ.125 (ค.ศ.1907) แล้วก็ตาม แต่จากการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนของคณะกรรมการชายแดนร่วม (JBC : JOINT BOUNDARY COMMITTEE) เมื่อปี 2550 พบว่าหลักเขตแดนที่ 25 บริเวณช่องสายตะกูสูญหาย ไม่สามารถจะระบุได้ว่าหลักเขตแดนอยู่บริเวณใด ซึ่งคณะสำรวจสองฝ่ายมีความเห็นไม่ตรงกัน จึงมีการสร้างหลักเขตแดนสมมุติตามที่แต่ละฝ่ายอ้าง โดยฝ่ายไทยใช้หลักสีน้ำเงิน ส่วนฝ่ายกัมพูชาใช้หลักสีแดง การอ้างแนวเขตแดนที่แตกต่างกันดังกล่าว ทำให้ประชาชนที่ไม่เข้าใจกระบวนการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดน แอบทูลทำลายหมุดหลักฐานที่แต่ละฝ่ายจัดทำไว้ โดยเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2551 ฝ่ายไทยตรวจพบการทูลทำลายหมุดหลักฐานหลักน้ำเงิน หลักเขตแดนที่ 25 บริเวณพิกัด UA 047852 (ห่างจากช่องสายตะกู

ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 1 กิโลเมตร) โดยหมุดหลักฐานดังกล่าวอยู่ห่างจากบ้านประชาชน
กัมพูชา บ.จู้บ โกกี้ ต.อำปี้ล อ.บันเตียอำปี้ล จ.อุดรมีชัย ประมาณ 20 เมตร คาดว่าน่าจะเป็นการ
กระทำของฝ่ายกัมพูชา

หมุดหลักฐานสีน้ำเงิน ของฝ่ายไทย

หมุดหลักฐานสีแดง ของฝ่ายกัมพูชา

แผนภาพที่ 3-11 หมุดหลักฐานของฝ่ายไทย และฝ่ายกัมพูชา

2. ปัญหาการละเมิด MOU ปี 43 : ในห้วงตั้งแต่ปี 43 เป็นต้นมา ฝ่ายกัมพูชามีการ
ละเมิด MOU ปี 43 จำนวน 7 ครั้ง ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

2.1 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2554 ฝ่ายกัมพูชานำรถแทรกเตอร์ฟาร์มเข้าไปตัดแปลง
พื้นที่ตามแนวชายแดน บริเวณทิศตะวันออกช่องสายตะกู ต.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์
จำนวน 5 พื้นที่

2.2 เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2555 ตรวจพบการบุกรุกพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ของ
ประชาชนกัมพูชา พื้นที่ด้านทิศตะวันออกช่องสายตะกู เนื้อที่ประมาณ 43 ไร่ 2 งาน

แผนภาพที่ 3-12 การบุกรุกพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังของประชาชนกัมพูชา ด้านทิศตะวันออกช่อง
สายตะกู

2.3 เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2555 ฝ่ายกัมพูชานำเครื่องจักรกล ทำการปรับปรุงถนนบริเวณตลาดจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมช่องจ๊อบ โกกี้-สายตะกูทิสใต้ช่องสายตะกูประมาณ 300 เมตร เพื่อขยายเส้นทางจากเดิมกว้าง 8 เมตร เป็นกว้าง 16 เมตร

แผนภาพที่ 3-13 กัมพูชานำเครื่องจักรกลปรับปรุงถนนบริเวณตลาดจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมช่องจ๊อบ โกกี้ – สายตะกู

3. ปัญหาทุ่นระเบิดและกับระเบิด : ในพื้นที่บริเวณ โดยรอบช่องสายตะกูยังเหลือพื้นที่ที่ยังไม่ได้ทำการเก็บกู้ทุ่นระเบิด และกับระเบิดอีกจำนวนมาก นอกจากนี้ในช่วงที่เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ห้วงเดือนเมษายน 2554 ยังปรากฏข่าวสารว่าฝ่ายกัมพูชาวางทุ่นระเบิดเพิ่มเติมในพื้นที่โดยรอบของช่องสายตะกูอีกด้วย

4. ปัญหาความไม่พร้อมของส่วนราชการ : ถึงแม้ปัจจุบันมีแผนงานจะเปิดช่องสายตะกูเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า แต่เจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานยังมีไม่เพียงพอ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ศุลกากร และเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งยังไม่มีมีการเปิดอัตรารองรับ แต่ต้องใช้เจ้าหน้าที่จากจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ เดินทางมาเฉพาะในห้วงมีการนำส่งสินค้าผ่านแดนที่สำคัญเท่านั้น

เงื่อนไขปัจจัยหลัก

การที่จะสามารถเปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องอานม้า อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี และเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ตามนโยบายของรัฐบาลทั้งสองประเทศได้ มีเงื่อนไขปัจจัยหลักประกอบการพิจารณา ดังนี้

1. ความคุ้มค่าในทางเศรษฐกิจ

1.1 จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องอานม้า ปริมาณการค้าขายในปัจจุบัน สินค้าหลักที่ส่งออกจากประเทศไทย ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม และวัสดุก่อสร้าง ส่วนใหญ่สินค้านำมาจาก อ.น้ำยืน

จ.อุบลราชธานี เว้นน้ำมันปิโตรเลียมซึ่งสั่งตรงจากการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ส่วนสินค้านำเข้าจากฝั่งกัมพูชาส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าเกษตร และของป่า โดยมีปริมาณการค้าเฉลี่ย ดังนี้

1.1.1 ปริมาณการนำเข้า ประมาณ 695,568 บาทต่อเดือน

1.1.2 ปริมาณการส่งออก ประมาณ 24,868,346 บาทต่อเดือน

1.1.3 การเดินทางเข้า – ออก ของบุคคล เฉลี่ยประมาณ 11,380 คนต่อเดือน

แต่ช่องทางม้า นับเป็นช่องทางสำคัญที่เชื่อมต่อระหว่าง จ.อุบลราชธานี ของไทย กับ จ.พระวิหาร ของกัมพูชา ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อเดินทางผ่านช่องทางม้าเข้าไปฝั่งกัมพูชาแล้วเส้นทางในฝั่งกัมพูชาจะสามารถเดินทางเชื่อมต่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญหลายแห่ง เช่น ปราสาทพระวิหาร ปราสาทเกาะแก รวมถึงสามารถเดินทางสู่นครวัดนครธม จ.เสียมราฐ แล้วเดินทางต่อไปยัง กรุงพนมเปญ และเชื่อมต่อไปยังประเทศเวียดนามได้ ในขณะที่ในฝั่งไทย เมื่อเดินทางจากช่องทางม้าเข้ามายัง จ.อุบลราชธานี แล้ว สามารถเดินทางต่อไปยังแขวงจำปาศักดิ์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทางตอนใต้ หรือเดินทางต่อไปยัง จ.มุกดาหาร ข้ามไปแขวงสะวันเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทางตอนกลาง และเชื่อมต่อไปยังประเทศเวียดนามได้เช่นกัน หรือหากจะเดินทางเข้าไปยังกรุงเทพมหานคร ก็สามารถเดินทางโดยเครื่องบินจากสนามบินนานาชาติอุบลราชธานีได้ ความเชื่อมโยงของโครงข่ายเส้นทางตามที่กล่าวมาประกอบกับ จ.พระวิหาร กำลังอยู่ในห้วงการพัฒนา ซึ่งต้องพึ่งพาสินค้าจากประเทศไทย จึงกล่าวได้ว่าช่องทางม้ามีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจสูงยิ่ง ทั้งเพื่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

1.2 จุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมช่องสายตะกู ปริมาณการค้าขายในปัจจุบัน สินค้าหลักที่ส่งออกจากประเทศไทย ได้แก่ สินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้ารายย่อยในพื้นที่ อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ส่วนสินค้านำเข้าจากฝั่งกัมพูชาส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าเกษตร ของป่า เหล้า บุหรี่ โดยมีปริมาณการค้าเฉลี่ย ดังนี้

1.2.1 ปริมาณการนำเข้า ประมาณ 2,041,293 บาทต่อเดือน

1.2.2 ปริมาณการส่งออก ประมาณ 1,830,660 บาทต่อเดือน

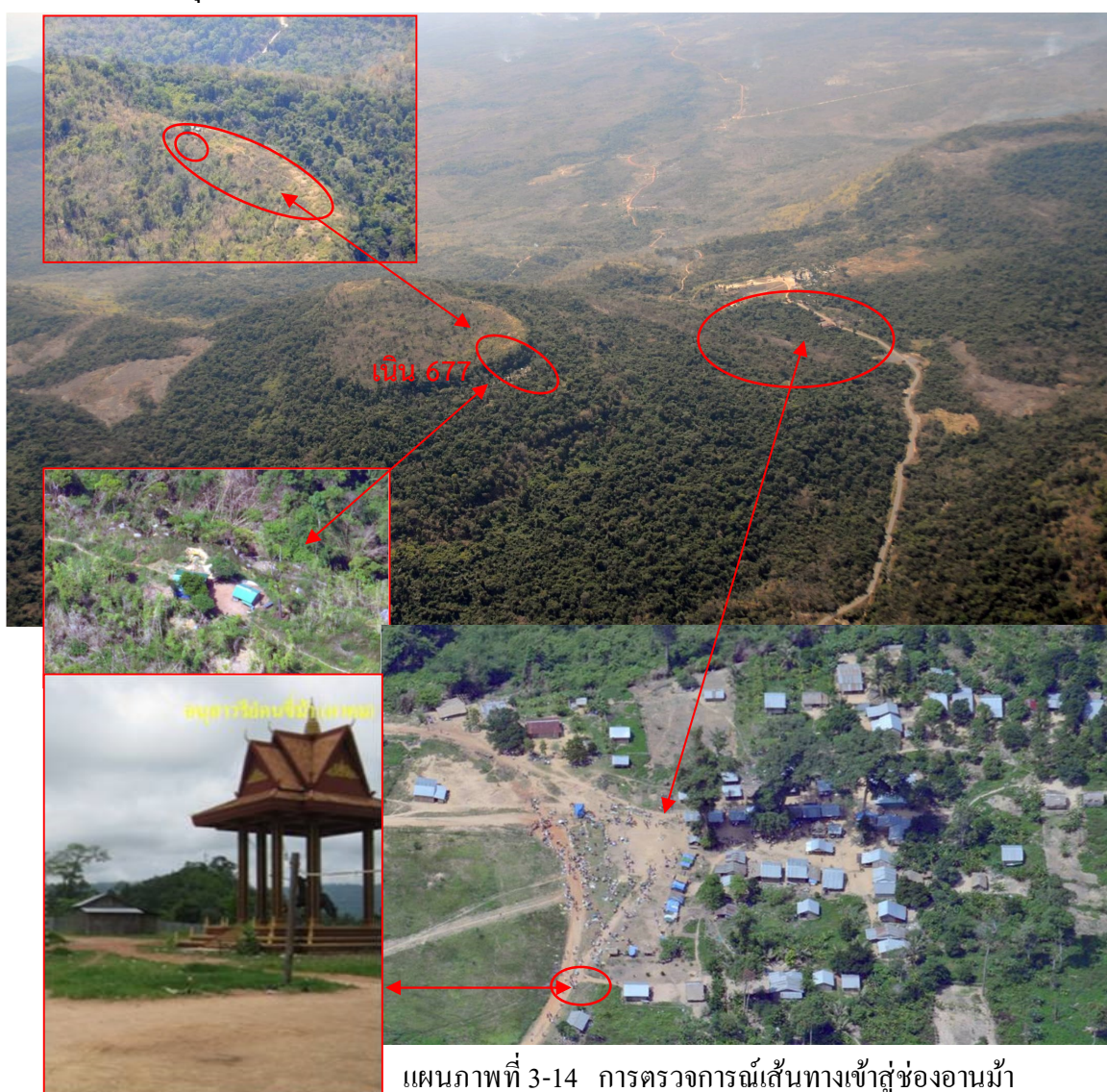
1.2.3 การเดินทางเข้า – ออก ของบุคคล เฉลี่ยประมาณ 26,170 คนต่อเดือน

แต่ช่องสายตะกู นับเป็นช่องทางสำคัญที่เชื่อมต่อระหว่าง จ.บุรีรัมย์ ของไทย กับ จ.อุดรธานี ของกัมพูชา ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ใกล้ที่สุดที่สามารถเดินทางจาก จ.นครราชสีมา และ จ.บุรีรัมย์ ของไทย ไปยังนครวัดนครธม จ.เสียมราฐ ของกัมพูชา และสามารถเดินทางต่อไปยัง กรุงพนมเปญ และเชื่อมต่อไปยังประเทศเวียดนามได้ ในขณะที่ในฝั่งไทย เมื่อเดินทางผ่านเข้ามายังช่องสายตะกูแล้ว สามารถเดินทางเชื่อมต่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของไทย ทั้งปราสาทเขาพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ เขื่อนลำนางรอง ภูเขาไฟโบราณ ในเขตพื้นที่

จ.บุรีรัมย์ หรือเดินทางต่อไปยังปราสาทหินพิมาย อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในเขต จ.นครราชสีมา และสามารถเดินทางต่อไปยังกรุงเทพมหานครได้ ความเชื่อมโยงของโครงข่ายเส้นทางตามที่กล่าวมา จึงกล่าวได้ว่าช่องสายตะกู มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจสูงยิ่ง ทั้งเพื่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

2. ผลกระทบด้านความมั่นคง

2.1 พื้นที่ช่องอานม้า ปัจจุบันทหารกัมพูชาที่มีตั้งฐานปฏิบัติการอยู่บนแนวสันปันน้ำเนิน 67 (ด้านทิศตะวันออกช่องอานม้า) และเนิน 530 (ด้านทิศตะวันตกช่องอานม้า) บริเวณที่ตั้งฐานปฏิบัติการทั้งสองจุด สามารถตรวจการณ์เห็นเส้นทางเข้าสู่ช่องอานม้าจากฝั่งประเทศไทยได้ และสามารถตรวจการณ์เห็นบริเวณจุดผ่านแดนได้อย่างชัดเจน การตั้งฐานปฏิบัติการของทหารกัมพูชาอยู่บริเวณแนวเส้นเขตแดน เป็นการละเมิด MOU ปี 43 และการที่สามารถตรวจการณ์เห็นเส้นทางจากฝั่งไทยและบริเวณจุดผ่านแดน โดยชัดเจน มีผลกระทบต่อความมั่นคง

แผนภาพที่ 3-14 การตรวจการณ์เส้นทางเข้าสู่ช่องอานม้า

2.2 พื้นที่ช่องสายตะกู ปัจจุบันทหารกัมพูชาหน่วย ทปอ.บันเตียอําปัด วางกำลังอยู่บริเวณเนิน 253 ห่างแนวชายแดนประมาณ 1 กิโลเมตร สามารถตรวจการณ์มายังจุดผ่านแดนได้ กำลังที่วางระวางป้องกันในแนวหน้าด้านทิศตะวันออก และทิศตะวันตก บ.จู้บโกก็ วางกำลังเป็นจุดๆ ละประมาณ 10-12 คน ห่างจากแนวชายแดนประมาณ 200-300 เมตร ไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

เงื่อนไขด้านความมั่นคง เหตุผลหลักเกิดจากการจัดวางกำลังอยู่ในพื้นที่ที่เป็นภัยคุกคามต่ออีกฝ่ายหนึ่ง อาจแก้ไขได้ด้วยการทำความตกลงร่วมกันกำหนดเขตห้ามวางกำลังทหาร (Demilitarized Zone) ให้เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงการดำเนินการที่เป็นการละเมิด MOU ปี 43 ด้วย

3. ปัญหาเรื่องเส้นเขตแดน

3.1 พื้นที่ช่องอานม้า ฝ่ายกัมพูชากล่าวอ้างว่า แนวรั้วลวดหนามที่ใช้ล้อมฐานปฏิบัติการของทหารพรานไทย คือ แนวเส้นพรมแดน แต่ฝ่ายไทยเห็นว่าแนวพรมแดนอยู่บริเวณป้อมตรวจการณ์ของทหารกัมพูชา และมีสำนักงานประสานงานกัมพูชา-ไทยประจำพื้นที่ช่องอานม้าตั้งอยู่ ซึ่งลึกเข้าไปจากแนวรั้วที่ฝ่ายกัมพูชากล่าวอ้างประมาณ 300 เมตร การกล่าวอ้างเส้นพรมแดนที่แตกต่างกัน สืบเนื่องจากการยึดถือหลักฐานแผนที่ที่แตกต่างกัน ประกอบกับพื้นที่ช่องอานม้ายังไม่มีการปักหลักเขตแดน ยึดถือแนวเขตแดนตามแนวสันปันน้ำตามสนธิสัญญา ซึ่งไม่มีความชัดเจนในภูมิประเทศจริง

แผนภาพที่ 3-15 เส้นเขตแดนที่ยังไม่ชัดเจน บริเวณช่องอานม้า

3.2 พื้นที่ช่องสายตะกู มีการปักหลักเขตแดนโดยคณะกรรมการปักปันเขตแดน สยาม-อินโดจีน ชุดที่ 2 ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามสนธิสัญญา ค.ศ.1907 (พ.ศ.2450) เป็นหลักเขตแดนที่ 25 แต่จากการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนของคณะกรรมการเขตแดนร่วม (JBC) เมื่อปี 2550 หลักเขตแดนที่ 25 บริเวณช่องสายตะกูสูญหาย ไม่สามารถจะระบุได้ว่าหลักเขตอยู่บริเวณใด ซึ่งคณะสำรวจ สองฝ่ายมีความเห็นไม่ตรงกัน จึงมีการสร้างหลักเขตแดนสมมุติตามที่แต่ละฝ่ายอ้าง โดยฝ่ายไทยใช้หลักสีน้ำเงิน ส่วนฝ่ายกัมพูชาใช้หลักสีแดง จุดที่ตั้งของทั้งสองหลักห่างกันประมาณ 1 กิโลเมตร พื้นที่บริเวณที่จะเปิดเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ทั้งสองฝ่ายยังมีความเห็นเรื่องเส้นเขตแดนที่แตกต่างกัน

แผนภาพที่ 3-16 เส้นเขตแดนที่ยังไม่ชัดเจน บริเวณช่องสายตะกู

การกล่าวอ้างเส้นเขตแดนที่แตกต่างกันทั้งสองพื้นที่ดังกล่าว เหตุผลหลักเกิดจากการอ้างหลักฐานแผนที่ที่แตกต่างกัน กลไกการแก้ไขปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนโดยการสำรวจและปักหลักเขตแดนยังต้องใช้เวลา ดังนั้นเงื่อนไขเรื่องเส้นเขตแดนจึงอาจแก้ไขได้ด้วยการกำหนดเขตห้ามใช้ประโยชน์ (Buffer Zone) ให้เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงการดำเนินการที่เป็น การละเมิด MOU ปี 43 ด้วย ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการเขตแดนร่วม (JBC) เป็นผู้กำหนดแนวเส้นเขตแดนที่ชัดเจนต่อไปในอนาคต

4. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา มีกลไกการเจรจาหรือทวิภาคีที่สำคัญในหลายระดับ ที่สำคัญ คือ คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี ไทย-กัมพูชา (Joint Commission on Bilateral Cooperation : JC) ซึ่งเป็นเวทีสำหรับการเจรจาตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การท่องเที่ยว และอื่นๆ สำหรับการเจรจาหรือเรื่อง เขตแดน มีกลไกการประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (Joint Boundary Commission : JBC) เป็นเวทีหลัก นอกจากนี้ยังมีกลไกความร่วมมือด้านการทหาร โดยมีคณะกรรมการชายแดนทั่วไป ไทย - กัมพูชา (General Border Committee : GBC) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของทั้งสองประเทศเป็นประธาน และคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย - กัมพูชา (Regional Border Committee : RBC) ซึ่งมีแม่ทัพของแต่ละกองทัพภาคของทั้งสองฝ่ายเป็นประธาน ในระดับพื้นที่ที่มีความร่วมมือระหว่างจังหวัดชายแดน มีการสถาปนาเมืองคู่มิตร เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดชายแดนร่วมกัน มีการจัดตั้งหมู่บ้านเข้มแข็งคู่ขนานตามแนวชายแดนของหน่วยทหารในพื้นที่ ที่ปฏิบัติงานอยู่ตรงข้ามกัน เพื่อร่วมกันสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนตามแนวชายแดน ร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาการกระทำผิดเงื่อนไขชายแดนร่วมกัน ทั้งปัญหาเสพติด ปัญหาการลักลอบค้าสินค้าหนีภาษี ปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าตามแนวชายแดน ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นต้น

ปัจจุบัน ในสมัยรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา มีพัฒนาการที่ดีขึ้นมาก อย่างต่อเนื่อง โดยฝ่ายกัมพูชาก็ได้แสดงความพร้อมที่จะปรับปรุงความสัมพันธ์กับไทยอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการจัดการประชุมทวิภาคีไทย-กัมพูชา ที่เป็นกลไกความร่วมมือและเป็นเวทีหารือที่สำคัญระหว่างกันที่หยุดชะงักไปในช่วงที่มีปัญหาข้อพิพาทระหว่างกัน นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้ในระดับสูง เพื่อกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นปัจจัยเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หากทั้งสองฝ่ายมีความสัมพันธ์ดี มีกลไกทวิภาคีที่สามารถหารือแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างไว้นี้เชื่อใจกัน จะเป็นเหตุผลสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือที่ดีในทุกด้าน

แผนงานด้านความมั่นคงชายแดน กองกำลังสุรนารี

กองกำลังสุรนารี รับผิดชอบป้องกันชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านไทย-กัมพูชา และไทย-ลาว บางส่วน ในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยการปฏิบัติตามพันธกิจ ๔

ประการ ของกองทัพบก เพื่อสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดน ยับยั้ง ผลักดัน และตอบโต้ ต่อกำลังฝ่ายตรงข้ามที่รุกล้ำอธิปไตย ขจัดเงื่อนไขตามแนวชายแดน รวมทั้งสนับสนุนโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน และแผนการจัดระเบียบพื้นที่ ชายแดน ภาคอีสานตอนล่างกองกำลังสุรนารี เพื่อให้พื้นที่ชายแดนมีความมั่นคงปลอดภัยสูงสุด ปราศจากการรุกล้ำอธิปไตย และปัญหาเงื่อนไขชายแดนที่มีผลกระทบในอนาคต การสถาปนา ความมั่นคงตามแนวชายแดน จะปฏิบัติตามพันธกิจ ๔ ประการ ของ ทบ. ดังนี้

1. สนับสนุนการปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวางป้องกัน ได้แก่ พื้นที่จากแนว ชายแดนออกไปในประเทศเพื่อนบ้าน หรือพื้นที่ตั้งแต่ขอบแนวชายแดนออกไป กองกำลังสุรนารี จะให้การสนับสนุนแก่หน่วยปฏิบัติหลัก คือ หน่วยรบพิเศษ และส่วน โครงการพิเศษของศูนย์ ปฏิบัติการกองทัพบก ในการ

1.1 การปฏิบัติการพิเศษ ด้วยการดำเนินการสงครามนอกแบบในระดับเท่าที่ จำเป็น เพื่อให้มิตรประเทศเกิดความไว้วางใจต่อฝ่ายเรา โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติในเรื่องการข่าว และ การปฏิบัติการจิตวิทยาเป็นหลัก

1.2 การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้มาตรการทาง เศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา เป็นตัวนำเข้าไปกระชับความสัมพันธ์ผูกมิตร ช่วยเหลือตามขีด ความสามารถ ให้ประเทศเพื่อนบ้านได้พึ่งพาอาศัยและเป็นมิตรต่อไทย

2. การเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน

2.1 ผนึกกำลังประจำการ กำลังประจำถิ่น กำลังประชาชน และส่วนราชการ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ร่วมปฏิบัติงานเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดนแบบ เบ็ดเสร็จ ทั้งบุคลากรและทรัพยากรให้มีความแน่นแฟ้น มีเอกภาพ และมีความชัดเจนในทุกระดับ ทั้งสายการบังคับบัญชา การรายงาน การประสานการปฏิบัติ และการกำกับดูแล สอดคล้องกับ นโยบายของกองทัพบก และหน่วยเหนือ

2.2 จัดกำลังป้องกันภัยคุกคาม ทั้งภัยคุกคามจากภายนอกและภายใน รวมทั้ง เงื่อนไขต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ และความปลอดภัยของประชาชนตามแนว ชายแดน โดยใช้การตั้งรับแบบคล่องแคล่ว จัดตั้งห่อมต้านทานในภูมิประเทศสำคัญตามแนว ชายแดน ให้สอดคล้องกับภัยคุกคามที่น่าจะเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ พร้อมทั้งจัดกองหนุนเคลื่อนที่เร็ว ไว้พร้อมแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อภัยคุกคามเกินขีดความสามารถของห่อมต้านทาน

2.3 พัฒนาระบบการเฝ้าตรวจตามแนวชายแดน ให้มีการเฝ้าตรวจทั้งทางพื้นดิน ทางอากาศ และทางน้ำอย่างต่อเนื่อง ทั้งกลางวันและกลางคืน ด้วยการพัฒนาบุคลากรให้มี

ความสามารถในการปฏิบัติการ และนำเครื่องมือพิเศษที่ทันสมัยมาเสริมระบบการเฝ้าตรวจ ให้ครอบคลุมพื้นที่ล่อแหลม

2.4 พัฒนาระบบการเฝ้าตรวจในหมู่บ้านตามแนวชายแดน ให้มีขีดความสามารถในการแจ้งเตือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งฝึกกำลังประชาชนให้มีขีดความสามารถป้องกันชายแดนได้ด้วยตนเอง

3. การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน

3.1 จัดเตรียมพื้นที่การรบ ตามแนวชายแดนบริเวณช่องทางแทรกซึม หรือเส้นหลักการรุกของฝ่ายตรงข้าม ตามสมมติฐานการเจาะในแผนป้องกันประเทศ พื้นที่ที่มีการละเมิดอธิปไตยของฝ่ายตรงข้ามอยู่เป็นประจำ และพื้นที่ภัยคุกคามภายในซึ่งอยู่บริเวณชายแดน ด้วยการจัดตั้งจุดตรวจการณ์ จุดเฝ้าตรวจ จุดด่านทาน ที่มั่น และจัดสร้างเส้นทางยุทธวิธี ทั้งนี้การดำเนินการจะต้องสอดคล้องกับนโยบายการป้องกันประเทศตามแผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงตามแนวชายแดนของกองทัพบก โดยพึงเล็งความสำคัญในทิศทางด้านกัมพูชา และลาว ตามลำดับ

3.2 ดำเนินการจัดเงื่อนไขต่างๆที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ และความปลอดภัยของประชาชนตามแนวชายแดน เช่น การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบค้าอาวุธสงคราม การลักลอบค้าสินค้าหนีภาษี การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และกลุ่มต่อต้านต่างๆ

3.3 พัฒนาพื้นที่เพื่อให้เกิดความมั่นคง ตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยประสานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อนุรักษ์แผนแม่บทตามโครงการพระราชดำริต่างๆ และโครงการพัฒนาอื่นๆ เข้าไปจัดระเบียบชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น รวมทั้งปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ และยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3.4 ดำเนินการฝึก จัดระบบ และควบคุมการใช้กำลังประชาชน ตามโครงการหมู่บ้าน ป้องกันชายแดน(ปชด.) โครงการจัดตั้งมวลชนตามสายงานกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และโครงการอื่นๆ ให้มีเอกภาพ สามารถใช้กำลังได้อย่างแท้จริง เพื่อสนับสนุนแผนป้องกันประเทศ และสามารถปฏิบัติการกิจแทนกำลังประจำการ และกำลังประจำถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 จัดเตรียมกำลัง ฝึกกองร้อยเตรียมพร้อม และกำลังอื่นๆ ชักซ้อมการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้มีขีดความสามารถเผชิญสถานการณ์ความขัดแย้ง การละเมิดอธิปไตย หรือการรุกรานด้วยกำลังที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกรูปแบบ

4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

4.1 ให้การช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ตลอดจนการให้ความร่วมมือและถ่ายทอดความรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ให้แก่ประชาชนของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเสริมให้เกิดความไว้วางใจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ขจัดความหวาดระแวงระหว่างกัน

4.2 การสนับสนุนการสร้างความเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ และการค้าท้องถิ่น โดยปรับปรุงและผ่อนปรนระเบียบต่างๆตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม กีฬา สังคม การสาธารณสุข ทรัพยากรมนุษย์ และอื่นๆ

4.3 ดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ ต่อประชาชนและเจ้าหน้าที่ของประเทศเพื่อนบ้านทุกระดับ เพื่อชักจูงให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อประชาชน และเจ้าหน้าที่ทางการของไทย พร้อมทั้งได้ตอบการโฆษณาชวนเชื่ออย่างเหมาะสม

4.4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกระดับท้องถิ่น และสนับสนุนการใช้กลไกระดับท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ชายแดนในแต่ละพื้นที่ ทั้งในมิติของส่วนราชการและประชาชนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น โครงการหมู่บ้านเข้มแข็งคู่ขนานตามแนวชายแดน เป็นต้น

4.5 การสนับสนุนให้พื้นที่และชุมชนชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน มีความสันติสุข เข้มแข็ง สามารถพัฒนาและพึ่งตนเองได้

สรุป

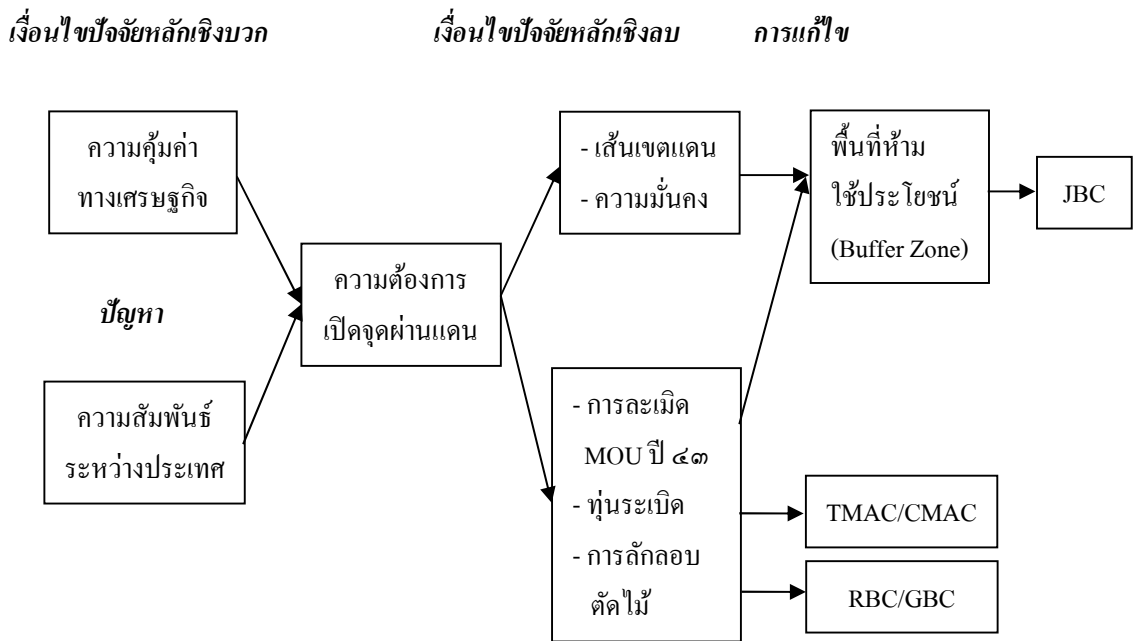
การเปิดจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา มีปัจจัยเงื่อนไขด้านบวก คือ ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ที่ทั้งสองประเทศจะได้ประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะเมื่อก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งประชาชนไทยจะหลั่งไหลเข้าไปเที่ยวชมอารยธรรมโบราณของเขมร ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก ในขณะที่กัมพูชาก็ต้องพึ่งพาปัจจัยพื้นฐานเพื่อการพัฒนาประเทศจากประเทศไทย ปัจจัยด้านบวกอีกประการหนึ่ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีบทเรียนด้านความสัมพันธ์เชิงลบในห้วงที่ผ่านมา ซึ่งไม่เกิดผลดีต่อประเทศทั้งสอง ดังนั้นทั้งไทยและกัมพูชาจะใช้กลไกความร่วมมือซึ่งมีอยู่หลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการหารือเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่ตรวจพบ สำหรับปัจจัยเงื่อนไขด้านลบที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาเรื่องเส้นเขตแดน ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนนั้น ทั้งสองฝ่ายได้จัดตั้งคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (Joint Boundary Commission : JBC) ขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งหาก

มีการดำเนินการที่โปร่งใส มีความไว้วางใจกัน ถึงแม้การดำเนินการจะต้องใช้เวลา แต่ปัญหาก็ยังมีหนทางที่จะแก้ไขได้ เช่นเดียวกับปัจจัยเงื่อนไขด้านความมั่นคง ที่หากทั้งสองฝ่ายมีความไว้วางใจกันแล้ว ก็สามารถแก้ไขปัญหาได้เช่นเดียวกัน สำหรับปัญหาเล็กน้อยในด้านอื่นๆ ทั้งปัญหาการละเมิด MOU ปี 43, ปัญหาทุ่นระเบิดกับระเบิดตามแนวชายแดน, ปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าตามแนวชายแดน และปัญหาด้านความพร้อมของเจ้าหน้าที่ หากปัจจัยเงื่อนไขหลักด้านลบได้รับการแก้ไข ปัญหาต่างๆเหล่านี้สามารถใช้กลไกความร่วมมือที่มีอยู่แก้ไขได้

บทที่ 4

รูปแบบที่เหมาะสม

ผลการวิเคราะห์

แผนภาพที่ 4-1 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

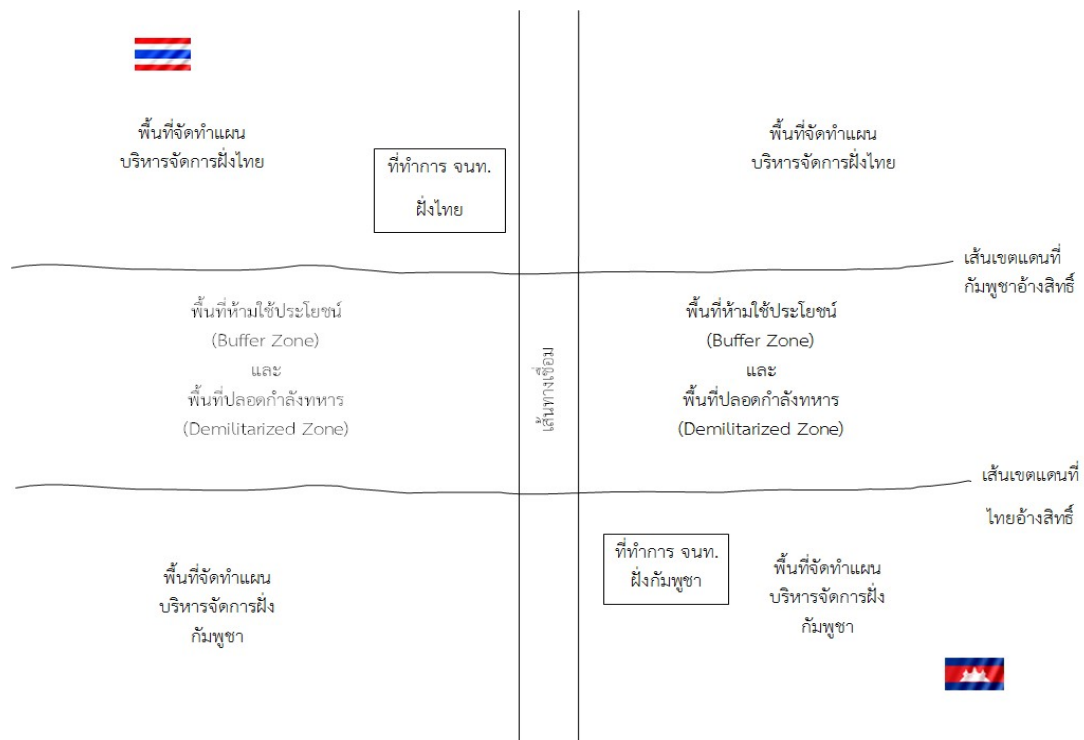
จากการตรวจสอบเงื่อนไขปัจจัยหลัก ปัญหาอุปสรรคที่พบ สามารถแก้ไขเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยเมื่อเกิดเงื่อนไขปัจจัยหลักเชิงบวกที่ทำให้ทั้งสองประเทศเกิดความจำเป็นต้องเปิดจุดผ่านแดน ทั้งความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจที่จะเกิดผลได้แก่ทั้งสองประเทศ และสถานะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่อยู่ในระดับที่ดี ทั้งสองฝ่ายจะต้องมาพิจารณาถึงเงื่อนไขปัจจัยหลักเชิงลบ และปัญหาที่มีอยู่เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ เสมอภาค และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทั้งสองฝ่าย โดยแยกแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

1. ปัญหาเส้นเขตแดนที่ยังไม่มีความชัดเจน, ปัญหาด้านความมั่นคงที่อาจมีการวางกำลังทหารประชิดแนวชายแดน เกิดความได้เปรียบ/เสียเปรียบด้านยุทธวิธี และปัญหาการละเมิด MOU ปี 43 อาจแก้ไขได้โดยการกันพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ (Buffer Zone) ของทั้งสองฝ่าย พื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์นี้จะมีระยะกว้างยาวเพียงใดขึ้นอยู่กับความแตกต่างของแนวเส้นเขตแดนของแต่ละฝ่ายอ้างสิทธิ์ หากฝ่ายไทยอ้างสิทธิ์ตามแผนที่ที่ตนยึดถือแนวหนึ่ง ขณะที่ฝ่ายกัมพูชาอ้างสิทธิ์ตามแผนที่ที่ตนยึดถืออีกแนวหนึ่ง ระยะระหว่างแนวเส้นเขตแดนที่แต่ละฝ่ายอ้างสิทธิ์นี้คือแนวน้อยที่สุดที่ห้ามใช้ประโยชน์ โดยทั้งสองฝ่ายอาจกันพื้นที่เพิ่มเติมจากแนวที่อ้างสิทธิ์นี้ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนในอนาคต เมื่อพื้นที่ดังกล่าวถูกกันไม่ใช้ทั้งสองฝ่ายใช้ประโยชน์แล้ว ปัญหาการตัดแปลงพื้นที่ที่เป็นการละเมิด MOU ปี 43 ก็จะไม่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันหากเดิมในพื้นที่ดังกล่าวมีการวางกำลังทหารของแต่ละฝ่ายอยู่ ก็จะต้องถอนกำลังทหารออกจากพื้นที่ดังกล่าวนี้ เพื่อให้พื้นที่นี้เป็นเขตปลอดกำลังทหาร(Demilitarized Zone) ด้วยสำหรับการแก้ไขปัญหาลักษณะยาว ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (Joint Boundary Commission : JBC) ที่จะร่วมกันสำรวจและจัดทำหลักเขตแดน เพื่อกำหนดแนวเขตแดนที่ชัดเจนต่อไป

2. ปัญหาทุ่นระเบิดและกับระเบิด ซึ่งแนวชายแดนไทย – กัมพูชา ยังมีทุ่นระเบิดและกับระเบิดที่เป็นผลพวงจากสงครามในอดีตอยู่เป็นจำนวนมากนั้น ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกอนุสัญญาออกตาวา เมื่อปี พ.ศ.2542 และได้จัดตั้งศูนย์ทุ่นระเบิดแห่งชาติ (Thailand Mine Action Center : TMAC) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการกวาดล้างสนามทุ่นระเบิดในพื้นที่ชายแดนให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย เช่นเดียวกับประเทศกัมพูชาที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกอนุสัญญาออกตาวา และจัดตั้งศูนย์ทุ่นระเบิดแห่งชาติ (Cambodia Mine Action Center : CMAC) ขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น ประเทศทั้งสองสามารถใช้หน่วยเก็บกู้ทุ่นระเบิดของตนเอง เข้าปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดและกับระเบิดในพื้นที่ที่จะเปิดเป็นจุดผ่านแดน ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยได้

3. ปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าตามแนวชายแดน โดยเฉพาะไม้พะยูงซึ่งมีความต้องการจากตลาดภายนอกประเทศมาก มีราคาสูง ทำให้ประชาชนทั้งไทยและกัมพูชาลักลอบเข้าไปตัดมากนั้น ทั้งสองฝ่ายตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และได้แก้ไขด้วยการใช้กลไกความร่วมมือที่มีอยู่เพื่อร่วมหารือและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยในการประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย- กัมพูชา (Regional Border Committee : RBC)ด้านกองทัพภาคที่ 2 ฝ่ายไทย และด้านภูมิภาคที่ 4 ฝ่ายกัมพูชา ครั้งที่ 17 เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2557 ณ จังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามในความร่วมมือนโยบายด้านการป้องกันและแก้ปัญหาการลักลอบตัดไม้ และการฟื้นฟูสภาพป่าตามแนวชายแดนโดยเห็นชอบที่จะสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่

ทั้งตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่ปกครอง และอื่นๆ ที่ประจำการในพื้นที่ตรงข้ามกัน แลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันเกี่ยวกับบุคคล กลุ่มบุคคล หรือขบวนการซื้อขายไม้ตามแนวชายแดน เพื่อสกัดกั้น ปราบปรามให้ทันเวลาตามกฎหมายของแต่ละประเทศ จะเพิ่มการประชาสัมพันธ์ ตักเตือน ห้ามปราม ประชาชนของตนเองที่หลงผิดเข้าร่วมขบวนการ ซื้อ-ขาย ตัดไม้ทำลายป่าซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย หากมีการจับกุมผู้กระทำผิดซึ่งเป็นประชาชนของอีกฝ่าย จะต้องแจ้งให้อีกฝ่ายทราบ มีการดำเนินคดีตามกฎหมายของประเทศ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าเยี่ยมผู้กระทำความผิด รวมถึงเห็นชอบที่จะร่วมกันดำเนินโครงการป่าอาเซียน โดยการจัดกิจกรรมปลูกป่าตามแนวชายแดนในโอกาสวันสำคัญต่างๆร่วมกัน เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายแดนให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร โดยจะให้หน่วยงานในพื้นที่หารือกันเพื่อดำเนินการต่อไปสำหรับการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไปไทย - กัมพูชา (General Border Committee : GBC) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของทั้งสองประเทศเป็นประธาน ก็มีความร่วมมือทวิภาคีในลักษณะเช่นเดียวกัน

แผนภาพที่ 4-2 รูปแบบที่เหมาะสม

รูปแบบที่เหมาะสม

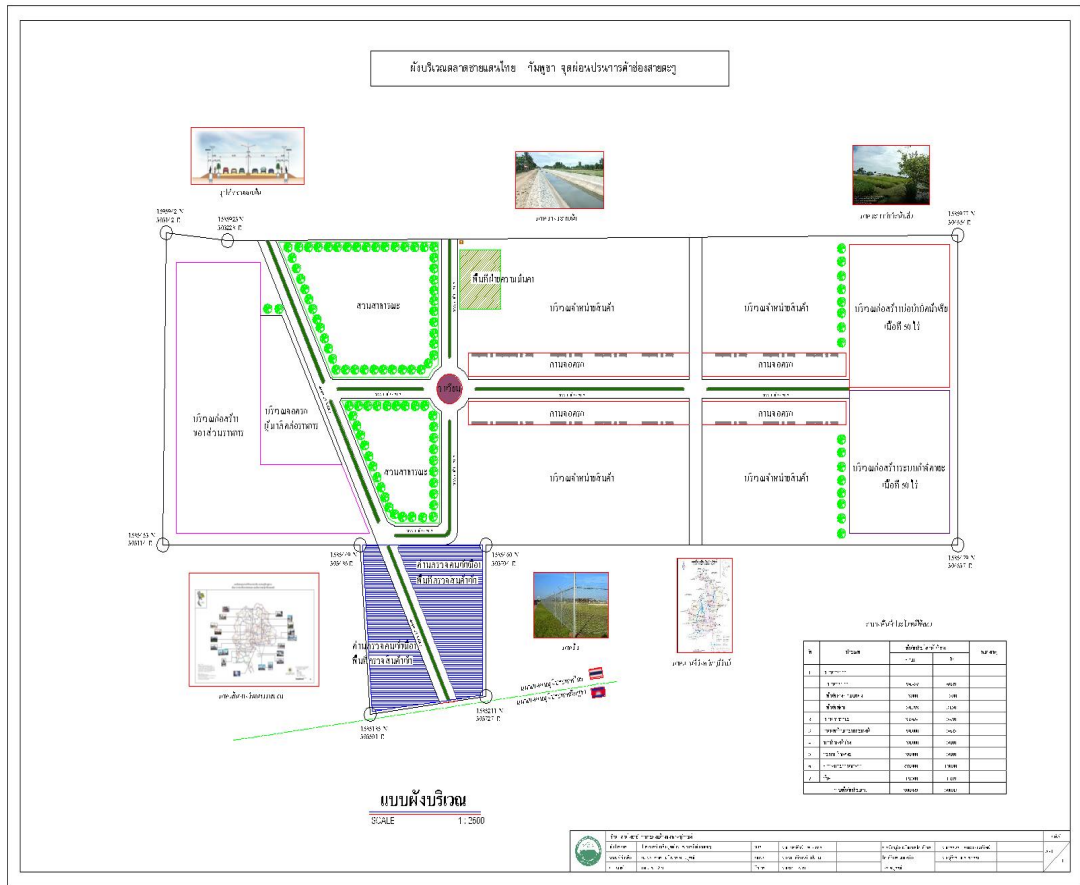
การเปิดจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา จะต้องพิจารณาใน 3 ปัจจัยหลัก คือ

1. ไม่เกิดผลกระทบต่อเส้นเขตแดน ทั้งนี้เนื่องจากเส้นเขตแดนไทย-กัมพูชายังไม่ชัดเจน ปัจจุบันอยู่ในห้วงการดำเนินการของคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (Joint Boundary Commission : JBC) ที่ร่วมกันสำรวจและจัดทำหลักเขตแดน เพื่อกำหนดแนวเส้นเขตแดนที่ชัดเจนต่อไปการที่จะไม่ให้มีผลกระทบต่อเส้นเขตแดนดังกล่าว ทั้งสองฝ่ายต้องร่วมกันกำหนดพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ (Buffer Zone) ที่เป็นที่ยอมรับกันทั้งสองฝ่าย หากพื้นที่ดังกล่าวมีสิ่งปลูกสร้างอยู่เดิมต้องรื้อถอนออก หรือห้ามสร้างขึ้นใหม่เพิ่มเติม เพื่อไม่ให้เป็นภาระละเมิด MOU ปี 43

2. ทั้งสองฝ่ายต้องจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่ให้ชัดเจน โดยพื้นที่ที่สามารถบริหารจัดการได้ต้องอยู่นอกพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ (Buffer Zone) ทั้งอาคารที่ทำการของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ศุลกากร พื้นที่ค้าขาย และอื่นๆ เว้นเส้นทางเชื่อมต่อกัน ที่อาจต้องสำรวจเก็บหลักฐานขั้นต้นร่วมกัน (Joint Detail Survey) เพื่อหาสันปันน้ำว่าอยู่บริเวณใด แล้วใช้แนวสันปันน้ำที่ตรวจพบนั้นเป็นแนวเส้นเขตแดนสมมุติ เพื่อสร้างแนวถนนมาเชื่อมต่อกัน เมื่อจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่แล้ว ทั้งสองฝ่ายต้องนำแผนบริหารจัดการพื้นที่ที่จัดทำมาประชุมหารือ เพื่อแจ้งให้อีกฝ่ายทราบ ร่วมตรวจสอบและเป็นที่ยอมรับกัน

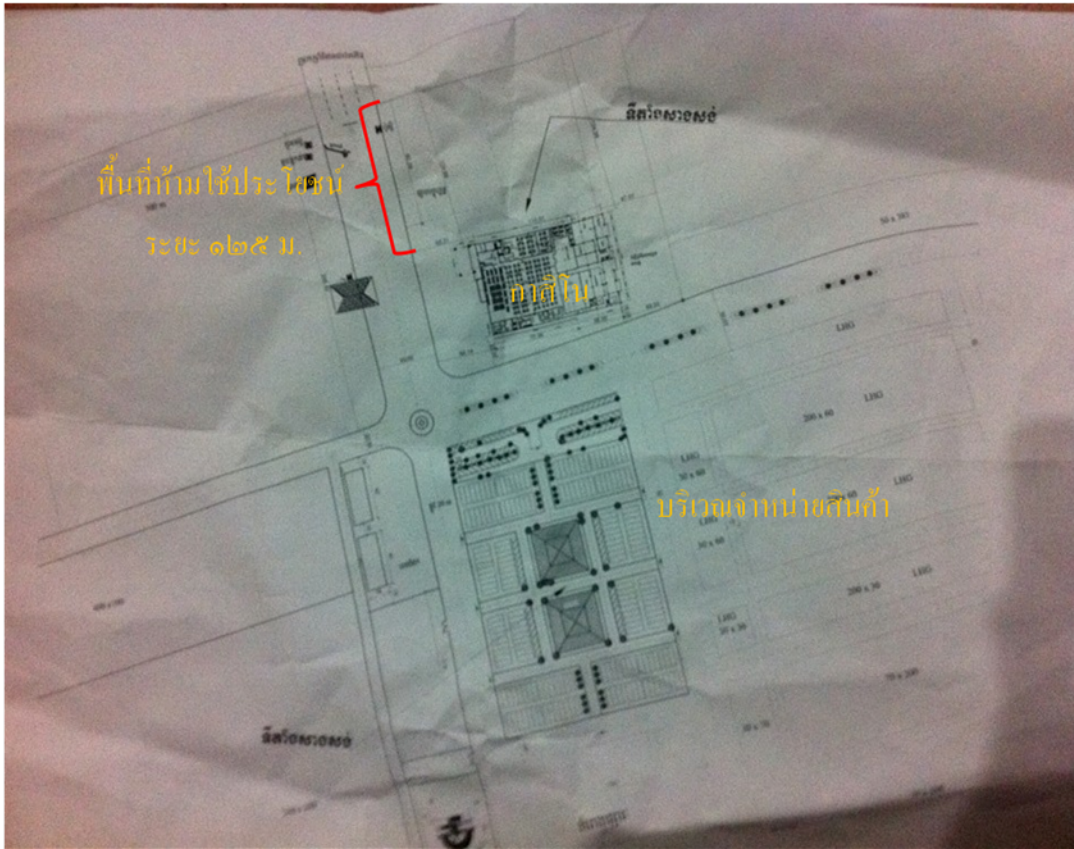
3. ทั้งสองฝ่ายต้องมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพียงพอ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ศุลกากร และอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการบริเวณจุดผ่านแดนถูกต้องตามกฎหมาย ไม่เป็นภาระแก่หน่วยงานด้านความมั่นคง

ทั้งนี้การดำเนินการเพื่อเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู ต.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ได้ดำเนินการตามรูปแบบดังกล่าว โดยจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดอุดรรัมย์ ได้ประชุมหารือร่วมกันมาโดยลำดับ โดยเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557 ทั้งสองฝ่ายได้นำแผนบริหารจัดการพื้นที่มาร่วมหารือจนเป็นที่ยอมรับกันทั้งสองฝ่าย ดังนี้

ภาพที่ 4-3 แผนบริหารจัดการพื้นที่ฝั่งไทย

1. แผนบริหารจัดการพื้นที่ของไทย ได้กันพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ห่างจากด้านชายแดนปัจจุบัน 280 เมตร หลังแนวพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติตาพระยา ซึ่งจังหวัดบุรีรัมย์ขอใช้ประโยชน์ เนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ โดยในพื้นที่ดังกล่าวได้จัดแบ่งเป็นพื้นที่ก่อสร้างส่วนราชการ สวนสาธารณะ ลานจอดรถ บริเวณจำหน่ายสินค้า พื้นที่กำจัดขยะ และบ่อบำบัดน้ำเสีย โดยก่อสร้างเส้นทางเชื่อมต่อกับฝายกั้นพุน้ำบริเวณด้านชายแดนในปัจจุบัน

แผนภาพที่ 4-4 พิมพ์เขียวการบริหารจัดการพื้นที่ฝั่งกัมพูชา

2. แผนบริหารจัดการพื้นที่ของกัมพูชา ได้กั้นพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ห่างจากด่านชายแดนปัจจุบัน 125 เมตร หลังแนวพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ เนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ โดยในพื้นที่ดังกล่าวได้จัดแบ่งเป็นพื้นที่ก่อสร้างส่วนราชการ กาสิโน ลานจอดรถ และบริเวณจำหน่ายสินค้า โดยก่อสร้างเส้นทางเชื่อมต่อกับฝ่ายไทยบริเวณด่านชายแดนในปัจจุบัน

ทั้งนี้จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดอุดรรัมย์ ได้ดำเนินการก่อสร้างตามแผนบริหารจัดการพื้นที่ดังกล่าว และได้ทำพิธีเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู-จ๊อบโกกี ร่วมกันอย่างเป็นทางการแล้วเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2557

แผนภาพที่ 4-5 พิธีเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู-จุ๊บกอกี เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2557

สำหรับการเปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องอานม้า อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี นั้น จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดพระวิหาร ได้จัดการประชุมหารือกันเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2557 ณ จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องอานม้า เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการร่วมกัน

แผนภาพที่ 4-6 การประชุมหารือกำหนดกรอบแนวคิดในการเปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องอานม้า เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2557

ผลการหารือ ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นร่วมกันว่าเนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวมีการอ้างแนวเส้นเขตแดนที่แตกต่างกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคตจึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. ต้องมีการกำหนดพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ (Buffer Zone) ที่เป็นที่ยอมรับกันทั้งสองฝ่าย
2. สิ่งปลูกสร้างเดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ (Buffer Zone) โดยเฉพาะตลาดและชุมชนของราษฎรกัมพูชาให้รื้อถอนออก
3. ทั้งสองฝ่ายจะเสนอหน่วยเหนือเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อทำการสำรวจแนวสันปันน้ำขั้นต้น (Detail Survey) เป็นแนวอ้างอิงสำหรับการกันแนวเป็นพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ โดยกันจากแนวสันปันน้ำขั้นต้นไปฝั่งละประมาณ 100 ม.

4. เมื่อกันแนวห้ามใช้ประโยชน์ชัดเจนแล้ว แต่ละฝ่ายจะจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่หลังแนวดังกล่าว แล้วนำมาประชุมพิจารณาให้เป็นที่ยอมรับร่วมกันต่อไป

ทั้งนี้แนวทางที่กำหนดร่วมกันนี้ เป็นไปตามรูปแบบที่เหมาะสม ที่ผู้วิจัยเสนอไว้เช่นเดียวกัน ซึ่งคาดว่ากระบวนการดำเนินการน่าจะแล้วเสร็จและพร้อมเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรช่องอานม้าอย่างเป็นทางการ ภายในเดือน ธ.ค.57 นี้

แผนภาพที่ 4-7 รูปแบบที่กำหนดเพื่อดำเนินการเปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องอานม้า อำเภอ น้ำเย็น จังหวัด อุบลราชธานี

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาข้อมูลและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเปิดจุดผ่านแดนถาวร กรณีที่ยังไม่มีความชัดเจนเรื่องเส้นเขตแดนไทย-กัมพูชา มีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ

1. การเปิดจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา ยังไม่มีกระบวนการเพื่อจัดการกับปัญหาการกล่าวอ้างเส้นเขตแดนที่แตกต่างกัน ในขณะที่การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดน ซึ่งดำเนินการโดยคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (Joint Boundary Commission: JBC) ยังไม่แล้วเสร็จ เมื่อรัฐบาลมีมติเห็นชอบที่จะเปิดจุดผ่านแดน เพื่อผลประโยชน์ทางการค้าและการสัญจรข้ามแดนไปมา ระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ จังหวัดชายแดนของทั้งสองประเทศคือกลไกหลักในการดำเนินการ จึงต้องประสบกับปัญหาการกล่าวอ้างเรื่องเส้นเขตแดนที่แตกต่างกันในการเจรจาเพื่อกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติและไม่สามารถตกลงใจดำเนินการต่อไปได้ และได้ขอแนวทางดำเนินการจากหน่วยงานระดับนโยบายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยที่ผ่านมารัฐบาลทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบให้มีการสำรวจแนวสันปันน้ำขั้นต้น (Detail Survey) เพื่อใช้เป็นแนวอ้างอิง แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ เพราะเมื่อมีการสำรวจและตรวจพบแนวสันปันน้ำขั้นต้นแล้ว ระดับนโยบายก็ยังไม่สามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนว่า ให้ยึดแนวสันปันน้ำขั้นต้นนี้เป็นแนวเส้นเขตแดนได้เลยหรือไม่ รวมทั้งต้องกันแนวห้ามใช้ประโยชน์ห่างจากแนวสันปันน้ำ ที่พบนี้ออกไปฝั่งละเท่าไร เพราะสันปันน้ำที่ตรวจพบนี้เป็นเพียงสันปันน้ำระยะสั้นๆ ไม่ได้เป็น สันปันน้ำต่อเนื่อง ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและมีการละเมิด MOU ปี 43 เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีการประท้วงของทั้งสองประเทศ และกระทบต่อการพัฒนาจุดผ่านแดน ทำให้การดำเนินการหยุดชะงักไม่ก้าวหน้าอย่างที่ควรจะเป็น

2. ประเทศไทยและประเทศกัมพูชา ยังไม่มีกระบวนการบริหารจัดการความรู้ให้แก่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเปิดจุดผ่านแดน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินการไม่เป็นตามระเบียบและขั้นตอน เกิดความล่าช้า ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการของประชาชน

3. กลไกของทั้งสองประเทศ ยังไม่สามารถนำกระบวนการบริหารจัดการความขัดแย้ง มาประยุกต์ใช้ให้สามารถเปิดจุดผ่านแดนได้ แต่ละหน่วยงานไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน รวมถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ขาดความรู้ความเข้าใจและการบูรณาการการขับเคลื่อนแผนงาน ทำให้ไม่มีเอกภาพและส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการในท้ายที่สุด

4. ประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังขาดความไว้วางใจกัน ต่างฝ่ายต่างมองเห็นปัญหา มากกว่าที่จะมองเห็นโอกาสของผลประโยชน์ที่จะได้รับของทั้งสองประเทศ ขาดการเอาใจใส่ต่อปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อระดับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้น แม้เพียงเล็กน้อยก็ไม่ได้รับการแก้ไขในทันที ทำให้ปัญหาลุกลามขยายตัวและก่อให้เกิดเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการดำเนินการเปิดจุดผ่านแดนถาวร ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการในสองพื้นที่นั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในพื้นที่ชายแดนด้านอื่นๆ ในทุกภาคของประเทศ ที่ยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนเรื่องเส้นเขตแดน ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีมาตรการควบคุมการเข้าออกของประชาชน ทั้งประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน สามารถลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ควรตระหนักถึงความจำเป็นต่อการบริหารจัดการกับปัญหาการกล่าวอ้างเส้นเขตแดนที่แตกต่างกัน ด้วยการกำหนดพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ (Buffer Zone) การกำหนดพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ดังกล่าว จะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเรื่องเส้นเขตแดนได้ เพราะทำให้ดินแดนที่ต่างฝ่ายต่างอ้างสิทธิ์ไม่มีการเข้าใช้ประโยชน์จนกว่ากระบวนการพิสูจน์โดยคณะสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนจะดำเนินการแล้วเสร็จเป็นการสนับสนุนการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สร้างโอกาสทางการค้า การลงทุน และการสัญจรข้ามแดน ไปมาของประชาชนทั้งสองประเทศ

2. รัฐบาลไทย โดยกระทรวงการต่างประเทศ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดจุดผ่านแดน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติได้อย่างแท้จริง

3. เมื่อรัฐบาลไทย มีมติเห็นชอบกับรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน ให้มีการเปิดจุดผ่านแดนแล้ว จังหวัดชายแดนซึ่งเป็นกลไกหลักที่ต้องดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล ควรจัดตั้งคณะทำงาน โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้าร่วมเป็นคณะทำงาน และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน จัดการประชุมเตรียมการ ประสานการปฏิบัติโดยต่อเนื่อง เพื่อรับทราบและร่วมกันแก้ไขปัญหาตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งผลการประชุมจะเป็นการกำหนดทำที่ของฝ่ายเรา ก่อนที่จะเข้าประชุมหารือกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการสร้างความเข้าใจและความเป็นเอกภาพ ตลอดจนลดระดับความขัดแย้งทั้งของฝ่ายเราและกับคณะทำงานของประเทศเพื่อนบ้าน

4. การแปลงยุทธศาสตร์เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ควรมีโครงการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ในทุกหน่วยงานและทุกระดับ ทั้งฝ่ายพลเรือน ฝ่ายความมั่นคง และภาคเอกชน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรของทั้งสองประเทศ และจะนำมาซึ่งความไว้นือเชื่อใจกัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กองทัพบก. ยุทธศาสตร์การป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กองทัพบก, 2549.
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน , สำนักงาน. คู่มือการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ด้วยการ
บริหารโครงการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี , 2548.
สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความ
มั่นคงของชาติ พ.ศ.2547. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2547.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“กระบวนการตัดสินใจแก้ข้อพิพาท พ.ศ.2550”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://dllibrary.spu.ac.th:8080/dspace/bitstream/123456789/3366/6/6chap2.pdf>.

“นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550-2554”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

www.nsc.go.th/Download1/Policy_Security50.pdf.

“ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ.2556-2560”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.3armyarea-rta.com/mtisoc3/download/pdf/yuttasat_2556_2560_1.pdf.

“วงรอบการบริหารจัดการคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://adisony.blogspot.com/2012/10/edward-deming.html>.

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

สุรพล ฤกษ์สำราญ, พลตรี. การแปลงยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนสู่การปฏิบัติ ด้วยการบริหาร
โครงการ ในระดับพื้นที่ในเขตกองทัพภาคที่ 2. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2549.

ภาคผนวก

ผนวก ก

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าช่องทางสายตะกู
ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

คำสั่งจังหวัดบุรีรัมย์
ที่ ๑๕๓๔ / ๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าช่องสายตะกู
ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ตามที่จังหวัดบุรีรัมย์และราชอาณาจักรกัมพูชาได้ดำเนินการเปิดจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรม ช่องสายตะกู ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด สัปดาห์ละ ๒ วัน คือ ทุกวันศุกร์และวันเสาร์ ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้าม กับบ้านจิวโกกี อำเภอบันเตียอัมปิล จังหวัดอุดรธานี ราชอาณาจักรกัมพูชา ในกรณีนี้ จังหวัดบุรีรัมย์จึงได้แต่งตั้ง คณะกรรมการเปิดจุดผ่อนปรนทางการค้าช่องสายตะกู ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ตาม คำสั่งจังหวัดบุรีรัมย์ที่ ๓๓๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เพื่อประสานการดำเนินการเปิดจุดผ่อนปรน การค้าฯ ดังกล่าว ปัจจุบันคณะกรรมการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดนมีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อ วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๖ เห็นชอบในหลักการในการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าช่องสายตะกู ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ และให้กระทรวงมหาดไทยและจังหวัดบุรีรัมย์ดำเนินการประสานหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่ช่องสายตะกูในประเด็นต่างๆ โดยให้ยกวางประกาศจังหวัดเปิด จุดผ่อนปรนการค้าช่องสายตะกู และกระทรวงการต่างประเทศแจ้งว่า รัฐบาลกัมพูชาเสนอขอให้ฝ่ายไทยพิจารณา ยกระดับช่องสายตะกู ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ขึ้นเป็นจุดผ่านแดนถาวร จึงให้จังหวัด พิจารณาความเหมาะสมในเบื้องต้นต่อข้อเสนอดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามขั้นตอนการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จังหวัดบุรีรัมย์จึงยกเลิกคำสั่งจังหวัดบุรีรัมย์ที่ ๓๓๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และได้แต่งตั้งคณะกรรมการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าช่องสายตะกู ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์	ประธานกรรมการ
๒. รองผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์-ทุกท่าน	รองประธานกรรมการ
๓. รอง ผอ.รมน.จว.บร. (ฝ่ายทหาร)	กรรมการ
๔. ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกบุรีรัมย์	กรรมการ
๕. ปลัดจังหวัดบุรีรัมย์	กรรมการ
๖. ผู้แทนกองกำลังสุรนารี	กรรมการ
๗. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์	กรรมการ
๙. พาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์	กรรมการ
๑๐. นายอำเภอบ้านกรวด	กรรมการ
๑๑. ผู้บังคับการหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๒๖	กรรมการ
๑๒. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรบ้านกรวด	กรรมการ
๑๓. นายด่านศุลกากรช่องจอม	กรรมการ

/๑๔. สารวัตร.....

-๒-

๑๔. สารวัตรด่านตรวจคนเข้าเมืองกาบเชิง	กรรมการ
๑๕. หัวหน้าหน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ ๒	กรรมการ
๑๖. หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตาพระยา	กรรมการ
๑๗. นายกเทศมนตรีตำบลจันทเพชร	กรรมการ
๑๘. ประธานหอการค้าจังหวัดบุรีรัมย์	กรรมการ
๑๙. ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดบุรีรัมย์	กรรมการ
๒๐. ประธานสภาวัฒนธรรม อำเภอบ้านกรวด	กรรมการ
๒๑. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์	กรรมการและเลขานุการ
๒๒. หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. หัวหน้ากลุ่มงานอำนวยการ สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. ป้องกันจังหวัดบุรีรัมย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่ช่องสายตะกู ตำบลจันทเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย
 - ๑.๑ มาตรการในการป้องกันปัญหาด้านความมั่นคงในบริเวณพื้นที่ช่องสายตะกู เช่น ปัญหา ยาเสพติด การหลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น
 - ๑.๒ จัดทำแผนผังโดยกำหนดบริเวณพื้นที่ที่จะเปิดเป็นจุดผ่อนปรนการค้าช่องสายตะกูที่ชัดเจน
 - ๑.๓ แนวทาง/แผนงานในการพัฒนาพื้นที่
 - ๑.๔ กำหนดวัน และเวลาเปิดทำการจุดผ่อนปรนการค้าช่องสายตะกูที่เหมาะสม
 - ๑.๕ รายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
 ๒. ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการเปิดจุดผ่อนปรนการค้า เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ของทางราชการ
 ๓. ประสานการปฏิบัติกับผู้แทนฝ่ายราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อให้การเปิดจุดผ่อนปรนการค้า อยู่บนพื้นฐานการสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างสองประเทศ
 ๔. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์มอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายธงชัย ลืออดุลย์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

คำสั่งจังหวัดบุรีรัมย์
ที่ ๑๖๐๙๕/๒๕๕๖

เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคณะกรรมการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าช่องทางสายตะกู
ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ตามที่จังหวัดบุรีรัมย์ได้มีคำสั่ง ที่ ๑๔๓๖๔/๒๕๕๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเปิดจุดผ่อนปรนการค้า
ช่องทางสายตะกู ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เพื่อทำหน้าที่จัดทำ
แผนบริหารจัดการพื้นที่ กำหนดแผนผังบริเวณพื้นที่ กำหนดมาตรการป้องกันปัญหาด้านความมั่นคงภายในบริเวณ
พื้นที่ และกำหนดวันและเวลาเปิดทำการจุดผ่อนปรนการค้าช่องทางสายตะกูนั้น

เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและครอบคลุมภารกิจหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง จังหวัดบุรีรัมย์จึงแก้ไขเพิ่มเติมคณะกรรมการ ดังนี้

๑. แก้ไขคณะกรรมการลำดับที่ ๑๑. จาก ผู้บังคับบัญชาหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๒๖
เป็นผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๒๖
 ๒. เพิ่มเติม ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจที่ ๒ เป็นกรรมการ
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายธงชัย ลืออคุลย์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

ผนวก ข

บันทึกผลการหารือร่วม

แนวทางการร่วมมือในการเปิดจุดผ่อนปรนทางการค้าช่องสายตะกู-จ๊อบโกกี้

ระหว่าง จังหวัดบุรีรัมย์ แห่งราชอาณาจักรไทย

กับ จังหวัดอุดรธานี แห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

บันทึกผลการหารือร่วม
เรื่อง แนวทางความร่วมมือในการเปิดจุดผ่อนปรนทางการค้าช่องสายตะกู - จุ๊บกี้
ระหว่าง จังหวัดบุรีรัมย์ แห่งราชอาณาจักรไทย
กับ
จังหวัดอุดรรัมย์ แห่งราชอาณาจักรกัมพูชา
วันจันทร์ 12 พฤษภาคม 2557 เวลา 14.00 น.
ณ ศาลากลางจังหวัดอุดรรัมย์ แห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

เพื่อให้การเปิดจุดผ่อนปรนทางการค้าช่องสายตะกู - จุ๊บกี้ อย่างเป็นทางการ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงทำบันทึกผลการหารือร่วม ระหว่าง จังหวัดบุรีรัมย์ แห่งราชอาณาจักรไทย กับ จังหวัดอุดรรัมย์ แห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ดังนี้

1. เรื่องที่ตั้งตลาด

- 1.1 ที่ตั้งตลาดฝั่งไทย ช่องสายตะกู ให้ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ ซึ่งมีระยะรัน ห่างจากรั้ว ด้านพรมแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งเป็นแนวสมมุติไปทางทิศเหนือ ระยะทางประมาณ 280 เมตร
- 1.2 ที่ตั้งตลาดฝั่งกัมพูชา ช่องจุ๊บกี้ ให้ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ ซึ่งมีระยะรัน ห่างจากรั้ว ด้านพรมแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งเป็นแนวสมมุติ ไปทางทิศใต้ ระยะทางประมาณ 250 เมตร หรือตั้งอยู่ในพื้นที่ด้านทิศใต้แนวถนนเข้าหมู่บ้านจุ๊บกี้ อำเภอบันเตียอัมปิล จังหวัดอุดรรัมย์

2. การกำหนดพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์ ดังนี้

2.1 ฝั่งไทย ให้กำหนดพื้นที่ตั้งแต่แนวรั้วด้านพรมแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งเป็นแนวสมมุติ ไปทางทิศเหนือ จรดที่ตั้งตลาด ซึ่งมีระยะรัน ประมาณ 280 เมตร

2.2 ฝั่งกัมพูชา ให้กำหนดพื้นที่ตั้งแต่แนวรั้วด้านพรมแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งเป็นแนวสมมุติ ไปทางทิศใต้ จรดอาคารคาสโน ซึ่งมีระยะรัน ประมาณ 125 เมตร

ทั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวให้มีเฉพาะสิ่งปลูกสร้างเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว หากจะมีการก่อสร้าง สิ่งปลูกสร้างใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ให้จัดสร้างเป็นอาคารชั่วคราวที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ โดยต้องได้รับความยินยอมของทั้งสองฝ่ายเสียก่อน จึงจะดำเนินการได้

3. การก่อสร้างถนนเชื่อมต่อกัน ให้ทั้งสองฝ่ายดำเนินการก่อสร้างถนนในพื้นที่ของตนเอง ให้มาจรดกันที่ด้านพรมแดนชั่วคราว

4. การก่อสร้างประตูด้านพรมแดนชั่วคราวของทั้งสองฝ่าย ให้ดำเนินการดังนี้

4.1 แต่ละฝ่ายแยกดำเนินการก่อสร้างประตูด้านพรมแดนชั่วคราวของฝ่ายตน และต่างฝ่ายต่างถือกุญแจประตูของฝ่ายตนเอง เพื่อบริหารการเปิด-ปิด ประตูของฝั่งตนเอง ได้ตามสะดวก

4.2 ประตูด้านพรมแดนชั่วคราวฝั่งไทย และฝั่งกัมพูชา ให้เว้นระยะห่างกัน ประมาณ 23 เมตร และให้แต่ละฝ่ายสร้างช่องทางเดินเข้าออก โดยให้สร้างฝ่ายละข้าง

- 2 -

5. ที่ทำการ เจ้าหน้าที่ศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ให้ก่อสร้างเป็นอาคารชั่วคราว สามารถเคลื่อนย้ายได้

6. การกำหนดวันเปิดจุดผ่อนปรนการค้าอย่างเป็นทางการ

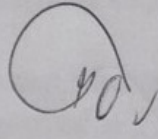
6.1 ให้ทั้งสองฝ่ายดำเนินการตามข้อตกลง ตั้งแต่ ข้อ 1 - 5 ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2557

6.2 ให้กำหนดวันเปิดจุดผ่อนปรนการค้าช่องสายตะกู-จ๊อบโก๊ ออย่างเป็นทางการในวันที่ 14 มิถุนายน 2557 โดยเปิดสัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันศุกร์ วันเสาร์ และวันอาทิตย์ ห่วงเวลา 08.00 - 15.00 น. และกำหนดวันตรวจความเรียบร้อยของทั้งสองฝ่ายร่วมกัน ในวันที่ 6 มิถุนายน 2557

7. ข้อตกลงร่วมที่ทั้งสองฝ่ายทำร่วมกันนี้ จะต้องไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมตามแนวชายแดนที่ยังไม่มีความชัดเจนเรื่องเส้นเขตแดน (ทั้งสองฝ่ายจะยอมรับผลการปักปันเขตแดนของคณะกรรมการฯ ของทั้งสองฝ่ายในอนาคต)

บันทึกผลการหารือร่วมนี้ ทำขึ้นสองฉบับ เป็นภาษาไทย หนึ่งฉบับ และภาษากัมพูชา หนึ่งฉบับ ทั้งสองฝ่ายได้อ่านและรับฟังเข้าใจตรงกันแล้ว จึงลงนามไว้เป็นหลักฐาน

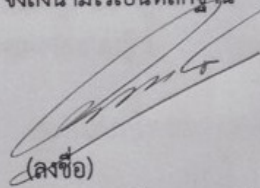
(ลงชื่อ)

(นายธงชัย ลีอดุลย์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์
แห่งราชอาณาจักรไทย

(ลงชื่อ)

(พลโท ซอ ทาวิ)

ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี
แห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

កំណត់ហេតុរួមស្តីពីកិច្ចពិភាក្សា
សហប្រតិបត្តិការ បើកច្រកព្រំដែនបណ្តោះអាសន្នដាច់គគីរ សាយតាយូ
ខេត្តឧត្តរមានជ័យ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាមួយ
ខេត្តបុរីព្រំ ព្រះរាជាណាចក្រថៃ
ថ្ងៃទី ១២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤ មេធាវី ១៤.០០ នាទី រសៀល
នៅសាលាខេត្តឧត្តរមានជ័យ

ដើម្បីឲ្យមានការបើកច្រកបណ្តោះអាសន្នច្រកដាច់គគីរ សាយតាយូ ជាផ្លូវការ និងឲ្យមានរបៀបរៀបរយទើប ភាគីទាំងពីរបានរៀបចំកិច្ចប្រជុំនៅសាលាខេត្តឧត្តរមានជ័យ សម្រេចបាននូវកំណត់ហេតុរួមស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ បើកច្រកព្រំដែនបណ្តោះអាសន្នដាច់គគីរ សាយតាយូ រវាងខេត្តឧត្តរមានជ័យ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាមួយ ខេត្តបុរីព្រំ ព្រះរាជាណាចក្រថៃ មានដូចខាងក្រោម៖

១. ទីតាំងផ្សារ

១.១. ទីតាំងផ្សារខាងថៃ ច្រកសាយតាយូ ឲ្យតាំងនៅបរិវេណចំនុចដែលមានប្រវែងឆ្ងាយពីច្រកព្រំដែនថៃ កម្ពុជា ដែលជាចំនុចបណ្តោះអាសន្នទៅផ្លូវទិសខាងជើង ចម្ងាយ ២៨០ ម៉ែត្រ។

១.២. ទីតាំងផ្សារខាងកម្ពុជា ច្រកដាច់គគីរ ឲ្យតាំងនៅបរិវេណចំនុចដែលមានប្រវែងឆ្ងាយពីច្រកព្រំដែនថៃ កម្ពុជា ដែលជាចំនុចបណ្តោះអាសន្នទៅផ្លូវទិសខាងត្បូង ចម្ងាយ ២៥០ ម៉ែត្រ ឬ តាំងនៅក្នុងចំណុចទិសខាងត្បូងជួរផ្លូវចូលភូមិដាច់គគីរ ស្រុកបន្ទាយអំពិល ខេត្តឧត្តរមានជ័យ។

២. អំពីចំនុចទឹកខ្លែងហាមប្រើប្រាស់ប្រយោជន៍ ក្នុងចំនុចហាមឃាត់មានដូចខាងក្រោម៖

២.១. ភាគីថៃ បានកំណត់ទីតាំងជួររបងព្រំដែនថៃ កម្ពុជា ចំនុចបណ្តោះអាសន្ន ទៅផ្លូវទិសខាងជើង ដល់ទីតាំងផ្សារ ដែលមានប្រវែង ២៨០ ម៉ែត្រ ។

២.២. ភាគីកម្ពុជា បានកំណត់ទីតាំងជួររបងព្រំដែនកម្ពុជា ថៃ ចំនុចបណ្តោះអាសន្ន ទៅផ្លូវទិសខាងត្បូង ដល់អគារកាស៊ីណូ ដែលមានប្រវែង ១២៥ ម៉ែត្រ។

ទីតាំងដែលបានបរិយាយខាងលើ ចំពោះសំណង់ចាស់ កសាងរួចហើយ អាចមានការកសាងថ្មី ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការប្រតិបត្តិការការងាររបស់សមត្ថកិច្ច ឲ្យរៀបចំសាងសង់អគារបណ្តោះអាសន្ន ដែលអាចលើកបាន ដោយមានការយល់ព្រមពីភាគីទាំងពីរជាមុនសិន ទើបអាចដំណើរការបាន។

៣. ការកសាងផ្លូវផ្សារភ្ជាប់គ្នា ឲ្យទាំងពីរភាគីកសាងផ្លូវក្នុងតំបន់របស់ខ្លួនឯង មកភ្ជាប់គ្នាត្រង់ចំនុចព្រំដែនបណ្តោះអាសន្ន។

៤. ការកសាងទ្វារច្រកព្រំដែនបណ្តោះអាសន្នទាំងពីរភាគី ឲ្យដំណើរការដូចជា៖

៤.១.ភាគីទាំងពីរ ត្រូវកសាងទ្វារច្រកព្រំដែនបណ្តោះអាសន្ន និងកាន់កូនសោរទ្វារសម្រាប់បើកបិទរៀងៗខ្លួន ។

៤.២.ទ្វារព្រំដែនបណ្តោះអាសន្នខាងថៃ និង កម្ពុជា ឲ្យមានគម្លាតប្រវែង ២៣ ម៉ែត្រ ហើយភាគីទាំងសងខាងត្រូវកសាងច្រកចេញ ចូលថ្មីរឹងរៀងៗខ្លួន ។

៥.បុស្តីត្រួតពិនិត្យគយ បុស្តីនគរបាលអន្តោប្រវេសន៍ និងសមត្ថកិច្ចផ្សេងទៀត អនុញ្ញាតឲ្យកសាងអគារបណ្តោះអាសន្នដែលអាចចល័តបាន។

៦.កំណត់ថ្ងៃបើកច្រកបណ្តោះអាសន្នជាផ្លូវការដូចខាងក្រោម:

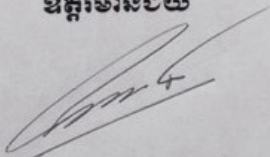
៦.១.ភាគីទាំងពីរនឹងដំណើរការតាមចំនុច១-៥ ឲ្យរួចរាល់ក្នុងថ្ងៃទី ៣១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤។

៦.២.កំណត់ថ្ងៃបើកច្រកបណ្តោះអាសន្ន ច្រកជប់គគីរ សាយតាយ ជាផ្លូវការក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៤ ដោយបើក ១សប្តាហ៍ ៣ថ្ងៃ គឺ ថ្ងៃ សុក្រ សៅរ៍ និងថ្ងៃអាទិត្យ ពីម៉ោង ៨.០០ ព្រឹក ដល់ ម៉ោង ១៥.០០ នាទីរសៀល និងកំណត់ថ្ងៃត្រួតពិនិត្យរបៀបរៀបរយទាំងពីរភាគីរួមគ្នា ក្នុងថ្ងៃទី ០៦ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០១៤។

៧.កិច្ចពិភាក្សារួមភាគីទាំងពីរបានព្រមព្រៀងតាមចំនុចខាងលើ ដោយមិនប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានព្រំដែនដែលមិនទាន់ច្បាស់លាស់ ដោយទុកភារកិច្ចឲ្យគណៈកម្មាធិការចំរុះកិច្ចការព្រំដែនរបស់ប្រទេសទាំងពីរជាអ្នកសម្រេច (ចំពោះទីតាំងណាដែលថ្ងៃក្រោយគណៈកម្មាធិការចំរុះកិច្ចការព្រំដែនថៃ កម្ពុជា រកឃើញភាគីទាំងពីរនឹងទទួលស្គាល់តាមការសម្រេចរបស់គណៈកម្មាធិការចំរុះកិច្ចការព្រំដែន) ។

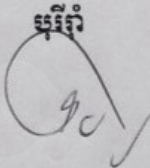
កំណត់ហេតុនេះធ្វើឡើងចំនួន ០២ ច្បាប់ ជាភាសាខ្មែរ ០១ ច្បាប់ និង ភាសាថៃ ចំនួន ០១ ច្បាប់ ។ ភាគីទាំងពីរបានអាន និងស្តាប់រួមគ្នា ដោយចុះហត្ថលេខាជាសក្ខី។

**អភិបាលនៃគណៈអភិបាលខេត្ត
ឧត្តរមានជ័យ**

ឯកឧត្តម ស ថាវី

អភិបាលនៃគណៈអភិបាលខេត្ត

បុរីវ៉ា

នាយករង័យ ឡឺរេនុល

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พลตรี ธารากร ธรรมวินทร		
วัน เดือน ปี เกิด	25 กันยายน 2502		
การศึกษา	รร.เตรียมทหาร รุ่นที่ 18	พ.ศ.2518	
	รร.นายร้อย จปร. รุ่นที่ 29	พ.ศ.2520	
	รร.ชั้นนายร้อย เหล่า ร. รุ่นที่ 70	พ.ศ.2528	
	รร.ชั้นนายพัน เหล่า ร. รุ่นที่ 49	พ.ศ.2531	
	รร.เสนาธิการทหารบก ชุดที่ 68	พ.ศ.2533	
	วิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 50	พ.ศ.2548	
	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต		
	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	พ.ศ.2543	
	ประวัติการทำงาน	ผช.หน.ฝกร.พล.ร.6	พ.ศ.2533
		รอง ผบ.ร.23 พัน.3	พ.ศ.2534
หน.ฝยก.พล.ร.6		พ.ศ.2537	
ผบ.ร.23 พัน.3		พ.ศ.2540	
เสช.ร.23		พ.ศ.2544	
รอง ผบ.ร.23		พ.ศ.2547	
ผบ.ร.23		พ.ศ.2550	
รอง ผบ.พล.ร.6		พ.ศ.2554	
ราชการพิเศษ		ผบ.ร้อย ร.2311(ช่องบก)	พ.ศ.2530
		หน.ชุดประสานงาน	
	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทัพบกทิมสยาม	ต.ค.40-ก.ย.44	
	ผบ.ฉก.ร.23	ต.ค.52-ก.ย.53	
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผบ.กกล.สุรนารี และ ผอ.รมน.ภาค 2 สย.2	ต.ค.56-ปัจจุบัน	
	ผบ.พล.ร.6	พ.ศ.2556	

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเมือง

เรื่อง แนวแนวทางการเปิดจุดผ่านแดนถาวร กรณีที่ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่อง
เส้นเขตแดนไทย-กัมพูชา

ผู้วิจัย พลตรี ธีรกร ธรรมวินทร หลักสูตร วปอ.รุ่นที่56

ตำแหน่งผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ 6

ความเป็นมา

ปัญหาเส้นเขตแดน นับเป็นปัญหาสำคัญที่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชามาโดยตลอด ต้นเหตุของปัญหาสืบเนื่องจากลัทธิล่าอาณานิคมฝรั่งเศสที่เข้ามายึดครองอินโดจีนในห้วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ทำให้ต้องจัดทำหลักฐานแผนที่แสดงอาณาเขตระหว่างกรุงสยามกับอินโดจีนฝรั่งเศสตามสนธิสัญญาสนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส ฉบับลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1904 และสนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส ฉบับลงวันที่ 23 มีนาคม ค.ศ.1907 แสดงเส้นเขตแดนระหว่างกันที่มีความยาว 798.4 กิโลเมตร แยกเป็นแบ่งด้วยสันปันน้ำ 521.6 กิโลเมตร แบ่งด้วยร่องน้ำ ลึกและลำน้ำ 208 กิโลเมตร และแบ่งด้วยแนวเส้นตรงระหว่างหลักเขตแดน (straight line) 68.8 กิโลเมตร แต่ด้วยวิฤตการการจัดทำแผนที่เมื่อกว่า 100 ปีที่ผ่านมา และด้วยปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ทำให้แผนที่ที่เป็นผลจากคณะกรรมการปักปันฯ ซึ่งเป็นแผนที่มาตราส่วนใหญ่ขนาด 1:200,000 มีความคลาดเคลื่อนมากและไม่เป็นที่ยอมรับมากนักในปัจจุบัน แต่เนื่องจากแผนที่ฉบับดังกล่าวยังมีผลในทางกฎหมาย จึงเป็นเหตุให้กัมพูชาหยิบยกมาใช้เป็นหลักฐานในการเจรจาต่อรองเพื่อให้ฝ่ายตนได้เปรียบมาโดยตลอด ทั้งการยกเป็นหลักฐานการต่อสู้ในศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ(ศาลโลก) ที่กัมพูชายื่นฟ้องให้ศาลโลกพิจารณาว่าปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในดินแดนภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา เมื่อปี 2505 รวมถึงการพิจารณาตีความคำพิพากษาดังกล่าวในปี 2556

การแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดนอย่างถาวร ทั้งสองประเทศได้พยายามใช้กลไกทวิภาคีในการเจรจาสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกพร้อมกัน ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (Thai-Cambodian Joint Commission on Demarcation for Land Boundary) ขึ้นในปี 2540 และต่อมาได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ ระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก ซึ่งเป็นกรอบในการดำเนินการเจรจา และสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนไทย-กัมพูชา ในปี 2543 (MOU 43) กำหนดขั้นตอนการดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การค้นหาที่ตั้งและสภาพของหลักเขตแดนเดิม รวมถึงการซ่อมแซมหลักเขตแดนเดิมที่เคยจัดทำไว้แล้ว 2) การจัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ

(OrthophotoMaps) มาตราส่วน 1: 25,000 ตลอดแนวชายแดน 3) การลากแนวที่จะเดินสำรวจบนแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ 4) การตรวจสอบภูมิประเทศ และ 5) การจัดทำและปักหลักเขตแดนใหม่ การดำเนินการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกพร้อมกันตามกลไกความร่วมมือดังกล่าวนี้ยังไม่มี ความก้าวหน้ามากนัก ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสองฝ่ายยังขาดความตั้งใจที่จะสำรวจตามหลักฐานข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา ยังดำเนินการด้วยการแอบซ่อนผลประโยชน์ของชาติไว้เบื้องหลัง ทำให้ผลการสำรวจโดยส่วนใหญ่มีความเห็นไม่ตรงกัน ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาอีกนานกว่าที่ผลการดำเนินการจะได้รับการยอมรับของทั้งสองฝ่าย เป็นผลผลิตที่จะสามารถแก้ไขความขัดแย้งเรื่องเส้นเขตแดนได้อย่างถาวรตามที่ทั้งสองประเทศต้องการ

ในปี 2558 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศ จะรวมกลุ่มกันเป็นประชาคมอาเซียนด้วยความมุ่งหวังที่จะให้ทุกประเทศในภูมิภาคนี้มีอัตลักษณ์เดียวกัน มีตลาดเดียวกัน มีความตระหนักเรื่องความมั่นคงเหมือนกันมีการแก้ไขข้อกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆที่เป็นข้อจำกัดระหว่างกันเพื่ออำนวยความสะดวกให้อาเซียนอยู่ทำธุรกรรมได้เสมือนเป็นประเทศเดียวกัน การดำเนินการต่างๆตามแนวความคิดดังกล่าว ในขณะที่ปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนยังไม่ได้รับการแก้ไขให้เรียบร้อยเสร็จสิ้นจะเป็นการเดินที่สวนทางกัน โดยเฉพาะการค้าชายชายแดนที่ในอนาคตจะต้องมีการเปิดจุดผ่านแดนเพื่อขนส่งสินค้า เดินทางข้ามแดนระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น

ประกอบกับ เมื่อวันที่ 11 พ.ย.56 ที่ผ่านมา ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ หรือศาลโลก ได้พิพากษาคดีตีความข้อพิพาทบนปราสาทพระวิหารระหว่างไทย-กัมพูชา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1.ศาลรับฟังข้อต่อสู้ของไทยและได้ตัดสินยืนยันที่จะตัดสินภายในขอบเขตของคำพิพากษาเดิมเมื่อปี 2505

2. ศาลรับฟังข้อต่อสู้ของไทย โดยยืนยันว่า คำพิพากษาเดิมเมื่อปี 2505 นั้น ไม่ได้ตัดสินเกี่ยวกับประเด็นเขตแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา เพราะเป็นประเด็นที่อยู่นอกเหนือจากคำพิพากษาเดิม ซึ่งหมายความว่าศาลไม่รับพิจารณาข้อเรียกร้องกัมพูชาเหนือพื้นที่ 4.6 ตารางกิโลเมตรและที่สำคัญศาลไม่ได้ตัดสินว่าแผนที่มาตราส่วน 1:200,000 ผูกพันกับไทย โดยผลของคำพิพากษาเมื่อปี 2505

3.ศาลรับตีความเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับ พื้นที่บริเวณใกล้เคียงปราสาทตามคำพิพากษาเดิมเมื่อปี 2505 โดยศาลอธิบายว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ขนาดเล็กมาก ซึ่งกำหนดขึ้นตามสภาพภูมิศาสตร์ที่ประกอบขึ้นเป็นยอดเขาพระวิหารโดยไม่ได้กำหนดเส้นเขตแดนและที่สำคัญไม่รวมพื้นที่กุ่มะเข็ซึ่งในส่วนในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงปราสาทนี้ ทั้งสองประเทศจำเป็นต้องหารือกันในรายละเอียดต่อไปโดยกลไกทวิภาคีที่มีอยู่

4. ศาลได้แนะนำให้ความสำคัญกับการที่ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือกัน ในการอนุรักษ์และพัฒนาปราสาทพระวิหารในฐานะที่เป็นมรดกโลก

ซึ่งต่อจากนี้ไปไทยและกัมพูชา จะต้องเจรจาหารือภายใต้กลไกที่มีอยู่ระหว่างทั้งสองประเทศ เพื่อให้ได้ข้อยุติให้เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย โดยจะคำนึงถึงขั้นตอนและกระบวนการของกฎหมาย

และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดั่งนั้นการศึกษาถึงแนวทางที่เป็นไปได้ในการเปิดจุดผ่านแดน กรณียังไม่มีความชัดเจนเรื่องเส้นเขตแดนจึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะนอกจากเส้นเขตแดนไม่ชัดเจนแล้ว บริเวณชายแดนเทือกเขาพนมดงรักยังเป็นพื้นที่อันตราย ยากลำบาก เคยมีการสู้รบ ป่าไม้รกทึบ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร บางแห่งเป็นหน้าผาสูงชัน มีทุนระเบิดกับระเบิดหลงเหลืออยู่จำนวนมาก เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งมีการลักลอบกระทำผิดกฎหมายหลายรูปแบบ โดยผู้วิจัยได้หยิบยกจุดผ่านแดน 2 จุด มาเป็นกรณีศึกษา คือ จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องอานม้า ต.โขง อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญระหว่างจ.อุบลราชธานี ของไทย กับ จ.พระวิหาร ของกัมพูชา ที่ทั้งสองฝ่ายได้เปิดเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าให้ประชาชนสองฝั่งทำการค้าขายกันมาตั้งแต่ปี 2546 และจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมช่องสายตะกู ต.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญระหว่างจ.บุรีรัมย์ ของไทย กับ จ.อุดรมิชัย ของกัมพูชา ที่ทั้งสองฝ่ายได้เปิดเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรม ซื่อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพช่วยเหลือประชาชนชาวกัมพูชามาตั้งแต่ปี 2552 ทั้งนี้รัฐบาลทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบให้มีการยกระดับจุดผ่านแดนทั้งสองจุด เป็นจุดผ่านแดนถาวรช่องอานม้า และเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นไป เพื่อให้ช่องทางดังกล่าวสามารถเป็นช่องทางให้ประชาชนสองประเทศใช้ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย สินค้าสามารถนำเข้า-ส่งออกได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นเป็นการส่งเสริมการค้าชายแดนของจังหวัดทั้งสองฝั่ง โดยมอบหมายให้ จ.อุบลราชธานี กับ จ.พระวิหาร และ จ.บุรีรัมย์กับ จ.อุดรมิชัย หรือร่วมกันเพื่อดำเนินการต่อไป แต่จากการดำเนินการในห้วงที่ผ่านมาพบว่า ยังมีปัญหาสำคัญอยู่หลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ โดยเฉพาะปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนที่ยังไม่มีความชัดเจน และทั้งสองฝ่ายยังยึดถือหลักฐานอ้างอิงที่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม ในการเปิดจุดผ่านแดนถาวรในขณะที่ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องเส้นเขตแดนไทย-กัมพูชา
2. เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการต่อช่องทางอื่นๆ ที่ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องเส้นเขตแดนตลอดแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี

ขอบเขตการวิจัย

พิจารณาเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี ได้แก่ จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องอานม้า ต.โขง อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญระหว่าง จ.อุบลราชธานี ของไทย กับ จ.พระวิหาร ของกัมพูชา ที่ทั้งสองฝ่ายได้เปิดเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าให้ประชาชนสองฝั่งทำการค้าขายกันมาตั้งแต่ปี 2546 และจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมช่องสายตะกู ต.จันทบเพชร อ.

บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญระหว่าง จ.บุรีรัมย์ ของไทย กับ จ.อุดรรัมย์ ของ กัมพูชา ที่ทั้งสองฝ่ายได้เปิดเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรม ซึ่งขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่ จำเป็นต่อการดำรงชีพช่วยเหลือประชาชนชาวกัมพูชามาตั้งแต่ปี 2552

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อมูลทุติยภูมิของ หน่วยปฏิบัติ รายงานตามหัวระยะเวลาตามแบบฟอร์มที่กำหนดรวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

การเปิดจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา จะต้องพิจารณาใน 3 ปัจจัยหลัก คือ

1. ไม่เกิดผลกระทบต่อเส้นเขตแดน ทั้งนี้เนื่องจากเส้นเขตแดนไทย-กัมพูชายังไม่ชัดเจน ปัจจุบันอยู่ในห้วงการดำเนินการของคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา(Joint Boundary Commission : JBC) ที่ร่วมกันสำรวจและจัดทำหลักเขตแดน เพื่อกำหนดแนวเส้นเขตแดนที่ชัดเจนต่อไปการที่จะไม่ให้มีผลกระทบต่อเส้นเขตแดนดังกล่าว ทั้งสองฝ่ายต้องร่วมกันกำหนดพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์(Buffer Zone)ที่เป็นที่ยอมรับกันทั้งสองฝ่าย หากพื้นที่ดังกล่าวมีสิ่งปลูกสร้างอยู่เดิมต้องรื้อถอนออก หรือห้ามสร้างขึ้นใหม่เพิ่มเติม เพื่อไม่ให้เป็นการละเมิด MOU ปี 43

2. ทั้งสองฝ่ายต้องจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่ให้ชัดเจน โดยพื้นที่ที่สามารถบริหารจัดการได้ต้องอยู่นอกพื้นที่ห้ามใช้ประโยชน์(Buffer Zone) ทั้งอาคารที่ทำการของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ศุลกากร พื้นที่ค้าขาย และอื่นๆ เว้นเส้นทางเชื่อมต่อกัน ที่อาจต้องสำรวจเก็บหลักฐานขึ้นต้นร่วมกัน(Joint Detail Survey) เพื่อหาสันปันน้ำว่าอยู่บริเวณใด แล้วใช้แนวสันปันน้ำที่ตรวจพบนั้นเป็นแนวเส้นเขตแดนสมมุติ เพื่อสร้างแนวถนนมาเชื่อมต่อกัน เมื่อจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่แล้ว ทั้งสองฝ่ายต้องนำแผนบริหารจัดการพื้นที่ที่จัดทำมาประชุมหารือ เพื่อแจ้งให้อีกฝ่ายทราบ ร่วมตรวจสอบและเป็นที่ยอมรับกัน

3. ทั้งสองฝ่ายต้องมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเพียงพอ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ศุลกากรและอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการบริเวณจุดผ่านแดนถูกต้องตามกฎหมาย ไม่เป็นภาระแก่หน่วยงานด้านความมั่นคง

ทั้งนี้การดำเนินการเพื่อเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู ต.จันทบเพชร อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ได้ดำเนินการตามรูปแบบดังกล่าว โดยจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดอุดรรัมย์ ได้ประชุมหารือร่วมกันมาโดยลำดับ โดยเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2557 ทั้งสองฝ่ายได้นำแผนบริหารจัดการพื้นที่มาร่วมหารือจนเป็นที่ยอมรับกันทั้งสองฝ่ายและได้ดำเนินการพัฒนาจนสามารถทำพิธีเปิดจุดผ่อนปรนเป็นที่เรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2557

สำหรับการดำเนินการเพื่อเปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องอานม้า อ.น้ำยั้น จ.อุบลราชธานี นั้น จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดพระวิหาร ได้จัดการประชุมหารือกันเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2557 เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการ ซึ่งก็เป็นไปตามรูปแบบดังกล่าวเช่นกัน และคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จพร้อมเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรภายในเดือน ธ.ค.57 นี้

ข้อเสนอแนะ

1. รูปแบบการดำเนินการเปิดจุดผ่านแดนถาวรและการเปิดจุดผ่อนปรนที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการในสองพื้นที่นั้น สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้ในพื้นที่ชายแดนด้านอื่นๆ ซึ่งยังคงไม่มีความชัดเจนเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคเหนือและภาคใต้ของประเทศทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อยและมีมาตรการควบคุมการเข้าออกของประชาชนทั้งไทยและประเทศเพื่อนบ้านสามารถลดปัญหาที่มีกระทบต่อความมั่นคงของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

2. ปัญหาความไว้นื้อเชื่อใจกัน ระหว่างสองประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด หากสร้างระดับความไว้นื้อเชื่อใจกันอยู่ในระดับที่มากพอ นอกจากจะดำเนินการเปิดจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังสามารถดำเนินการในเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อีกดังนั้นการแปลงยุทธศาสตร์เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ควรมีโครงการยกระดับความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศอยู่เป็นประจำในทุกครั้งที่มีโอกาส ทั้งนี้เพื่อให้สามารถยกระดับความไว้นื้อเชื่อใจกันให้อยู่ในระดับที่ดีตั้งแต่ในระดับเจ้าหน้าที่ ตลอดจนหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับระบบการตัดสินใจในทุกเวที ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการบังเกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การนำไปใช้ประโยชน์

รูปแบบการดำเนินการเปิดจุดผ่านแดนถาวรและการเปิดจุดผ่อนปรน ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการในสองพื้นที่นั้น สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้ในพื้นที่ชายแดนด้านอื่นๆ ซึ่งยังคงไม่มีความชัดเจนเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคเหนือและภาคใต้ของประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อยและมีมาตรการควบคุมการเข้าออกของประชาชนทั้งไทยและประเทศเพื่อนบ้านสามารถลดปัญหาที่มีกระทบต่อความมั่นคงของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต